

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec

Velja 8 K na leto

III. zvezek.

V Ljubljani, marec 1917.

XXXIV. letnik.

Pastirski listi Nj. eksc. dr. Mihaela Napotnik.

L. 1906. je izdal Nj. eksc. dr. Mihael Napotnik prvo knjigo svojih Pastirskih listov. (Pastirski listi. V Mariboru, 1906. Str. 786.) S to knjigo je podal prevzvišeni lavantinski knezoškof vsem Slovencem dragoceno zbirko pravih homiletičnih biserov. Preveselo pa smo bili iznenadeni, ko smo sedaj v vojnem času dobili drugo, še obširnejšo knjigo Pastirskih listov Nj. ekscelece.¹ V drugo knjigo Pastirskih listov je sprejel presvetli knezoškof svoje nadpastirske poslanice, izdane v zadnjih desetih letih (1906—1916), in skupne nadpastirske liste avstrijskih škofov, ki jih je pomagal deloma sam sestavljati.² V vsem je zbranih štirideset nadpastirskih poslanic in pridejanih zgodovinskih dokumentov.

Poslanice so razvrščene po časovnem redu. Na prvem mestu je pastirski list iz l. 1907. o poklicu in o stanovskem križu (str. 6—25). Iz istega leta je pastirski list o važnosti državnozbornskih volitev (str. 26—33). Iz naslednjega leta (1908) je postni pastirski list o življenju in delovanju zlatomašnika papeža Pija X. (str. 33—64). Pridejani so trije zgodovinski dokumenti, ki se ozirajo na petdesetletnico mašništva Pija X. Isto leto smo obhajali tudi demantni vladarski jubilej cesarja Franca Jožefa I.; pastirski list Nj. eksc. dr. Mihaela Napotnik o tem jubileju je na str. 74—101; pridejani so štirje zgodovinski dokumenti. L. 1909. je izdal presvetli lavantinski knezoškof postni pastirski list o izpodbudnem poteku treh jubilejev v letu 1908. (lurški, rimski in avstrijski jubilej) in o zlatem jubileju preselitve škofijskega sedeža od Sv. Andreja na Spod-

¹ Pastirski listi. Spisal, zbral in na svetlo dal dr. Mihael Napotnik, knezoškof lavantinski. Druga knjiga. Vel. 8°. Str. 881. V Mariboru, 1916. V lastni založbi. — Natisnila tiskarna sv. Cirila.

² Gl. Pastirski listi. II. knjiga, str. 3.

njem Koroškem v Maribor na Spodnjem štajerskem (str. 113—132). L. 1910. so dobili Lavantinci od svojega nadpastirja postno poslanico o krščanskem domoljubju (str. 175—199). Na str. 220—233 je skupni pastirski list avstrijskih škofov o trojnem zlu sedanjih časov (nevednost v verskih resnicah, javna nenravnost, hrepenenje in poželenje po neodvisnosti). Iz l. 1911. je postni pastirski list o Judežu Iškarijotu (str. 233—256). Za njim sledi v knjigi pastirski list, govoreč o državnozborskih volitvah leta 1911. (str. 256—265).

L. 1912. bo ostalo zapisano z zlatimi črkami v avstrijski zgodovini. To leto se je obhajal z vsem mogočim sijajem XXIII. mednarodni evharistični kongres na Dunaju. Za ta pomenljivi shod v proslavo Zveličarja, bivajočega med nami v zakramentu sv. Rešnjega Telesa, se je posebno trudil prevzvišeni lavantinski knezoškof. Druga knjiga njegovih Pastirskih listov bo še stoletja pričala, kaj je storil za prosep imenovanega shoda. Na str. 271—295 je objavljen pastirski list z dne 14. januarja 1912 o pomenu in pripravi evharističnega shoda ter o naročilih za stran njegovega obhajanja in na str. 296—319 postni pastirski list z dne 1. februarja 1912 o evharističnem Jag-njetu božjem. Njima sledita dva evharistična govora presvetlega knezoškofa (1. Velika gostija perzijskega kralja Asuera in 2. Papež Leon XIII., pospeševalec družb vednega češčenja in evharističnih shodov. Habsburžani, vneti častilci presvetega Rešnjega Telesa) in potem dva dragocena govorniška bisera: O evharističnem Pelikanu (Pastirski list dne 6. junija 1912) in: O evharistični Ribi (Pastirski list dne 7. julija 1912). Potem beremo v drugi knjigi »Pastirskih listov« (str. 397—424) krasen govor »o evharističnih svetnikih in vzglednih častilcih presvetega Rešnjega Telesa«. Med številnimi drugimi svetniki je popisana Babenberžan sv. Leopold Pobožni (umrl 15. nov. 1136), »ki naj se vselej izkaže kot mogočen zavetnik cele Avstrije«, kakor poje pesnik:

»Živela Avstrija, mi očetnjava!
Ime preslavno tvoj prestol obseva,
krasi te Babenbergov davna slava,
in kneze danes vernost še ogreva.
O naj pradedov božja sreča mila
usodo tvojo vedno bi vodila.«¹

Častno mesto v knjigi ima govor, ki ga je prevzvišeni vladika imel na evharističnem shodu (dne 14. septembra 1912 v frančiškanski cerkvi na Dunaju) o tvarini: Kako povzdigniti med Slovenci češčenje presv. Rešnjega

¹ Pastirski listi, druga knjiga, str. 414.

Telesa?¹ Zbirki evharističnih pastirskih listov in govorov so pridejani še zgodovinski dokumenti, tičoči se evharističnega kongresa in lavantinske škofije.

Leta 1913. smo obhajali šestnajstoletnico znanega znamenitega milanskega odloka, ki ga je izdal cesar Konstantin Veliki. Presvetli lavantinski knezoškof je izdal o tem jubileju dva pastirska lista: 6. januarja in 13. aprila, in je imel na katoliškem shodu v Ljubljani dne 27. avgusta 1913 govor o svetem Križu, v katerem znamenju je zmagal Konstantin Veliki in zmagamo mi svoje sovražnike. Pastirska lista in govor o svetem Križu² so natisnjeni v knjigi na str. 504—551. Na str. 513—515 je objavljen slovenski prevod Konstantinovega odloka, s katerim je bila razglašena svoboda Cerkve.

Jako prisrčen je postni pastirski list z dne 25. januarja 1914 o starozakonski družini Tobijevi v pouk krščanskim družinam (str. 552—593).

Posebno zgodovinsko znamenitost pa ima druga knjiga Pastirskih listov radi nadpastirskih poslanic in govorov iz časa sedanje, Avstriji vsiljene vojske. Več pomenljivih pastirskih listov, govorov in zgodovinskih listin je tu priobčenih, ki pričajo o izrednih zaslugah prevzvišenega knezoškofa in lavantinske duhovščine za zmago naših armad, za junaškega duha, ki preveva naše vojake, in za požrtvovalnost ljudstva. Te zasluge si pridobiva presvetli vladika in duhovniki — da govorim s sv. Tomažem Akvinskim — »non quidem, ut ipsi propria manu pugnent, sed ut iuste pugnantibus spiritualiter subveniant suis exhortationibus et aliis huiusmodi spiritualibus subventionibus«. Še poznim rodovom bo govorila druga knjiga Pastirskih listov, kaj je storila lavantinska škofija za razne vojnodobrodelné namene, v korist Rdečemu križu, v pomoč ubogim Poljakom in Primorcem.

So pa v tem oddelku še drugi pastirski listi, tako pretresljiva poslanica z dne 11. februarja 1916 o predragoceni Krvi Kristusovi (str. 806—835), potem okrožnica o smrti Pija X., pastirska lista o izvolitvi papeža Benedikta XV. (str. 658—667), o njegovi prvi encikliki »Ad beatissimi«, o našem razmerju do svetega očeta (str. 689—721) in o slavju 85. rojstnega dne Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. (str. 741—751).

Prav dragocena pa nam je druga knjiga Pastirskih listov radi tega, ker je v njih ohranjen spomin na dvojni nadpastirjev jubilej: na petindvajsetletnico

¹ Glej: Poročilo o delovanju slovenskega odseka na XXIII. mednarodnem evharističnem kongresu na Dunaju (»Duh. Pastir«, l. 1913., str. 598).

² Glej: »Duhovni Pastir«, l. 1913., str. 549—552, kjer je tudi govor objavljen.

škofovanja Nj. ekscelece (29. sept. 1914) in na štiri-desetletnico njegovega mašništva (25. jul. 1915). Obojnega jubileja smo vsi željno pričakovali in »Duh. Pastir« je pisal: »Nekdo pa se mora s posebno hvaležnostjo Nj. ekscelece dr. Napotnika spominjati ob njegovem jubileju. To je homiletični list — »Duhovni Pastir«. Saj je knezoškof dr. M. Napotnik dika slovenskih cerkvenih govornikov.¹ Radi vojske je prevzvišeni knezoškof-jubilant izrazil željo, naj se opuste nameravane slovesnosti: »Dum tot concives nostri militae addicti, sanguine suo vindicant iniurias ab adeo infensis hostibus adamatae patriae nostrae illatas eamque contra eorum immanes impetus tumentur ac defendunt, nobis non est tempus iubilandi et gaudendi, sed orandi et plangendi.« V »Pastirskih listih« priobčeni nadpastirjevi poslanici duhovnikom in vernikom o nameravanem, pa vsled vojske odpovedanem praznovanju petindvajsetletnice škofovanja (str. 594—606 in str. 613—622) sta za zgodovino lavantinske škofije in za zgodovino slovenskega slovstva zelo važna dokumenta. Iz njih se poučimo o veselih verskih razmerah v lavantinski škofiji in beremo podrobnosti iz življenja in delovanja knezoškofa-jubilanta. Njegove velike zasluge na slovstvenem polju je nakratko označil lavantinski stolni kapitelj v svoji okrožnici dekanijskim uradom v lavantinski škofiji (dne 25. apr. 1915) z besedami: »Sam učenjak in neutrudljiv pisatelj, čigar blaženo pero nam je rodilo okoli 80 knjig in knjižic, so dali povod, da je zagledal »Voditelj«, strokovni list za bogoslovne vede, leta 1897. beli dan in da je začel izhajati »Ljubitelj krščanske umetnosti«. Z vzgledom in besedo so izpodbudili tudi svoje duhovnike k marljivemu literarnemu delovanju.«²

Drugo knjigo »Pastirskih listov« prav primerno sklepa veličastni govor »Največja pa je ljubezen«, v katerem prevzvišeni govornik v prelepih besedah vnema srca za ljubezen do Boga in do bližnjega, do sv. Cerkve, do domače škofije, da ožje in širše domovine, slavne Avstrije, do svetih in drugih ved.³

Vsi navedeni pastirski listi in govori so v resnici pravi biseri bogoslovne učenosti in govorniške umetnosti. Slovenskim duhovnikom bodo vedno vzor, kako naj se sami pripravljajo za oznanovanje božje besede, kako naj dotične tvarine, o katerih hočejo govoriti, temeljito proučujejo, in kako naj jim bode — kakor knezoškofu dr. Napotniku — sv. pismo vedno glavni vir za pridige.

¹ »Duh. Pastir« l. 1914., str. 665—667: Dr. Anton Medved: »Petindvajsetletnica škofovanja Nj. eksc. dr. Mihaela Napotnika«.

² »Pastirski listi«, II. knjiga, str. 736.

³ Glej: »Duhovni Pastir«, 1914, str. 710—711

Koliko se je mogoče naučiti od prevzvišenega knezoškofa dr. Mihaela Napotnik, nam je klasično razložil presvetli škof dr. Iv. Šarić v »Vrhbosni« l. 1914., ko je lavantinski vladika obhajal petindvajsetletnico škofovanja.¹ Dr. Ivan Šarić pravi: »Drago mi je zagledati se u ljude bolje od sebe. Više od njih u glavu primim, nego od svih knjiga, što ih svaki dan prebiram. Jedan takav čovjek jest knez-biskup Dr. Mihael Napotnik, koji je na prošli Miholj dan slavio 25godišnjicu svojega biskupovanja. Mnogo sam svijeta vidio, i bio sam zbilja sretan i namjerio se na mnogoga pravog muža, koji mi ostao u srcu. Duboko mi je ostao u srcu današnji preuzvišeni knez-biskup lavantinski: ogleдалo apostolskoga rada i života, pravi plemić veleumlja, muž po volji i želji Božijoj. Uspomena na njega upravo me nagoni na rad za slavu Božiju i za sreću naroda našega. Kad sem bio uz njega, kao da sam bio uz miomirisani cvijet, s kojega sam ponio kući na haljini duše svoje malo ugodna mirisa. Apostolska njegova duša sve nas je zanjela u prostore najuzvišenijih želja i ciljeva, kad sam ga ono godine 1900. prvi put vidio i čuo na II. slovenskom katoličkom sastanku u Ljubljani. Nitko nije govorio tako jednostavno i tako lijepo. Tako su otprilike govorili apostoli Isusovi. U tom govoru ugledao sam program njegova apostolskog rada i života: izgled najsjajniji, da na njemu učiš, da mu se diviš i da ga slijediš. Izgled pravoga Božijeg apostola. I ja ovom prilikom ne ću da se osvrćem na nepreglednu njivu, na kojoj su sazreli toliki bujni sadovi njegova apostolskog djelovanja. Samo što je dosad svojim zlatnim perom napisao, iznosi preko 7000 štampanih strana u osmini. Trebat će za prikaz tolikoga rada povećati knjiga. Ovdje ću u spomen srebrnoga biskupskog jubileja toga našega divnog izglednika samo iscrpsti glavnije misli iz spomenutoga govora, što sam ga sačuvao, da ga opet i opet uzmem i pročitam. To je izvor-voda, što teče u život vječni. To je novi Pavao, koji se ponosi samo svetim križem, i kojemu je svaka misao i riječ začinjena slatkim Kristovim duhom i imenom. A toga nam baš danas toliko treba. U Kristu i u njegovu svetom križu naša pobjeda, naše je spasenje vremenito i vječno.«

Tem pomenljivim besedam je dodao dr. Ivan Šarić prevod govora »o k r š č a n s k e m ž i v l j e n j u«, ki ga je imel lavantinski knezoškof na II. slovenskem katol. shodu v Ljubljani.²

Ker je knezoškof dr. Mihael Napotnik izdal svoje pastirske liste tudi v nemškem jeziku,² je dal s tem priliko, da se tudi go-

¹ Glej: »Vrhbosna«, l. 1914., str. 325 in sl.

² Prim. »Poročilo o II. slov. katol. shodu«, Ljubljana, 1901, str. 109 do 116.

³ Send- und Lehrschreiben. Verfaßt, gesammelt und herausgegeben von Dr. Michael Napotnik, Fürstbischof von Lavant. Marburg, 1911. Im Selbstverlage des Herausgebers. St. Cyrillus-Buchdruckerei. V. 8°. Str. 1071.

vorniki drugih narodov uče na njegovem vzoru. In če se ne motimo, je uprav zgled Nj. ekscelence vplival, da so zadnji čas izdali nekateri škofje zbirke svojih pastirskih listov, oziroma govorov, n. pr. dr. Mihael Feliks Korum, trierski škof (*Das christliche Familienleben, I. Band seiner Hirtenbriefe*, Petrus-Verlag zu Trier), dr. Adolf Bertram, vratislavski knezoškof (*Kirche und Volksleben, Hirtenworte über einige kirchliche Aufgaben unserer Zeit*, G. P. Aderholz' Buchhandlung v Vratislavi), dr. Mihael pl. Faulhaber, špirski škof (*Zeitfragen und Zeitaufgaben. Gesammelte Reden*, Herdersche Verlagshandlung. Freiburg im Breisgau). Vsekako je silno častno, če so dr. M. Napotnikovi »Pastirski listi« pripomogli, da so izšle tudi ravnokar navedene zbirke pastirskih poslanic in govorov.

Svojeega skromnega poročila o »Pastirskih listih« prevzvišenega lavantinskega knezoškofa ne moremo primerneje zaključiti, kakor da še enkrat zakličemo vsem častitim gospodom sobratom, naj jim bodo tako klasični vzori govorništva, kot so dr. M. Napotnikovi govori, predmet resnega študija. Glaserjeva »Zgodovina slovenskega slovstva«¹ pravi o knezoškofu dr. Mihaelu Napotnik: »Škofa Napotnika moramo prištevati najboljšim govornikom; on je govornik v velikem obsegu, kakor so n. pr. Francozom Bossuet, Bourdaloue, Fenelon, Massillon i. t. d.« Ko je prvi imenovanih govornikov, Bossuet, izdal svoje pridige, je rekel slavni govornik one dobe, P. de Neuville, tedaj že častitljiv starček: »Žalibog, da sem že tako v letih, takorekoč na robu groba! O, da bi bil po božji Previdnosti živel v času, ko bi se bil mogel okoristiti z zakladnico govorov, kakor nam jih je podal Bossuet! V šoli velikega mojstra bi se bil učil misliti, prodreti v vzvišene resnice in jih podati v lepi obliki.« Kar ni bilo dano pridigarju P. de Neuville, to je dano nam: Imamo zakladnico govorov Nj. ekscelence dr. Mihaela Napotnik, učimo se iz nje v čast božjo in v korist ljudstva!

Alozij Stroj.

Postni govori.²

3. Biser — solza.

Egressus foras flevit amare —
Gre vun in se bridko razjoka.
Mat. 25, 75.

Učenik pogleda učenca, Jezus pogleda Petra! O ta pogled, o ta pogled! Pogled neizmerne žalosti, pogled neizmerne ljubezni. Jezus je pogledal Petra in Peter je pogledal v svojo

¹ IV. del, str. 264.

² Gl. Duh Pastir, 1917, str. 86—98.

dušo in Peter je videl svoj greh. Oj, kako sem mogel reči, da ga ne poznam, tega človeka! Ni li ne bo govorilo trem kraljem z jezikom kot zvezda jasnim, da se je v Betlehemu rodil Bog? Ni li morje pričalo, da nosi na sebi svojega Boga? Ni li zemlja priznala, da na božje povelje odpira svoje grudi »vračajoč Lazarja«. Ni li bil pek el prisiljen izjaviti, da je Jezus Sin božji? Nisem li jaz sam govoril v imenu vseh: Ti si Kristus, Sin živega Boga? In danes? Ne poznam ga, tega človeka! Kaj sem storil, kaj sem storil! Jezus je pogledal Petra in Peter je izpregledal.

I. Oj oči, oj naše oči! Greha izvor ste in milosti vrelo ste. Tudi Petrove oči so bile dve ostri streljici, s katerima je zadel satan Petra, bile so pa tudi dva močna štita, na katera se je naslonil Peter: »in se bridko razjoka«. Peter je hotel videti in ta želja je bila povod izdajstvu. Peter je hotel videti Jezusa in Peter je trikrat zatajil Jezusa: kolikokrat smo mi zatajili svojega Boga, ki smo hoteli videti le stvar? Ako je Peter zatajil Jezusa trikrat (njega je gnala ljubezen božja), kolikokrat smo ga zatajili mi iz ljubezni, zavoljo ljubezni do stvara? Ako je bil Peter, ki je šel na dvorišče, da bi videl grozno žaloigro, tako nesrečen, kako se je godilo nam, ki želimo gledati le vesele igre! Peter je hotel videti in ta želja je bila povod izdajstvu in izdajstvo je bilo vzrok solza: »in se bridko razjoka«.

Tudi naše oči, kako voljne so za jok!
Ali, ali! —

Požar ali druga nesreča nam je uničila imetek; mi nismo krivi in koliko solzâ! Otrok je bolan: kdo bi preštel materine solze! Oče so mrtvi, mati so umrli: kako bridko jočejo sirote! Knjigo čitaš in ti jočeš, pesem slišiš pa solze pretakaš: ne poznaš pa solze, ko gledaš bolezen svoje duše, njeno smrt. Res je, da je naša zemlja dolina solz. Toda solza ni solzi enaka: grešna solza se razlikuje od brezkoristne solze, brezkoristna solza se razlikuje od svete solze. In mnogo je solzâ za pek el, mnogo je solzâ za svet, solze za nebesa kako so redke! Poznate li solze jeze in osvete? Solze zavisti in divje strasti? Solze ljubosumnosti in solze grešne ljubezni? Vse te solze bi pretakal tudi satan, ko bi satan jokati mogel. To so solze za — pek el. V ubogi kočici joče siromak in v bogati palači joče bogataš; žena joče, ker ne najde dela, mož joče, ker je izgubil službo; na ulici joče bedni otrok, za zastorom joče plemenita gospa? V ječi joče jetnik za zlato svobodo, v bolnici joče bolnik za lepim zdravjem, na grobovih jočejo ljudje za milimi pokojniki. Jaz vam pa le pravim, vam vsem, ki pravite, da ste nesrečni, tako nesrečni: »Nolite flere« — ne jokajte! Mislite li, da vam bodo vaše solze povrnille imetek in zdravje in svobodo, domači mir in mir srca? Mislite li, da vam bodo vaše solze priklicale iz grobov mrliče? Vse te solze so le za

— svet solze. Jokajte za nebo, kakor je jokal Peter za nebo! Kdor je gledal greh, ta bo moral jokati, in kdor je gledal greh do konca svojega življenja, ta bo moral jokati do kraja večnosti: »ubi erit fletus« — kjer bo jok. Ni li bolje, da sedaj jočemo le nekaj dni, le nekaj ur sebi v zveličanje, kakor pa potem vso večnost brez koristi? — Na sodni dan se bodeta odprli dve knjigi: knjiga naših grehov in knjiga naših solzâ. Sv. Peter bo imel v knjigi grehov številko 3, v knjigi solz šteto neizmerno. Koliko pa bo kristjanov, ki bodo imeli v knjigi grehov šteto neizmerno, prazna pa bo knjiga solz. Recite mi, predragi v Gospodu, želite li v nebesa? Kdo ne bi želel v nebesa! Ste li grešili, grešili samo trikrat? Smo in večkrat smo grešili. Ako ste torej grešili s Petrom, ali ne jočete s Petrom, kako morete upati, da bode v nebesih s Petrom! Mar velja za vas drugačna božja postava, druga pravičnost, drugo usmiljenje? Jezus je odpustil greh Petru, ker je Peter jokal; če ne bi bil jokal Peter, bi mu Jezus ne bil odpustil, kakor ni odpustil Judi. Jokajte torej, jokajte!...

II. Ljudje jočejo, ker so izgubili bogastvo, čast in slast. Samo solze za zemljo, samo solze za pekel! Kaj pa je bogastvo? Trud v preteklosti, skrb v sedanjosti, bol v prihodnosti. Zlato in srebro? Prst lepše boje! Diamant in biser? Trdo steklo! Lepa obleka? Absalomovi zlati kodri, smrtna mreža! — Kaj pa čast in slava posvetna? Dim, ki nam polni oči, ki izvablja mnogo grenko solzo. To je čast. In slava posvetna? Ha, drago kupljena zavist! — Kaj pa je slast in grešno uživanje? Vigilija, predvečer kesanja in boli, pust pred pepelnico! Greh v mladosti, pokora v starosti! Tako teko solze, brezkoristne in grešne solze. Za pekel koliko solzâ, za zemljo koliko solzâ, za nebesa kako malo solzâ! Judinih solzâ dovolj, a Petrovih solzâ? Grešnik! Odkod to? Reši mi zagonetko! Ne moreš; ti jo bom pa rešil jaz: Ti ne poznaš vrednosti svoje duše, zato tudi Petrovih solz ne poznaš. Odgovorimo tedaj na vprašanje: Kaj je naša duša, koliko je vredna naša duša? —

1. Za katoličana je dovolj, če sliši odgovor vere. Preden je ustvaril človeka, je dejal Bog: Naredimo človeka po svoji podobi in sličnosti. Človek je torej podoba božja. Zakaj pa je človek podoba božja? Zavoljo duše. Bog je duh, naša duša je tudi duh; Bog je večni, naša duša je neumrljiva; Bog je prost, tudi naša duša je prosta in stori, kar hoče; v Bogu je ena narava, pa tri osebe, naša duša je tudi ena, ima pa tri zmožnosti: um, voljo in spomin. Kratko: Človek ima dušo, a duša je duh, t. j. brezsmrtno bitje, ki ima razum in prosto voljo in ker je tudi Bog duh, brezsmrten, z razumom

in prosto voljo, zato je človek podoba božja. To je torej naša duša, podoba božja. — Njeno vrednost nam je odkril sam Sin božji. Ko ne bi bilo tako jasno rečeno v sv. pismu, nikdar si ne bi upal reči, kar vam mislim zdajle reči. Satan je lev, ki išče naše duše. In satan je ujel dušo Jude izdajalca. In kaj je storil Jezus, dobri pastir? Jezus pada na kolena, Jezus umiva noge Judi, umiva izdajalčeve noge s hladno vodo in z vročimi solzami. Jezus na kolenih pred Judo, ker je bila duša Judina v oblasti hudobnega duha! Tako je cenil Jezus eno dušo...

2. So pa le ljudje, ki verjamejo le svojemu razumu. Dobro, naj nam pove razum, kaj je naša duša. Pred nami leži truplo. Čigavo je to truplo? Recimo, da je to truplo — truplo učenjaka. Kje so one misli, kje krasne, vzvišene ideje? Kje so oni silni dokazi, oni mogočni govori? Kje je vsa znanost? Duša je stvarjala vse to, nam odgovarja razum... Recimo, da je to truplo — truplo vojskovodje. Kje je ona hrabrost, srčnost, moč? Kdo je gradil one silne trdnjave, kdo jih je podiral? Kdo je postavljajl v bojni red silne vojske, kdo jih je vodil k slavnim zmagam? Duše so ta krasna svojstva, ta divna dela, nam odgovarja razum... Če je to truplo — truplo umetnikovo: kdo je dal platnu, lesu, kamenu življenje? In če je to truplo — truplo kraljevo: kje je sedaj ono veličanstvo? Kratko: to je truplo blaženega: kje je sedaj njegova svetost? Ali je truplo prokletega: kje so sedaj njegovi grehi? Z dušo v večnosti!...

3. In vrednost naše duše nam je pokazal jasno sam satan. — Satan ponudi Evi jabolko. Eva in Adam sta prodala svoji duši. Torej dve duši za eno jabolko. Torej je bila cena ene duše po mnenju hudobnega duha pol jabolka? Le počasi! Čemu streljati s težkimi topovi, če je dovolj strel iz puške! Satan ni vedel, da je Jezus obljubljeni Mesija, da je pa Jezus najsvetejši človek, to mu je bilo jasno. In kaj ponuja satan Jezusu za njegovo dušo? Slišali smo! Celi svet: »Vse to ti dam!« Hvala ti, satan! Zvit si in prebrisan, ali si bil takrat vendarle grozno neumen. Orožje, strupeno orožje, ki ti je tako lepo služilo, si vržel od sebe. Svet mi ponujaš, celi svet! Kristjani! Po mnenju satanovem je naša duša vredna več kot celi svet!

III. Zdaj vidim, da je hudo in bridko, da sem zapustil Gospoda, svojega Boga. Vidim in žal mi je: kesam se iz celega srca. Hvala Bogu!

Kaj pa vidim jaz? Jaz vidim in gledam človeka, velikega grešnika. Tudi on je slišal moj glas, slišal glas svoje vesti. On vé, da je mrtev, in njegovo oko je suho, on ne joče. Ljudje, vi se čudite; jaz se ne čudim. Saj je tudi Peter grešil, in Peter ni jokal. In Peter je grešil drugič, in Peter ni jokal. In Peter je grešil tretjič, in Petrovo oko je suho! »Egressus foras flevit

amare« — gre vun in se bridko razjoka. Kristjani! Dokler gledajo oči, ne jočejo oči! — Krasen pogreb! Kralj David je izdal povelje, da spremi cela vojska pogreb Abuerjev. Pridejo do pokopališča in nihče ne joče. Polože truplo v grob in grob zasujejo in David se razjoka in cela vojska joka s kraljem. (II. Kralj. 3, 31. 32.) Grešnik! Odstrani grešno priložnost! Beži iz kraja, kjer grešiš; beži od osebe, s katero grešiš. Zapri grešni priložnosti svoje oči in odprle se bodo solzam tudi tvoje oči! . . .

Kaj je bližnja priložnost v greh? — Bližnja grešna priložnost je zamamna zanka, s katero lovi satan duše; bližnja grešna priložnost je strma skala, ob kateri se razbijajo naši dobri sklepi; bližnja grešna priložnost je težka veriga, ki nas uklepa v greh. Kaj je torej bližnja grešna priložnost? »Bližnja priložnost v greh je vse, kar nas pripravi v veliko nevarnost, da grešimo, bodisi kaka oseba ali družba ali kraj ali karkoli,« pravi katekizem. Bližnja priložnost more biti kaka stvar. Na primer: Ti veš, kolikorkrat sem pogledal ono sliko, sem navadno grešil: Porodile so se v meni grde misli in jaz sem privolil v greh. Ta slika je zate bližnja priložnost. Ti veš, kolikorkrat sem bral v oni knjigi, sem navadno grešil: Porodile so se v meni grde želje in jaz sem privolil v greh. Ta knjiga je zate bližnja priložnost. Ti veš, kolikorkrat sem čital oni dnevnik, sem navadno grešil: Porodili so se v meni verski dvomi in jaz sem privolil v greh. Ta list je zate bližnja grešna priložnost. — Bližnja priložnost more biti kak kraj: Tak kraj je za mnoge gostilna. Mož je drugače pošten; ali kolikorkrat gre v gostilno, se navadno napije, vrača se pijan domu. Zanj je gostilna bližnja grešna priložnost. Plesišče, o j, plesišče! Dekle je šlo na ples, in dekle je grešilo; prvikrat mogoče le v mislih, drugikrat tudi v želji, in tretjikrat? Tam na plesišču, dekle, je obledela tvoja nedolžnost, po plesu so jo zagrebli v grob: po razuzdanem plesu tužni pogreb. O ples, o ti nesrečni ples, komu nisi bližnja priložnost? — Bližnja priložnost more biti kaka družba, kjer se n. pr. strastno igra, kolne in preklinja, kjer se slišijo umazani in brezverski pogovori. — Največkrat pa je bližnja grešna priložnost oseba drugega spola. Ta oseba je pod isto streho: kolikorkrat jo vidiš, srečaš, navadno grešiš v mislih in željah; ta oseba ni pod isto streho: kolikorkrat si bil tam, si navadno grešil tudi v dejanju.

To je bližnja grešna priložnost. Tu velja le ena beseda: »In fuga salus!« — Beg od nje! Ali premagati se ali zmagan biti!

Predragi v Gospodu! Ali ste že kdaj resno premišljevali resne besede Kristusove? (Mark. 9, 42—47.) »Et si scandali-

zaverit te manus tua, abscinde illam« — In ako te pohujšuje tvoja roka, odsekaj jo, to se pravi: Ako bi ti bila kaka stvar, kako mesto koristnejše nego li tvoja roka, če ti je pa bližnja grešna priložnost, proč ž njo, daleč od tega kraja! »Et si pes tuus te scandalizat, amputa illum« — In ako te pohujšuje tvoja noga, odsekaj jo, to se pravi: Ako bi ti bila služba kake osebe potrebnejša nego li tvoja noga, če ti je pa bližnja grešna priložnost, proč ž njo, daleč od te osebe! »Quod si oculus tuus scandalizat te, eiice eum« — In ako te tvoje oko pohujšuje, izderi ga, to se pravi: Ako bi ti bila ena oseba mila in draga kakor ti je milo in drago tvoje oko, če ti je pa bližnja grešna priložnost, proč od te osebe, daleč od nje! In zakaj? »Bolje ti je hromemu ali kruljavemu iti v življenje kakor obe roki in nogi imeti, pa vrženemu biti v večni ogenj,« in te besede ponavlja sv. evangelist trikrat. In še nekaj. Gospod ne pravi: Ako te pohujšuje tvoja roka, zveži jo, temveč »abscinde illam« — odsekaj jo. Gospod ne pravi: Ako te pohujšuje tvoja noga, v okove ž njo, temveč »amputa illum« — odsekaj jo. Gospod ne pravi: Ako te pohujšuje tvoje oko, zapri oko, temveč »eiice eum« — izderi ga.

Vam se zde te resne besede morda trde. Naj le bodo trde za naše mehko srce, naš razum nam pravi, da so pravične in resnične. Da vidimo!

Kdor se hoče poboljšati, mora imeti sklep trden. Kaj je trdni sklep? »Trdni sklep je resnična volja, svoje življenje poboljšati in nič več ne grešiti,« beremo v katekizmu. Nič več ne grešiti! Torej se moraš varovati tudi stvari, kraja, osebe, ki te navaja na greh, t. j. moraš se varovati bližnje grešne priložnosti. Kdor ne čuje učinka, ne sme hoteti ni vzroka, to je jasno. Kdor je vrgel v seno goreče poleno, ta je tudi hotel, da bi seno gorelo, pa naj govori, kolikor hoče, da požara ni hotel. Kako bridko ti je govorila vest, ko si bil prvokrat tam (ti že veš, kje), tam, kjer si izgubil nedolžnost! Nikar več tja! In z božjo pomočjo si se spovedal greha: Nikdar več, nikdar več! Pa si zopet šel tja in zopet si padel. In zopet si šel k spovedi in zopet si obetal: Nikdar več! Tako si se igral mesece in mesece, mogoče leta in leta. Bil si pri spovedi deset-, dvajsetkrat in po dvajseti spovedi si zopet šel tja in si zopet grešil. Kolika neumnost, kolika zaslepljenost! Ogenj strasti naj ugasne, praviš, in ti le še zahajaš tja, kjer dobiva ogenj le novega goriva, nove hrane. Tako govori, tako dela le — norec! Ne, ne, tako govori, dela le hudoben človek. Spokorniki, navidezni spokorniki, v resnici le hinavci v spovednici! Kdor nima volje varovati se bližnje grešne prilike, ta nima volje varovati se greha, ta nima trdnega sklepa: kdor nima trdnega sklepa, nima ni pravega kesanja. To je hinavska zloba! Duhovniku, božjemu namestniku, lažeš, Bogu se rogaš. Mar ni nepojmljiva zloba, zlorabljeni to

sveto sredstvo! Zločinsko dejanje proti svetemu Bogu in proti svoji neumrljivi duši! Ti plačeš, ti jočeš: tvoj plač in tvoj jok ti ne koristi, tvoje solze so za svet, tvoje solze so za pekel!...

Pa jih že slišim, kako se branijo, kako se izvijajo, izvili se ne bodo.

»Ono osebo imam pri sebi, ker mi je potrebna. To je vzrok, a ne, da bi grešil ž njo. No, od sedaj ne bo več greha!« — Prazen izgovor, ki bi se mogel glasiti tudi takole: Jaz ostanem sicer v hiši, kjer gori, ali zgoreti ne maram.

»Pojdem k spovedi in po spovedi ne bom grešil več!« — O seveda. Podaj žejnemu napoj pijače, povabi lačnega k polni mizi: bode li pil prvi, bode li jedel drugi? Ti trdiš, da ne bo.

»Počasi se mislim znebiti je, naenkrat bi preveč bolelo!« — Naj boli in skeli in žge, Bog se žaliti ne sme. Na telesu se ti je izpustila grda bula: Kaj bi ti bilo ljubše, da te zdravnik ozdravi s hitro enkratno operacijo, ali pa da reže dan za dnev? Pri počasnem zdravljenju bi se izcimila nova bula.

»Sluga, hlapec sem, služkinja sem!« — A tako? »Pa ne moreš tako hitro zapustiti hiše!« Ko bi pa v hiši nastopila kuga? »Dal, dala sem besedo!« Pri sv. krstu si dal, si dala Bogu besedo: Jaz se odrečem! In te Bogu dane besede ni treba držati? Povej iskreno svojo težavo gospodarju, gospodinji. »Ko bi bil pa sam gospodar, ko bi bila gospodinja bližnja priložnost?« Tedaj pa beži, beži tudi brez zasluženega plačila. »Kaj pa ljudje poreko? Pod letom!« Prazen strah! Angel plače in satan se smeji, kaj pa ti na to praviš? Sploh pa ali ljudje vedo za vajino razmerje ali ne vedo; če vedo, bodo rekli vsi dobri: Pošteno je storila, izrabila je sv. postni čas; če pa ne vedo, mar ni še nikdo pod letom izpremenil službe? Kratko in malo: ti moraš zapustiti Putifarjevo hišo in službo in denar in tisti plašč, če bi prišla iz palače tudi v ječo. Tolaži naj te pa misel, da pozna dobri Bog sto in sto potov in načinov, da ti obvaruje čast in dobro ime. »Ah, toliko dobrot mi je izkazal in za prihodnost, je rekel, da bo tudi skrbel!« Jezus Kristus je zate na križu umrl, Jezus Kristus ti obeta lepa nebesa. »Ko bi me pa le res vzal?« Govori s spovednikom. So sredstva, ki izpreminjajo bližnjo grešno priliko v daljno. Če pa tudi ta sredstva, prisrčna molitev, pogosto sprejemanje sv. zakramentov, vsak dan obnovljeni sklep ne grešiti, ko bi vse to ne pomagalo, e, takrat moraš bežati, ko bi tudi srce krvavelo in izkrvavelo!...

Naj bo dosti za danes.

Kristjani! Mi smo bili hudobni, a Bog je dober. — Na morskem obrežju je zbrana silna vojska. Na visokem prestolu kralj, okoli kralja velikaši in plemiči, dalje naokrog nebrojni junaki. Slabo človeče pristopi h kralju, pa ga grdi in kolne, rado bi vrglo s prestola kralja, človeče. Kraljeva telesna straža potegne sablje, kralj jih miri: »Ne, ta človek je slep in zaslepljen in ne ve, kaj dela. Pazite nanj, postrezite mu, storite mu dobro. Morda še izpregleda, še se mu morda odpre temno oko, še se morda pokaže v čistem očesu biser — solza, solza pravega kesanja.« — Kaj pomeni ta slika? Tebe sem mislil naslikati, črv zemeljski, tebe, ki si se vzdignil zoper božje veličanstvo, in božjo dobroto sem mislil naslikati. Ti si grešil, in angeli božji, tolikrat osvetnici božji, so te čuvali in morje te ni pogoltnilo in zemlja ni odprla svojih grudi. Vse ti je služilo in streglo, no, jaz ti pravim: Ne igraj se z Bogom! Tudi neizmerna dobrota ima svoj kraj, če se človek Bogu roga. Dobri Bog ve število tvojih dni, dobri Bog ve tudi število tvojih grehov. Ko bo dopolnjeno število tvojih dni, boš umrl; ko bo polna mera tvojih grehov, ne bodo več sposobne tvoje oči solzâ za nebo: »Quaeritis me,« iskali me bodete, našli me ne boste, je zapisal nekdo.

Predragi v Gospodu! Kaj sem želel od vas, kaj želim danes od vas? Glasen plač in jok? Voda se izpreminja v trdi led in kako krasna je voda v ledenih zvezdicah! Biser — solzo sem želel izvabiti iz vaših src, pravo, srčno, nadnaravno kesanje in čvrsti sklep ne grešiti več. Jezus se je razjokal nad Jeruzalemom: Jeruzalem, to krasno mesto bode moralo pasti; Jezus se je razjokal pri grobu Lazarjevem: smrt je hudo, nasledek greha; Jezus se je jokal tudi nad nami, tam na Oljski gori je jokal krvave solze. Naposled je dal za nas zadnjo kapljo krvi svojega presv. Srca. In, predragi, ta kri nas čisti še danes, v naših spovednicah; in ta kri teče še danes za nas, na naših oltarjih. Dal Bog, da ne bi tekla za mnoge zastonj! Amen.

Franjo Umnik.

4. Utelešena ljubezen.

Tako je Bog svet ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da se nihče, ki vanj veruje, ne pogubi, temveč ima večno življenje.

Jan. 3, 16.

Oj dela dobrote božje, kdo bi vas naštel! Moral bi odpreti sv. knjige: celo sv. pismo nam priča o dobroti božji. Da vas

vodim na plan pa da vam pokažem lepo nebo in zlato solnce na njem; da vam pokažem ves svet, ponosne gore in hladne gozdove in rodovitna polja, veličanstveno morje in srebrne reke in bistre studence, da vam pokažem vse to, pa da vam zakličem: »Poglej, človek, vse to je tvoje; Bog te je ustvaril, da boš na zemlji kralj in gospodar.« Ne, ne bom govoril o dobroti Boga Stvarnika, govoril bom o dobroti Boga Odrešenika, odgovoril bom na vprašanje: Kaj je storil dobri Jezus za nas?

I. Ubogo človeštvo.

Kaj je zlata prostost, ve le jetnik, ki je že ječal, ki ječi v ječi; kaj je lepo zdravje, ve le bolnik, ki je že stal na robu groba, bolnik, ki vzdihuje na bolniški postelji; kaj se pravi biti pokopan v živem ognju, ve le ta, ki so ga rešili pri požaru izpod goreče strehe. In človeštvo je vzdihovalo v težkih verigah peklenškega duha: Jezus je oprostil človeštvo neusmiljenih verig; in človeštvo je bilo na robu groba: Jezus je vzel smrti bridkost; in za človeštvo so bila nebesa zaprta, odprta pa so bila nastežaj vrata pekla: Jezus nam je zopet odprl nebesa. Pač je Bog hotel človeku dobro, toda človek ni hotel; Bog je rekel: »Ustvaril sem te, sebi v čast sem te ustvaril,« in človek je odgovoril: »Ne bom služil!« Grozna kazen je sledila grehu.

O preljubo solnce! Ali si že videlo na zemlji kraj, kjerni bilo nesreče?

Koliko bolnikov, koliko bolnišnic! Ko bi stale vse bolnišnice, ki se nahajajo po svetu, v enem mestu, kakšno mesto! Koliko ubogih in sirot, koliko ubožnic in sirotišč! Ko bi stale vse ubožnice, vsa sirotišča, ki se nahajajo po svetu, v enem mestu, kakšno mesto! Koliko zblaznelih, koliko zavodov za umobolne! Ko bi stale vse norišnice, ki se nahajajo po svetu, v enem mestu, kakšno mesto!... In kdo je zidal, kdo je polagal temeljni kamen tem velemestom, velemestu, ki se mu pravi »Bolno mesto? Velemestu, ki se mu pravi: »Ubogo mesto? Velemestu, ki se mu pravi: »Blazno mesto? Kdo? Naši prvi starši v raj, greh prvih staršev je sklesal prvi, temeljni kamen...

O blede mesec! Ali si že videl na zemlji kraj, kjerni bilo hudodelstva in pa hudobije?

Koliko tatovin roparjev si videl, ki so lezli skozi okno in kradli blago, in kradli sveto nedolžnost! Koliko ubijalcev si videl! Videl si brata, ki je ubijal brata, videl hčer, ki je davila mater, videl mater, ki je dušila dete, svojo kri. Koliko hudodelcev, koliko ječ! Ko bi vse ječe, ki se nahajajo po svetu, bile v enem mestu, kakšno mesto! In zopet vas vprašam: kdo je zidal, polagal temeljni kamen velemestu, ki se mu pravi

»Hudobno mesto«? Kristjani! Kdo je zidal, polagal temeljni kamen velikemu mestu, ki se mu pravi »Mesto solza«? En greh, greh prvih staršev v raju, je vzbudil tisoč strasti in tisoč strasti je rodilo nebroj grehov; zaradi enega greha, zaradi greha prvih staršev v raju, je postala zemlja dolina solz. Kje je mesto na zemlji, ki ne bi bilo namočeno s solzami ubogeča človeštva? Otrok se rodi: na licu vidiš solzo, in starček umre: na suhem licu se pokaže solza. In med prvo in zadnjo solzo? Človeštvo joče in plače!...

In pri kraju življenja?

Nad 90.000, nad 90.000 vsak dan! Nad devetdeset tisoč jih vzdihuje vsak dan v smrtnem boju, nad devetdeset tisoč jih umira vsak dan! Ko bi jim postlali vsem v eni sobi, kakšna soba, kakšen stok in jok in obupavanje v njej! Kako bi gledali mi ta prizor, kako bi donela ta pesem na naša ušesa! Nad devetdeset tisoč src neha biti vsak dan! Nad devetdeset tisoč rakev izdelajo mizarji vsak dan! Ko bi jih postavili, mrliča do mrliča, vse v eno vrsto, kako dolga vrsta! Nad devetdeset tisoč pogrebcev vsak dan! Ko bi šli vsi skupaj za enim pogrebom, kako dolga vrsta pogrebcev. Ko bi šteli pogrebcev solze, kakšen potok solza! Nad devetdeset tisoč grobov se koplje vsak dan! Ko bi položili vse mrliče v en grob, kako velik grob, kako velik grob, kako globok in pa kako širok! Nad devetdeset tisoč novih grobov vsak dan! In v vsakem grobu po en mrlič, v vsakem grobu po eno mrtvo srce, uničeno upanje, uničena ljubezen. Koliko žalosti po širnem svetu! In še enkrat, kristjani! Kdo je zabodel v človeško srce smrtonosno bodalce in kdo je iztesal prvo rakev in kdo je kopal prvi grob? Greh prvih staršev je vzel v roke bodalce in smrtno ranil srca človeška; je vzel v roke dleto in iztesal rakev truplom človeškim; je vzel v roke lopato in izkopal grob ljudem, mrličem!...

In od vseh teh milijonov koliko zveličanih, koliko prokletih?

Svet je stal že tisoč let in ljudje so umirali in tisoči in tisoči so šli v pekel, v nebesa nobeden! Umrli je nedolžni Abel, ali ni šel v nebesa; umrli so prvi starši: Adam in Eva sta delala pokoro več stoletij, pa nista šla v nebesa; umrli so sveti očaki in preroki, ali niso šli v nebesa; umrl je sv. Janez Krstnik, o katerem pravi sv. evangelij, da se ni rodil svetejši človek; umrl je sv. Jožef, ženin Marijin; tudi ta dva nista mogla v nebesa. Nebesa so bila zaprta: tisoči in tisoči v na stežaj odprti pekel, v nebesa nobeden!...

Ljudje vzdihujejo, pekel se raduje. Mar bo to na veke tako ostalo? Ne, predragi, ne! Bog je v svoji dobroti obljubil rešitev že v raju; dolgo je čakal Bog, naj le vidijo ljudje, kaj je greh. Naposled je prišel veseli dan: »Et Verbum caro factum est« — in Beseda je meso postala in med nami

prebivala. Pred malone dvatisoč leti je začelo biti presv. Srce Jezusovo za nas, na križu je bilo prebodeno za nas. Kristus pa je vstal od mrtvih, šel spremljan od vseh svetnikov stare zaveze v nebesa; in na nas ni pozabil dobri Jezus: Njegovo presv. Srce je bilo za nas, Njegovo presv. Srce bije za nas v presv. oltarskem zakramentu, Njegovo presv. Srce bo bilo za nas vso večnost v lepih nebesih: »Glej Srce, ki je ljudi tolikanj ljubilo, da se ni ničesar zbalo, ampak se popolnoma žrtvovalo, da jim pokaže svojo ljubezen!« je rekel Jezus bl. Margareti Alakok.

II. Dobri Jezus.

Sedaj vprašajmo še enkrat: Kaj je storil Jezus za nas? Sedaj šele bomo prav razumeli odgovor. Kaj je torej storil Jezus za nas?

Kako bi vam, predragi v Gospodu, kako bi vam mogel našteti vsa dela dobrote Jezusove? Moral bi odpreti sv. evangelij: celi evangelij nam priča o dobroti Jezusovi. Ne; na drug način vam bom v prav kratkih potezah pokazal, kaj da je storil za nas dobri Jezus. O, da bi se tega, kar vam bom govoril o dobrem Jezusu, spominjali leta in leta, da bi se na to spomnili vsako nedeljo in praznik!

Kako milo so zapeli v čeraj zvonovi! In kmet, kateremu ne manjka dela niti poleti niti pozimi, in kmet je vzdihnil veselo: »Hvala Bogu! Jutri je zopet nedelja, Gospodov dan, dan počitka.« In danes so zopet zapeli zvonovi, va bili so zvonovi. In kmet si je obrisal svoje žuljave roke, izvlekel je iz starih in novih škrinj in omar nedeljsko obleko ter se podal na pot v cerkev. In vstopil je v cerkev kmet, poškopil se z blagoslovljeno vodo, se prekrižal počasi in upognil svoja trda kolena, dasi ne do tal, vendar z živo vero in pa pobožno. V cerkvi smo, naj nam cerkev govori o dobroti Jezusovi!

1. Tam pod korom: krstni kamen. Poglej; tja so te prinesli pred tolikimi in tolikimi leti, morebiti je že davno, otroka so te prinesli h krstu. Prijatelj! Ti pač veš, kaj se je zgodilo pri tem kamenu, ko te je duhovnik polil z vodo in zraven izgovarjal besede: »Ego te baptizo« — jaz te krstim v imenu Očeta in Sina in Sv. Duha. Postal si otrok božji: verige hudobnega duha so bile raztrgane, grda bolezen izvirnega greha ozdravljena. Pri sv. krstu si dobil belo obleko svete nedolžnosti. A kdo ti je sešil to lepo obleko? Kdo ti je zaslužil to prvo milost? Jezus Kristus; naš Odrešenik in Zveličar, dobri Jezus.

Pri sv. krstu si torej dobil belo obleko svete nedolžnosti. Ko bi bil umrl takrat, bi bil šel naravnost v nebesa, angelček. Toda ti nisi umrl, ti si živel in še živiš. Prijatelj! Kje je danes bela obleka svete krstne nedolžnosti? Kateri mož, kateri mla-

denič s petnajstimi leti more reči še danes: »Še jo imam, še jo imam belo obleko svete krstne nedolžnosti!« Rad verjamem, da žive tudi dandanes še svete duše; toda koliko jih je, ki niso bili tako srečni! Nesrečen pogled, črna misel, grda želja, še grše delo in uničeno je vse; vse izgubljeno, duša, Bog, nebesa. Duša brez milosti božje, Bog ne več dobri oče, nebesa zaprta; zato pa v duši nemir, v srcu hudobni duh, pekel odprt...

2. Prijatelj! Na prižnici je stal duhovnik, poslanec božji, oznanjeval je besedo božjo. Duhovnik je razjašnjeval evangelij, svoj govor je razdelil na tri dele:

a) Sin na očetovskem domu — kristjan na Srcu božjem. Kako lepo je govoril duhovnik; tebi pa se je vzbudila vest: Tako srečen si bil ti pred grehom!

b) Sin na tujem — kristjan v smrtnem grehu. Kako resno je govoril duhovnik; tvoja vest pa je vpila: To si ti, to si ti, ta izgubljeni sin!

c) Sin zopet na očetovskem domu — kristjan zopet na Srcu božjem. Kako zaupno je govoril duhovnik; v tvojem srcu pa se je začelo topiti, obžaloval si greh in se odločil storiti to, kar ti je svetoval duhovnik. Duhovnik je sejal in njegov trud ni bil zastonj, tvoje srce, ubogi moj prijatelj, je bila plodna njiva. Kolika milost! Kdo ti je zaslužil to milost? Jezus Kristus; naš Odrešenik in Zveličar, dobri Jezus.

3. Pokleknil si v spovednici, z izgubljenim sinom si govoril: »Oče, grešil sem« in blaži duhovnik ti je odgovoril kratko: »Ego te absolvo« — jaz te odvežem. Kaj pomenijo te kratke besede? »Ego te absolvo«, to se pravi: Bil si dolžnik, jaz te rešim tvojih dolgov; bil si jetnik, jaz ti odpiram vrata nebeška; bil si bolan, ranjen, mrtev, ozdravljam te kuže, celim ti rano, življenje milosti ti dajem. »In nomine Patris« — v imenu Očeta: Bog ti je zopet oče, ti si zopet njegov otrok, dedič nebeškega kraljestva; »et Filii« — in Sina: bil si suha veja na drevesu življenja, sedaj si zopet živ ud duhovnega telesa Kristusovega; »et Spiritus sancti« — in Sv. Duha: izšel si iz groba, tvoja duša živi, tvoje srce je zopet hram božji. Tako je. Vse to ti potrdim pismeno in pod tem s Krvjo Jezusovo napisanim potrdilom naj stoji mesto pečata — † »Amen«. To je dobra spoved, to je plod dobre spovedi. Kolika milost! Kdo ti je zaslužil to milost? Jezus Kristus; naš Odrešenik in Zveličar, dobri Jezus. —

4. In začela se je sv. maša: kolika milost za nas! In ljudje molijo: kolikih milosti izvor je molitev! In ljudje pristopajo k mizi Gospodovi ali pa vsaj v duhu sprejemajo sv. obhajilo: moj Bog, kolika ljubezen!... Služba božja je končana. Ljudje se vračajo iz cerkve domu, obnovljeni, pokrepčani in poživljeni. Mine nedelja, Gospodov dan, dan počitka. Zopet se začne delo, težko delo in

pa nevarno življenje. Jezus ostane v cerkvi, na nas misli, za nas moli v tabernaklju dobri Jezus. —

5. Predragi v Gospodu! Veste li sedaj, kaj je storil za nas Jezus Kristus, naš Odrešenik in Zveličar, dobri Jezus? Prišel bo čas, ko bomo še bolje razumeli podobo dobrega Jezusa!

a) Pozvonilo je z enim zvonom; ljudje pa si šepetajo: »Obhajati gredo, koga neki?« »Z Bogom gredo, kam neki?« In gospod pridejo »z Bogom«; h katoliškemu možu prihaja Jezus, da ga spremi na dolgo pot. Srečen je bil mladi Tobija, njega je spremljal k sorodniku angel Rafael. Katoliški mož, ti si bolj srečen in tvoja pot je daljša: tebe želi spremljati Jezus iz doline solz v večnost. Pač bi rada hudoba še enkrat poskusila svojo srečo; zastoj, naš mož se ne boji: koga bi se bal, ko ima v svojem srcu blažega sodnika? ... Mlad mornar je bil na smrt bolan. Bil je pošten, dober katoliški mladenič. Zjutraj je sprejel sv. popotnico. Zvečer ga obišče duhovnik in ko vidi, da je zelo slab, ga vpraša: »Prijatelj, si li popolnoma pripravljen za veliko vožnjo — v večnost?« »Popolnoma pripravljen,« odgovori mornar. »In brez strahu?« »Popolnoma brez strahu,« in pokazujoč na svoje prsi, kamor je prišel zjutraj Gospod, pravi: »Krmilar vodi krmilo, čemu torej strah?« Tako mirno in pa brez strahu pričakuje smrti katoliški mož. —

b) Tužno je zapel mali zvon; naš bolnik je umrl. Žena, otroci, prijatelji in znanci, čemu solze? Solza na bledem licu mrličevem je bila zadnja. Kaj je bilo življenje na zemlji katoliškemu možu? Priprava na večno življenje. In smrt je bila katoliškemu možu zibelka novega življenja. Vzemite torej iz rok mrliču mrtvaško svečo, on je ne potrebuje več, njemu sveti že večna luč v nebesih. —

c) In še enkrat so zapeli zvonovi; moža neso k večnemu počitku. Vrata na pokopališče zaškripljejo. Možje! Položite s častjo mrliča v grob, v grob vsadite lep križ, nad križem naj čuje bel angel, pokazujoč s prstom proti nebesom, pod križ pa denite kamenito ploščo, a na beli plošči naj stoji zlati napis: »Tu počivajo kosti onega, katerega duša se je, upajmo, vzdignila na angelskih perutih v lepa, večna nebesa. Od Boga je prišel, za Boga je delal, k Bogu se je vrnil...«

Pogrebci, ki se vračajo s pokopališča, govore med seboj: »Zares, lepo je umrl!« Jaz vas pa vprašam, krščanski pogrebci: Kdo mu je pa zaslužil to lepo smrt? Odgovor je vedno isti: Jezus Kristus, naš Odrešenik in Zveličar, dobri Jezus, Jezus s svojo smrtjo na križu...

To je, kristjani, v kratkih potezah podoba dobrega Jezusa. Preden pa končamo, moramo odgovoriti čisto kratko še na vprašanje:

Kaj pa je vse to stalo dobrega Jezusa?

V neki deželi, kjer so divjali divji neverniki, je živel v svojem gradu bogat, hraber graščak z dvema sinovoma. Ker so bili

sovražniki vedno blizu graščine, zato je prepovedal oče svojima sinovoma, da naj ne hodita iz gradu. Mlajši sin, petnajstleten deček, ni ubogal; zapustil je graščino in šel v bližnji gozd na lov. V gradu opazijo, da fanta ni doma. Starejši sin gre hitro s četo vojakov brata iskat. Naenkrat se zasliši vpitje: proti gradu beži mlajši brat, za njim tolpa sovražnikov. Starejši brat jih napade s svojimi vojaki. Sovražniki beže; toda na begu se obrne sovražni vojak, izproži strelico in strelica zadene v srce — starejšega brata. Pač je bil rešen nepokorni mlajši brat, toda za ceno krvi starejšega, nedolžnega brata . . .

Predragi! To je zgodovinska povest in kdo ne misli pri tem na drugo zgodovinsko povest? Grešni človek odkupljen s krvjo nedolžnega Jezusa! Le glejte in štejte postaje križevega pota, 14 jih je: na smrt obsojen, za nas umrl na križu, probodeno Njegovo Srce! Naša rešitev je stala Jezusa zadnjo kapljo krvi.

Na travniku pase mladenič svinje. Mladenič, da, ali kakšen je! Cunje mu pokrivajo bolno telo, žalostno je njegovo lice, vendar moreš brati v njegovih očeh, da ta mladenič ni bil vedno tak . . . Moj oče so imeli dva sina. Jaz, mlajši, pristopim k očetu: Oče, dajte mi del premoženja, jaz pojdem od doma, doma mi ni všeč! In dobri oče so mi dali vse. Potem sem šel v tuje kraje. Tu se je začelo veselo življenje; prijatelj in tovarišev je bilo vedno dosti. Toda to ni dolgo trajalo: zapravlil sem doto, prijatelji so me zapustili in jaz sem stradal, hudo stradal. Nazadnje sem dobil vendar službo: svinje pasem, stradam pa le še. Oj, koliko najemnikov je v hiši mojega očeta in vsi imajo kruha dovolj; jaz, sin, ga nimam! K očetu pojdem pa mu porečem: Oče, grešil sem, odpusti! In vse je bilo dobro. Usmiljeni oče je komaj čakal svojega izgubljenega sina. — Ako pogledamo malo po svetu, koliko nesrečnih otrok božjih! Pač je lepa naša zemlja, da; tudi rdeče jabolko je lepo, pa je vendar črv v njem, pa je vendar gnilo. Lepa je naša dežela, da; toda če pogledamo v hiše, v družine, v srca teh ljudi: tu stanuje le prepogostokrat črv trpljenja in pa gnilost greha. V kmečki koči na planini, v tvornici kraj mogočne reke, v palači mestnega bogataša, povsod ali revščina ali skrb ali bolezen. In v dušah teh ljudi? Revščina: starši brez dobrih del; bolezen, vročina strasti: hči v nečistih grehih; mlačnost v verskih stvarih: sin ne moli več, ne pozna več petka, ne pozna več nedelje, dne Gospodovega. Izgubljeni sin, vaša podoba, grešniki! Ali ubogali ste, pristopili ste k namestniku božjemu in potem k mizi Gospodovi. Je li vsi? Ako še ne vsi, kdaj? Kristjani! Sedaj, kmalu, gotovo pa še pred Veliko nočjo: bodimo vendar hvaležni dobremu Jezusu. Amen.

Franjo Umnik.

5. Drugače ne pojde!

»Volo mundare.« — »Hočem, bodi čist!«
Mat. 8 3.

Resni postni čas se bliža h koncu. Koliko postnih govorov je slišalo ljudstvo, koliko cerkvenih govornikov je govorilo ljudstvu! Različni predmeti, različni govorniki. Kateri govornik je govoril najbolje, katero ljudstvo je poslušalo najbolje? Po velikonočnem svetem obhajilu ju sodi oba, ljudstvo in govornika. Dobri, le dobri sv. velikonočni spovedi sledi dobro sv. velikonočno obhajilo. Kar si sejal, govornik, to boš žel, tako se glasi pravilo. Vsako pravilo pa dopušča izjeme: mnogokrat najboljši govornik brez svoje krivde ne žanje, kar je sejal . . .

Gospodar je hotel izorati njivo. Preden pa je šel orat, je dejal modri gospodar deklam, naj pobero z njive kamenje in naj izrujejo večje trnje: kamenje se bo znosilo na pot in trnje se bo sežgalo na njivi. Hlapcem pa je dejal, da naj gredo in izkopljejo tisto neumno grobljo, ki ga tako moti pri oranju. Kamenje so poredni paglavci nametali na njivo, trnje je na njivi zrastle, groblja je stara, Bog vé, koliko let že moti orača. On pa hoče imeti lepo izorano njivo, tu bo sejal, tu bo tudi, upa, žel. Moder gospodar!

Veliko, strašno, nepojmljivo zlo je greh! Poglej greh pri luči mrtvaške sveče, poglej ga pri žaru peklenškega ognja, brez krinke ti bo pokazal svoj pravi, grdi obraz. In greha ne moreš zabiti v rakev, in greha ne moreš položiti v grob: črv gre z dušo v večnost. Človek, ki si v smrtnem grehu, odpri svoje motne oči, dokler je še čas! . . .

Kaj naj storim? »Da molim in delim miloščino? Ne, to ti ne more, samo to ti ne more pomagati: Praviča in pa Svetost božja zahtevata zadoščenje. — »Da začnem pošteno živeti?« Ne, to ti ne more, samo to ti ne more pomagati: Če ne delaš več novih dolgov, stari se ti zato še ne odpuščajo. — »Da se kesam?« Ne, tudi kesam ti ne more pomagati: »Kdor je zapravil svoje premoženje, naj se kesa, kolikor mu drago, zato ne bo bogatejši. — »Mar naj zdvojim, obupam?« Prijatelj, ne obupaj! Še se moreš rešiti, rešiti te more — dobra spoved. Oj spoved, oj spoved! Kako tolažilna uredba božja si, in vendar, in vendar! Mnogih ni k spovedi, še enkrat v letu jih ni k spovedil! . . .

I. Poberimo kamenje! — Tuji paglavci so metali kamenje na našo njivo: brezverstvo ni slovenske krvi!

1. »Jaz k spovedi? Čisto nepotrebno. Jaz bom svojo stvar že sam poravnal z Gospodom Bogom!« — Tako, ti boš stvar sam poravnal z Gospodom Bogom. Razširil se je glas, da v šoli ni vse v najboljšem redu. Nadzornik pride, da vidi, kaj je na stvari. »O, gospod nadzornik;

hvala vam; jaz bom stvar že sam poravnal z gospodom ministrom!« Začeli so ljudje nekaj govoriti, da v blagajni ni vse, kakor bi moralo biti, da bi bila pač potrebna revizija blagajne. Revident pride, da pregleda blagajno. »Ne, ne, gospod, jaz bom stvar že sam poravnal s cesarjem!« Kaj pravite o tem učitelju, o tem blagajniku? Smešno, kaj ne? A ti bi svojo stvar rad sam poravnal z Gospodom Bogom? Kdo je razžaljen? Bog. Kdo ima torej pravico staviti pogoj, kdaj in kako da se odpušča razžalitev? Ti, ki si Boga razžalil, ali pa Bog, ki je razžaljen. In Bog je stavil pogoj, da se izpovemo svojih grehov: »Prejmite Svetega Duha. Katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni; in katerim jih boste zadržali, so jim zadržani« (Jan. XX. 22, 23).

2. Ali, gospod, iz tega teksta, iz teh besedi sv. pisma sledi le to, da je Jezus dal apostolom oblast odpuščati grehe. No, spovedovanje, spoved so izmislili duhovniki!« — Prijatelj! Verjemi mi prvo, da mi duhovniki nismo tako neumni, spovedovanje ni lahka stvar; in drugo, ko bi bil duhovnik izmislil spoved, bi se menda vendar vedelo za njegovo ime. »Saj se tudi ve!« To mi je novo. Kdo je torej oni veliki psiholog, oni veliki poznavalec človeških duš? »Papež Inocencij!« Torej papež Inocencij! Stara, stokrat ovržena laž. Sovražniki svete vere! Ako nimate boljšega orožja v boju zoper Cerkev in zoper Kristusa, bežite, bežite, sram vas bodi! Kanon, člen 21. četrtega lateranskega cerkvenega zbora se glasi: »Vsak kristjan... naj se vsaj enkrat na leto izpove!« Nasprotniki so črtali besedico »vsaj« in odtod ona neslana laž: »Papež Inocencij III. je uvedel spoved!« Recimo, finančni minister je dal nalog, naj se plačajo davki vsaj na Silvestrov večer; ta finančni minister je torej, nosi ga voda, uvedel davek! Prijatelj, misliti, misliti je treba!

»Prejmite...« Kaj sledi iz tega teksta, iz teh besedi sv. pisma? Sledi

a) to, da imajo apostoli in njih nasledniki od Boga oblast odpuščati in zadrževati grehe. To je pač jasno. Dalje sledi iz teh besed (kar je za nas posebno važno)

b) to, da je duhovnik sodnik, ki sodi namesto Boga. Kaj se zahteva od sodnika? Od sodnika se zahteva, da ima oblast soditi in pa da ne sme soditi, kakor bi mu ravno v glavo prišlo, ampak po postavah, da sodi sodnik po tem, kakor obtoženec zasluži. In glejte, v našem slučaju ima duhovnik od Boga oblast odpuščati in zadrževati grehe. Duhovnik je torej namestnik božji. Odpuščati ali ne odpuščati grehe more le Bog in pa, komur je Bog dal to oblast. Zato pa namestnik božji ne sme postopati po svoji volji, ampak po tem, kar mu veleva Pravičnost in pa Svetost božja. Torej duhovnik je sodnik. Sodnik

pa ne more soditi, ne more izreči sodbe, ako ne ve, o čem da naj sodi. Zato sledi iz naših besed,

c) da moramo duhovniku svoje grehe povedati. Glejte, duhovnik ima oblast grehe odpuščati; ima pa tudi oblast grehe zadrževati. Zato mora pa tudi vedeti, komu da naj grehe odpusti in komu da naj jih zadrži: kako bo pa mogel to duhovnik presoditi, če mu ti sam ne poveš grehov? Pa recimo, da to ne bi bilo potrebno: kakšne krivice bi se dogajale! V spovednico stopi človek, morilec, tat, defraudant: »Gospod župnik! Jaz bi bil odveze potreben.« »Da, gospod, takoj, drage volje!« Za srečnim lopovom stopi v spovednico deklica, nedolžen otrok: »Duhovni oče! Jaz uboga grešnica, prosim ponižno odpuščanja grehov!« Odpuščanja grehov prosi; toda jaz imam pravico grehe tudi zadržati: »Ne bo nič, otrok, tvoji grehi so ti zadržani.« Kdo ne vidi krivice! Iz naših besed sledi

č) tudi to, da moraš pri sv. spovedi povedati vsaj vse smrtno grehe. Ako te duhovnik odveže enega smrtnega greha, a ti si zamolčal drugi smrtni greh, duhovnikova odveza je ničevna. Posvečujoča milost božja bi se pač rada povrnila, ali ji to ni mogoče: človek ne more biti isti čas v stanju milosti božje in pa v stanju smrtnega greha. Oblast, odpuščati grehe in zadrževati jih, je od Boga, torej je od Boga tudi vse, kar je s to oblastjo nerazdružljivo združeno, spoved je torej božja uredba.

Kamenje je pobrano. Hitro smo opravili to delo. Bolj sitno je drugo.

II. **Izrujmo trnje!** — Na domači njivi je zrastle: slabost in napačni strah in neumestna sramežljivost rastejo pač tudi na naših tleh.

1. »Res je; in tudi to je res, da bi bilo potrebno zopet enkrat k spovedi iti; ali, ali, spoved je vendar težka stvar!« — Recimo torej, da je spoved res težka stvar. Mar bi iz tega sledilo, da nam ni treba k spovedi? Nikakor ne! Greh je strup in strup se mora odstraniti, drugače ni rešitve! Kdaj je bolje odstraniti strup, takoj, kmalu po zastrupljenju, ali pa pozneje, ko se bo strup razpasel po celem životu? Toda kaj pa je pravzaprav težko pri spovedi? Kdor se hoče dobro izpovedati, mora si dobro izprašati vest. Seveda, gledati v svoje srce pa videti vso gnusobo in grdobno v njem, priznam, to ni prijetna stvar. Še bolj neprijetno je priznati, da smo slabo gospodarili; še hujše je seveda iskreno izreči: jaz sem izdajalec! Poseči z roko v to kačjo zalego, priznam, to ni prijetna stvar. Pri tem smo vsi še malo prevzetni; pri sv. spovedi se moramo kolikortoliko ponižati; kar smo do sedaj ljubili, moramo včasih popolnoma opustiti, to ni lahka stvar, to je žrtev. Toda, kdo je kriv? Sv. spoved? Ne, ti sam si kriv. »Jaz nisem hodil ob nedeljah in praznikih k sv. maši,« »jaz sem v petkih meso jedel,« »jaz . . . jaz . . .« Vidiš, vedno »jaz sem«, »jaz nisem«.

Zakaj dolžiš torej spoved? Mar se toži bolnik na zdravnika, če ga ta želi srečno operirati? Sodnik pravi, da moraš ukradeno blago povrniti: je li sodnik kriv, če ti je to težko? In spoved ni tako težavna stvar, kakor si mnogi mislijo. Kaj pa, ko bi bila spoved očitna? Sodnik obsodi obtoženca in še isti večer se tiska po raznih časopisih in ljudje bero pa se čudijo zlobi človeka. Ker pa mnogi res ne hodijo k spovedi samo zato, ker mislijo, da je spovednica prava natezalnica, ne bo odveč, če odgovorimo na vprašanje:

Odkod pa prihajajo vse te misli, kdo je pa zasejal na našo njivo to škodljivo trnje? Satan, sam satan! Prvem u trnju se p r a v i s t r a h. Sv. Janez Zlatousti pravi: »Bog nas navdaja s strahom pred grehom; če smo pa grešili, vliva v našo dušo zaupanje. Satan dela drugače: on nam daje brezsrarni pogum, da naj razžalimo Boga; če smo pa grešili, vliva v dušo strah pred spovedjo.« Možje! Tak strah ni časten za možel In koča se pa pravzaprav bojimo? Kaj nam v spovednici govori morda Bog z gromom in bliskom, kakor je govoril izraelskemu narodu na gori Sinaj? Kaj stoji pred spovednico angel, kerub z ognjenim mečem v roki pa nam brani vhod kakor pred rajem Adamu in Evi? Glej, človek je tam, duhovnik, in v njem bije blago in močno srce. Trojno srce na tem svetu se ne straši največjih in najgnusnejših ran, srce materino, srce zdravnikovo in srce spovednikovo. In duhovnik mora molčati! »Kar vem iz spovedi, vem manj kakor kar sploh ne vem,« je dejal nekdo. —

Strah bi bil torej premagán, to trnje izrvano, toda hudobnemu duhu ne zmanjka orožja.

2. »Toda, kaj si bo spovednik mislil? Moje dobro ime!« — Oj, ti nesramni duh peklenski, ti priporočaš sramežljivost! Kaj pa pred grehom?

Sv. Bernardin nám pripoveduje prav zanimivo zgodbico. Neki sluga božji stopi v cerkev, kjer je ravno izpovedovalo več duhovnikov. Naenkrat zagleda mož božji vraga, ki je letal od spovednice do spovednice. Ne more se načuditi temu prizoru: »Pa kaj bi se res tudi ta grdoba rada izpovedala?« Nazadnje vpraša sluga božji vraga: »Kaj si pa ti tukaj izgubil? Mar res spovednika iščeš?« »Ne, ne; prišel sem samo, da povrnem ukradeno blago. Glej, ko so ljudje grešili, sem jim jaz vzel sramežljivost; sedaj jo jim moram povrniti, če ne je vse izgubljeno za pekel.« Kaj ne, zanimiva pravljica? . . . Kaj si bo neki spovednik mislil? Neka gospa je v družbi tole pripovedovala? »Bila sem pri spovedi. Imela sem na duši mnogo grdih ran. Po spovedi sem vprašala spovednika, sv. Frančiška Saleškega, kako da bo od sedaj z menoj govoril?« »Kakor s sveto osebo.« Ali ne bi bilo to proti Vašemu prepričanju? Vi veste vendar, kako sem živela do sedaj.« »Zdaj ste čisti, zdaj ste sveti.« »Kaj boste pa mislili o moji preteklosti?« »Nič; kaj bi mislil o tem, kar je Bog že uničil. Pač pa se bom veselil z Vašim angelom varihom, da

ste se tako lepo izpovedali.« »In vendar sem opazila solze v Vaših očeh; gotovo ste jokali zavoljo mojih grehov.« »Plakal sem veselja, ker ste vstajali iz groba grehov.« ... Oj, prijatelj, za svoje dobro ime se bojiš! Poznaš li »Confessiones s. Augustini»? Sv. Avguštin, ta orek med cerkvenimi očeti, je zapisal v posebni knjigi vse svoje grehe; kdo ga zato manj časti? —

Tudi sramežljivost bi bila torej premagana, tudi to trnje izrvano. Nismo še gotovi, vrag ne popušča.

3. »Ah, preljubi moj, kaj boš hodil k spovedi in čemu tudi? Ko bi se izpovedal, bi moral postati drug mož, tega pa ti ne moreš!« — Glejte, glejte, po spovedi bi moral postati drug mož. Pametna beseda in pa resnična; brez te volje ne bi spoved nič veljala. Kar iz katekizma je povzel hudobni duh to težavo. Torej hudoba v podobi belega angela. Ali je tudi tukaj goljufija in sleparija, tudi tukaj se vidi kačji rep. »Tega pa ti ne moreš!« Zakaj pa ne? »Potuerunt hi, potuerunt hae, cur ego non potero,« mogli so ti, mogle so te, zakaj da jaz ne bi mogel? je dejal mlad mož, star grešnik, in postal svetnik, sv. Avguštin... Ko bi bil kdo rekel Savlu: »Čakaj, čakaj, ti zagrizeni Jud, ti! Ti boš še katoliški duhovnik, ti boš še apostol!« Savel bi se bil naglas zasmel. In vendar je postal Savel Pavel in tisti Pavel je pozneje zapisal prelepe besede: »Omnia possum,« vse premorem v Njem, ki mi daje moč... Poglejte v nebesa in štejte svetnike! Mar so bili ti ljudje brez izkušnjav? In vendar so mogli, ker so hoteli; tud' mi moremo, če le resno hočemo. Volja je mogočna vojska, volja osvaja kraljestva, volja osvaja nebesa. —

Tudi ta težava je ničeva, tudi to trnje je izrvano. Imaš li še kaj, hudoba, v svojem košu? O še, še; njemu se ne zmanjka streliva. In sedaj izpušča najbolj strupeno pšico.

4. Ali, pomisli, človek, kdo si ti in kdo je Bog! Koliko let že živiš v grehih, in v kakšnih grehih! Kje boš našel ti duhovnika, ki bi ti dal odvezo? Tebi, prijatelj, Bog ne more odpustiti; bodi pameten in ostani moj!« — Torej obup! Glejte ga, hudobca, glejte ga, famoznega optika! Kako zvito rabi steklo! Pred grehom ti prikazuje greh v steklu, ki pomanjšuje, »Greh! ha, lapalije, malenkost, slabost človeška!« Po grehu ti prikazuje greh v steklu, ki povečuje: »Preveč in pa prehudo si grešil!« Bog ti ne bo odpustil? Spomni se tisočerih spokornikov v nebesih! Spovednika ne boš našel? Ako ti je žal in ako imaš trdno voljo, da ne boš več grešil, da se boš tudi varoval bližnje grešne priložnosti, ti bo dal odvezo vsak pooblaščen spovednik. Saj smo vendar hodili vsi v šolo usmiljenega Samaritana, v šolo dobrega pastirja, v šolo presv. Srca Jezusovega.

Kamenje je pobrano, trnje populjeno, ostane nam še groblja, največja, ali le na videz največja zapreka.

III. Izkopljimo grobljo! — Na grobljah, na tem kupu kamenja, raste po navadi kak grmič. Tam so včasih nastavljali pastirji limanice za ptiče: ljudski ozir, strah pred ljudmi je stara, neumna groblja, ki tako moti in bega, groblja, na kateri nastavlja satan svoje limanice za čudne, plahe ptiče.

»Kaj poreko ljudje? Kaj poreče svet?« ... — Roko na prsi; ali ni to večkrat vzrok, da mnogi moške ne molijo, ne hodijo v cerkev, ne k spovedi, še enkrat v letu ne? ...

Grozna je človeška sodba! Nedolžni Abel ubit, nedolžni Jožef v ječi, na križu nedolžni Jezus, Sin božji! Ali ni to grozno? Naše dobre lastnosti, naša dobra dela so naši tožniki: z lopovom bodo imeli ljudje usmiljenje, za čednostjo stopa zavist. In ko bi ti ljudje sodili vsaj z razumom, ne pa z voljo! Pilatov razum ni našel krivde na Jezusu; ko je izdal Pilat Jezusa »volji Židov«, je bil Kristus križan. Volja vidi na Kristusu zlo, vidi dobro na Barabi. In če hoče volja Savla, Savel ne sme biti Pavel. Grozna je ta sodba in vendar zasluži naše popolno, globoko preziranje.

»Kaj poreko ljudje?« Kaj pa poreko torej in kdo so ti ljudje? »Da si pobožen,« poreko. To je zate čast: »Bodite popolni, kakor je vaš oče v nebesih popoln,« pravi Gospod. »Da si klerikalec,« poreko. To je tvoja dolžnost: »Kdor ni z menoj, je proti meni,« in »Kdor vas posluša, mene posluša,« je dejal Gospod. In kaj še poreko? Pusti jih, naj govore, kar hočejo, prazne glave, ki so tako ponosni na svoje brezverstvo, pa še ne slutijo ne, kako smešno da je brezverstvo. In sodbe teh ljudi da se bojiš? Kaj pa bo enkrat iz teh ljudi? Čez 40, 50, 70, 100 let? Kje so one oči, ki so se tako porogljivo smejale in one ustnice? Kje jezik, ki je pikal liki otrovna kača? Vse gnilo in trohlo. In gnilosti in trohljivosti da se klanja katoliški mož! Pri velikem kosilu je bilo; mnogo govornikov je nastopilo. Nazadnje vstane mož v generalski uniformi. Vsi so bili radovedni, kaj jim bo povedal, komu da bo nazdravil. »V imenu Očeta in ... Hvala ti za vse dobrote, ki si jih nam podelil, vsemogočni, ki živiš in ...« Nikdo se ni smejal. Marsikateri mu je stisnil roko: Vi ste junak! in marsikateri si je mislil v srcu: Ej, ko bi imel jaz ta pogum! ...

Hitro smo spravili s pota grobljo. Kaj pa je to strašnega, taka groblja? Kup znešenega kamenja!

Prisrčno vabilo.

Predragi v Gospodu! Na zemlji je bil raj, raja ni več na zemlji: zemlja je postala velika bolnišnica. Ljudje vzdihujejo, kdo jim streže v hudi bolezni? Usmiljena sestra, »Misericordia« je njeno ime, neskončno usmiljenje božje.

Ko so angeli grešili, je moralo usmiljenje božje molčati, govorila je in kako glasno je govorila le pravica božja; ko so

grešili naši prvi starši, je pač dobila tudi pravica svoj del, toda zmagalo je le usmiljenje božje. In od onega časa zmaguje usmiljenje božje vedno in povsod. Ljudstva se oddaljujejo od Boga, usmiljenje božje jih čaka; zgodovina ljudstev je zgodovina usmiljenja božjega. Izraelsko ljudstvo ne sliši glasu božjega, božje usmiljenje čaka in čaka (pri Davidu n. pr. celo leto); izraelsko ljudstvo ubija proroke, in Bog jim pošlje utelešeno usmiljenje, Jezusa Kristusa. In Sin božji pravi, da ni prišel na ta svet zavoljo zdravih, temveč zavoljo bolnih. Grešnike kliče in vabi Jezus. Pri studencu čaka Samaritanko. Petra spreobrne z enim pogledom, na križu odpušča razbojniku. Čemu da dalje govorim? Prijatelj! Bodi odkritosrčen pa mi reci, mar ni tudi tvoje življenje, mar ni tudi zgodovina tvojega življenja zgodovina usmiljenja božjega? Ko si grešil prvokrat, te Bog ni kaznoval; in ko si grešil sto in stokrat, je Bog še vedno čakal. Pač se je hotela maščevati nad teboj pravica božja, a usmiljenje božje je bilo močnejše. Na tvoja vrata, na vrata tvojega srca trka danes posebno glasno sestra Misericordia: »Jaz nočem smrti grešnika, temveč da se izpreobrne in da živi.« Mar ne slišiš vabila Jezusovega: »Pridite k meni vsi!« Preveč sem grešil, prehudo sem grešil! Si li živel v nečistih grehih? Magdalena je svetnica. Si li obogatel z tujimi žulji? Jezus je šel k Caheju na dom. Si li kradel in ropal in ubijal? Razbojniku na križu je obljubil Jezus nebesa: »Še danes!« Si li še huje grešil? Si li izdal sv. vero? Petru je Jezus odpustil. Si li pribijal Jezusa na križ, si li v svojem brezverstvu preganjal njegovo nevesto, sveto Cerkev? Na križu je molil Jezus tudi zate; misli, moj ubogi Savel, na velikega Pavla! Naj bodo tvoji grehi rdeči kakor kri, presv. Kri Jezusova jih bo oprala; naj bodo tvoji grehi mnogoštevilni kakor pesek ob morju, Jezus bo potopil v globočino morja celo spomin na tvoje grešno življenje, vse bo odpustil, vse bo pozabil! Le Judi ni odpustil, ker je Juda grešil zoper usmiljenje božje.

Kristjani! Naše življenje, zgodovina našega življenja je zgodovina usmiljenja božjega. Prišel bo pa dan, ko bo moralo molčati usmiljenje božje, na sodni dan bo imela besedo le še — Pravica božja. Amen.

Franjo Umnik.

Druga postna nedelja.

Jezusovo izpremenjenje.

Prekrasna je slika, ki nam jo podaja današnji sv. evangeliij. Jezus moli. Med molitvijo pa se izpremeni in pokaže v svojem veličastvu. Njegov obraz se sveti kakor solnce, njegova oblačila pa so bela kakor sneg; stoji med Mozesom in Elijem in se z njima pogovarja. To je bilo nekaj tako veličastnega, da je apo-

stola Petra tako prevzelo, da si je želel vedno tu ostati in je predlagal: Gospod! dobro nam je tukaj biti; če hočeš, naredimo tri šotore: Tebi enega, Mozesu enega in Eliju enega!

Predragi! Oglejmo si tudi mi bolj natančno to sliko in razberimo nekaj nauk iz nje!

1. Kdaj se je bil Jezus izpremenil? — Jezus je šel s svojimi učenci v trg Cezareje Filipove. Med potjo pa je vprašal svoje učence: »Kaj pravijo ljudje, da sem?« Odgovore mu: »Nekateri pravijo, da si Janez Krstnik; nekateri pa, da si Elija; nekateri pa, da si Jeremija ali prerokov kdo.« — Jezus jim reče: »Vi pa, kdo pravite, da sem?« — V imenu vseh odgovori Peter: »Ti si Kristus, sin živega Boga.« — Šest dni po tem dogodku vzame Jezus s seboj Petra, Jakoba in Janeza in jih pelje same na visoko goro. Ko pridejo vrh gore, začne Jezus moliti. Tudi apostoli pokleknejo in molijo — pa kmalu prospé, bili so namreč zelo utrujeni od hoje. Med molitvijo se Jezus izpremeni. »Ko je molil, je bila podoba njegovega obraza drugačna in njegovo oblačilo belo in svetlo. In glej! dva moža sta z njim govorila. Bila sta pa: Mozes in Elija, ki sta se prikazala v veličastvu in sta pravila o njegovem odhodu (t. j.: smrti), katerega je imel dopolniti v Jeruzalemu.« Ko so se bili apostoli predramili, so videli Jezusa vsega izpremenjenega, in dva moža, ki sta zraven njega stala in sta ga hotela ravnokar zapustiti. Tu pa Peter vzklikne: »Učenik, dobro nam je tukaj biti; naredimo torej tri šotore: enega tebi, enega Mozesu in enega Eliju.« Ko je Peter še to govoril, jih je obsenčil oblak — in Mozes in Elija sta se ločila od Jezusa. Iz oblaka pa se je zaslišal glas: »Ta je moj ljubi sin, njega poslušajte.« Apostoli so se tega glasu prestrašili in so popadali na tla. Pristopil pa je Jezus, se jih dotaknil in rekel: »Vstanite in nikar se ne bojte!« — Ko vstanejo, niso nobenega drugega videli kakor le Jezusa samega. (Cf. Mat. 17; Marka 9; Luka 9.) — To se je zgodilo v zadnjem letu, ko je Jezus še očitno učil.

2. Zakaj se je Jezus izpremenil? — Še nekaj mescev je bilo do velike noči — in Jezus bo dovršil odrešenje ter umrl za naše grehe grozovite smrti na križu. Prav ta žalostni konec Jezusovega življenja pa bo za apostole huda poskušnja. — Sicer so bili prepričani, da je Jezus pravi Bog — ali vendar, ko bodo videli, kako bodo z njim delali, kako ga suvali in po kamenju semtertja vlačili, kako pretepali in se iz njega norčevali, ko bodo čuli, v kakih strašnih mukah umira na križu: ko bodo vse to videli in slišali: ali bi se smeli po pravici čuditi, ako bi začeli tudi apostoli omahovati v svoji veri, češ, če je res pravi Bog, bi vendar ne dopustil, da bi hudobneži tako ravnali z njim, in bi vsaj na križu ne tožil, da ga je Bog zapustil. — Saj so morali tudi drugi ljudje prepričani biti, da je Jezus pravi Bog — saj so videli njegove čudeže. In dasi pismarji

niso hoteli verovati njegovim čudežem, so pa vsaj verovali oni, katerim je čudežno pomagal. Toda sedaj, ko on sam toliko trpi, sedaj ni nič več tistega prepričanja pri ljudeh, oni omahujejo in z glavami majejo: »Drugim je pomagal, sam sebi pa ne more; če je res sin božji, naj stopi s križa.« — Da bi torej tudi apostoli nad njim ne obupavali: zato se jim je hotel pokazati v svojem veličastvu in se dal po svojem nebeškem Očetu razglasiti za božjega Sina, katerega naj le poslušajo in verjamejo njegovim besedam.

Pa še en drug vzrok je, zakaj se je Jezus izpremenil. Šest dni poprej je bil obljubil vpričo apostolov: »Resnično vam povem, da jih je nekaj izmed tukaj stoječih, kateri ne bodo okusili smrti, dokler ne vidijo Sinu človekovega priti v svojem kraljestvu.« Nekateri sv. cerkveni očetje trdijo, da je s temi besedami napovedal svoje izpremenjenje. Torej je bil vzrok njegovega izpremenjenja tudi ta, da je izpolnil svojo obljubo.

3. Zakaj se je izpremenil le pred tremi in ne pred vsemi apostoli? — Zato, ker je hotel ravno te tri še prav posebno za priče imeti pri svojem trpljenju. Ko so bili po zadnji večerji izpeli zahvalno pesem, je peljal vse apostole na Oljsko goro. Ko so prišli na pristavo Getzemani, reče drugim apostolom: »Sedite tukaj, da grem tja in molim.« Petra, Jakoba in Janeza pa vzame s seboj, da so bili prav v bližini priče njegove žalosti in njegovega trpljenja. Zato je prav tem trem tožil: »Moja duša je žalostna do smrti; ostanite tukaj in čujte z menoj, da boste priče mojih bolečin ter se boste učili, kako se mora v sleherni stiski k molitvi pribežati, in da me boste z usmiljenjem in z molitvijo vsaj nekoliko tolažili.« — Pač res, treba jim je bilo prav posebnega okrepila, da se ni omajala njihova vera, ko so ga videli v vrtu Getzemani, kako leži na obrazu, in slišali, kako milo prosi: »Moj oče, ako je mogoče, naj gre od mene ta kelih trpljenja!«

4. Zakaj sta se prikazala Mozes in Elija? Po Mozesu je bil dal Bog svoje zapovedi na gori sinajski; po Mozesu je bil tudi natančno določil, kakšne daritve naj opravljajo judovski duhovni. Vse te daritve so pomenjale Jezusovo daritev na križu, nekrvave so tudi pomenjale daritev sv. maše. Elija pa je bil najčastitljivejši med preroki; saj ga je sam Bog počastil tako, da ga je v gorečem vozu vzel s sveta in ga prihranil, da bo še pred sodnim dnevom Jude izpreobračeval k Jezusovi veri. Ker sta se torej ta dva prikazala, sta s tem potrdila, da je prav Jezus tisti obljubljeni Mesija, katerega so predpodabljal judovske daritve, in so ga napovedovali preroki. Prav zato se je pa tudi Jezus z njima pogovarjal o svojem odhodu, katerega je imel dopolniti v Jeruzalemu, t. j. govorili so med seboj o Jezusovi smrti, na katero so kazale daritve in prerokovanja.

5. Tudi to ima prelep pomen, da sv. Cerkev ukaže brati današnji evangelij v postu, sedaj, ko moramo opraviti velikonočno spoved. Sv. Cerkev nas sedaj še prav posebno vabi, da si očistimo svojo vest, in nam pod smrtnim grehom zapoveduje, da vsaj o velikonočnem času prejmemo sv. Rešnje Telo. Ona torej hoče, da se izpremenimo tudi mi. Zares, dragi moji, kako ostudno je človeško srce, ako v njem ne stane Jezus Kristus, ampak se v njem šopiri hudobni duh! O, da bi mi videli nesrečno dušo, ki je v smrtnem grehu: gotovo bi se tako prestrašili, da bi od strahu ne samo popadali — ampak tudi umrli. — O sv. Katarini iz Genue se bere, da je nekoč imela strašno prikazen. Sicer je prikazen trajala le en sam trenutek, vendar pa se je bila Katarina tako prestrašila, da je omedlela in se zgrudila. — Ko se je zopet zavedla, je rekla: »Ako bi bila ta prikazen le še en trenutek dalje trpela, pa bi bila jaz gotovo mrtva obležala.« Kaj neki je videla? — Bog je bil pripustil, da je za trenutek videla, pa tudi spoznala hudobijo in grdobijo greha. Ta prikazen jo je bila tako pretresla, da je potem večkrat zatrjevala: »Odkar mi je Bog dal to prikazen, se več ne čudim, da je pekel tako strašen in da je večnost tako dolga. Veliko več se mi zdijo peklenške kazni premajhne in premehke in ne vidim prave razmere med njimi in med grehom, tako grda, tako grozovita se mi dozdeva že senca odpustljivega greha. Ako bi bila potopljena v jezero razbeljenega svinca, pa bi se mogla iz njega rešiti, a le na ta način, da bi storila en sam majhen greh, pa bi raje vso večnost gorela, kakor le en sam majhen greh storila.« In vzdihovala je večkrat: »O moj Bog! prosim te, pokaži mi v moji smrtni uri raje vse hudobne duhove, z vsemi grozovitostmi in z vsem trpljenjem; raje mi pokaži vse to, kakor da bi še kdaj videla ali videti morala le najmanjši svoj greh.«

6. Pač ne želim ne sebi, pa tudi vam ne, da bi nam Bog to sliko pokazal, kakor jo je bil pokazal sv. Katarini. Kajti, če je ta svetnica omedlela in skoro umrla, ko je videla gnusobo le nega majhnega greha: o, kako bi se pač godilo nam, ko bi morda videli svoje srce napolnjeno z malimi grehi; kaj pa bi počeli šele tisti, ki bi zagledali v svojem srcu gnusobo smrtnega greha; da, morda gnusobo več smrtnih grehov! O, gotovo, mi vsi bi popadali; pa kaj rečem popadali: mi vsi bi pomrli od strahu, ako bi videli tako gnusobo v svojem srcu. Zato pa tudi pravim, da ne želim ne sebi, ne vam, da bi videli to sliko svojega srca. — Pač pa želim sebi in vam, da bi se nam globoko v dušo in v srce vtisnila slika Jezusova, kakor nam jo podaja današnji sv. evangelij. O, ta slika, kako pomenljiva, kako poučljiva je! V tej sliki bi našli tolažbo v svojih križih in težavah; saj nas prav ta slika uči, kaka čast čaka vse one, ki voljno prenašajo svoje križe in težave. Ako bi to sliko imeli vedno pred očmi, menim, da bi

tudi mi rekli z apostolom Pavlom: »Prepričan sem, da se trpljenje sedanjega časa ne da primerjati prihodnji časti, katera bo nad nami razodeta.« (Rimlj. 8, 18.) — Ta slika bi nas pa tudi obvarovala pred grehom. Saj, kdo bi mogel hladnokrvno grešiti ali pa trdovratno v grehah ostati, pa gledati to sliko, ki ga neprestano opozarja na besede sv. apostola Pavla: »Vsi bomo sicer vstali, toda izpremenjeni ne bomo vsi.« (1. Kor. 15, 51.) Ne, ne, predragi moji! Jaz menim, da je nemogoče, da bi kdo prav živo premišljal to sliko — pa bi vendar še v grehah ostal.

Prav zato prosim vas vse: ohranite si to sliko in premišljuje jo, pa se bo tudi vaše srce izpremenilo. Nič več ne bo gnusno; saj prav ta slika vas bo nekako prisilila, da spravite iz njega vso gnusobo; in posvečujoča milost božja bo vaše srce razsvetlila, v njem pa bo prebival Jezus Kristus. Amen.

† Fr. Gornik.

Tretja postna nedelja.

O peterih v zakramentu sv. pokore potrebni rečeh.

V spokorni postni čas vpelje sv. Cerkev svoje vernike pepelnično sredo s temi-le besedami preroka Joela v berilu sv. maše: »Spreobrnite se k meni z vsem svojim srcem, s postom in z jokom in s plakanjem. In pretrgajte svoja srca in ne svojih oblačil in obrnite se h Gospodu, svojemu Bogu, ker je dobrotljiv in milostljiv in potrpežljiv in velikega usmiljenja« (2, 12. 13.). Spokorne misli, izrečene v teh besedah, nas morajo prevevati ves postni čas. Saj nam jih sv. Cerkev v tej zveličavni dobi večkrat ponavlja in kliče v svojih molitvah tudi: »Približali so se nam dnevi pokore, v odpuščanje grehov, v zveličanje duš« (ad Tert. fer.). V današnjem sv. evangeliju pa vidimo podobo, kako strašen revež je človek, kateri je vsled smrtnih grehov v oblasti hudobnega duha. »Kdor dela greh, je iz hudiča,« pravi sv. Janez (I. 3, 8). Kakor pa je Jezus rešil strašne nadloge evangeljskega obsedenca, tako je pripravljen še sedaj vsakega rešiti iz oblasti satanove, ako le hoče rešen biti. Zato je postavil z a k r a m e n t s v. p o k o r e. Akoravno bi se moral že vsak kristjan iz hvaležnosti rad posluževati milosti tega zakramenta, vendar sv. Cerkev še s posebno z a p o v e d j o ukazuje pod kaznijo smrtnega greha vsaj vsako letno spoved in prejem sv. obhajila o velikonočnem času.

Gotovo ste že slišali ali brali o k r i ž a r s k i h v o j s k a h, ko so šli iz Evrope osvojevat sveto deželo iz turške oblasti. Ko je prva krščanska vojska pod vodstvom Bogomira Bouillonskega 6. julija 1099 zagledala pred trgom Emavs glavno mesto Jeru-

zalem, začeli so stari vojaki jokati kakor otroci, confiteor ali očitno spoved na glas moliti ter javno spovedovati svoje grehe. Ko so 15. julija, v petek popoldne ob treh, vzeli glavno mesto, oblekli so spokorno obleko, šli bosí na goro Kalvarijo, opravili tam sv. spoved in goreče molili za odpuščanje grehov. Tak je bil duh, ki je navdajal stare viteze in krščanske vojake pred dobrimi 800 leti, bil je du h p o k o r e.

Mi vsi, dragi kristjani, smo na potu proti nebeškemu Jeruzalemu, ki si ga moramo osvojiti. Zato pa treba, da smo po zgledu bogoljubnih križarjev srčni, junaški pa tudi p o n i ž n i in s k e s a n i. Stanovitni moramo biti v boju zoper dušne sovražnike, pa tudi v duhu pokore spoznati pred Bogom svojo grešnost. Zgodi se to v z a k r a m e n t u s v. p o k o r e. Da bi ta zakrament vselej vredno prejeli ter bili gotovo deležni njegovih milosti, podam vam sedaj kratek pouk o p e t e r i h r e č e h, ki so potrebne za z a k r a m e n t s v. p o k o r e. Pridi Sv. Duh!

Človek se pregreši z mislimi, s pametjo in spominom, z željami ali s srcem in voljo, z besedo in dejanjem ali opustitvijo dobrega. Zato se mora tudi njegova pokora raztezati na te zmožnosti človekove. Pokora misli je izpraševanje vesti, pokora srca je kes, pokora volje je trdni sklep, pokora besedi je spoved, pokora dejanja je z a d o s t o v a n j e.

1. P r v e vrste pokora kot priprava k vrednemu prejemu zakramenta sv. pokore je torej izpraševanje vesti. To se pravi, resno premišljevanje, kaj smo grešili v kakem določenem času, navadno od zadnje dobro opravljene spovedi. V ta namen, kakor sploh za dobro spoved, naj bi poprej kaj zmolili v čast Sv. Duhu, da bi nam razsvetlil um ter voljo nagnil k dobremu, ker greh um otemni in voljo nagne še bolj k hudemu.

Da bi kake važne reči ne prezrli, ne pozabili, je najbolje držati se gotove vrste, določenega reda, izpraševaje svojo vest. Torej po božjih in cerkvenih zapovedih, katerih vsaka nekaj zapoveduje in nekaj prepoveduje, po poglavitnih in tujih grehah, morda še po vnebovpijočih in grehah zoper Sv. Duha pa o dolžnostih svojega stanu: oče, mati, gospodar, gospodinja, otrok, posel, rokodelec, obrtnik, uradnik. Treba se tudi vprašati, ali smo grešili v mislih in željah, v besedah in dejanju ali pa z opuščanjem. Pri smrtnih grehah pa se treba posebno izpraševati o njihovem številu in o vseh tistih okoliščinah, ki spreminjajo njihovo vrsto ali ki iz sicer malega greha naredo smrtni greh. Vrsta greha se spremeni, da je potem več grehov, n. pr. huda kletvina s pohujšanjem otrok, ali cerkvena tatvina, ali ako se skrunijo nedelje in zapovedani prazniki s hlapčevskim delom, s pijančevanjem, s plesi, kar je dostikrat v zvezi z grehi zoper 6. in 9. božjo zapoved, in še na več načinov. Laž z veliko škodo

naredi iz malega velik greh. Smrtne grehe šteje po dneh, tednih, mesecih. Prizadevaj si vest izpraševati tako skrbno, kakor se potruдиš za drugo imenitno opravilo; ne bodi pri tem površen in lahkomieln, pa tudi ne prebojazljiv. Ko bi bil pa tako zanikaren pri izpraševanju vesti, da bi vsled tega utegnil pozabiti kak smrtni greh, pregrešil bi se zato smrtno pred vsevednim Bogom.

2. Druga, in sicer najpotrebnejša reč pri zakramentu sv. pokore je *kes* ali obžalovanje. Kes je dušna žalost in stud nad storjenimi grehi. Zakaj pa mora grešniku žal biti? Zato, ker je razžalil Boga, ki je neskončna popolnost in ljubeznivost in ker so tudi njegovi grehi vzrok, da je moral Jezus Kristus toliko trpeti in strašne smrti umreti. Iz teh nagibov izvira nadnaravni *popolni kes*. Če pa je grešniku žal, da je s smrtnim grehom izgubil nebesa, pekel pa zaslužil in se mu greh že sam na sebi zdi ostuden, ima *nepopolni kes*, ki mu ob dobri spovedi tudi prinese odpuščanje grehov; s popolnim kesom pa dosežemo odpuščanje grehov že s samo željo po spovedi.

Kristjan! Da lažje obuдиš *popolni kes*, preišljuj, da je Bog, ki si ga razžalil, najpopolnejša in najljubeznivejša dobrota sam na sebi, ki pa tudi nam izkazuje neštnevilne dobrote na duši in na telesu; preišljuj tudi, da je Jezus Kristus umrl zate na križu in da je vsekdar pripravljen odpustiti ti grehe.

Da pa obuдиš vsaj *nepopolni kes*, pojdi v duhu na *trikraje*. Najprej v pekel, v večno ječo božje pravice s tisto pregrozno druščino. V ta večnega trpljenja polni kraj si tudi ti že večkrat zaslužil priti; le božjemu usmiljenju se imaš zahvaliti, da še nisi notri in se moreš še spokoriti, ako hočeš, pravočasno. Zato žaluj nad svojimi grehi!

Sv. Terezija pripoveduje, da ji je Bog v prikazni pokazal kraj, ki je bil zanjo določen, ako bi bila ostala v svoji mlačnosti. In kako strašen je ta kraj s svojo večno temo, večnim ognjem, večnim obupom! Umevno je, da se je odslej na vso moč trudila Boga ljubiti, da bi ne prišla v tisti grozni kraj.

Drugi korak stori v duhu v nebesa, kjer vlada neizrečena radost in so prebivalci presrečni v družbi Jezusa, Marije in vseh blaženih duhov. Tudi zate je bil tamkaj pripravljen prostor; pa z enim samim smrtnim grehom si si sedež v nebesih izpodbil, in le božji dobrotljivosti se imaš zahvaliti, da imaš še upanje, vendar-le dobiti nebesa. Zato obžaluj svoje grehe!

Tretji korak pa stori na pokopališče in ozri se v grob, odkoder ti puhti neznosen smrad od trupla, ki ga razjeda gniloba in črvi. Odkod na poprej lepem obrazu, na poprej čvrstem telesu tako žalostna izprememba? To je delo smrti, ki jo je rodil greh, kakor uči apostol: »Po enem človeku je prišel greh na svet, in po grehu smrt, in tako je nad vse ljudi prišla smrt, ker so vsi v njem grešili.« (Rim. 5, 12.) Ali se ti ne zdi greh zares

ostuden, ko ima take nasledke, ki se prej ali slej pokažejo tudi na tebi?

3. S kesom mora biti vselej združen trdni sklep. To je resnična volja, svoje življenje poboljšati in nič več ne grešiti. Kdor hoče obuditi trdni sklep, mora skleniti, da se bo varoval vsaj smrtnega greha in prostovoljne bližnje priložnosti vanj, namreč tistih oseb, družčin, krajev, kjer je velika nevarnost za greh. Dalje treba skleniti, da se hoče stanovitno ustavljati hudemu nagnjenju in izkušnjavam v greh s primernimi pomočki. Poleg tega treba tudi skleniti, da hoče iz srca odpustiti vsem svojim sovražnikom in žalivcem, pa tudi da hoče kolikor mogoče tuje blago povrniti, popraviti pohujšanje in poravnati škodo, če jo je kaj storil bližnjemu na dobrem imenu, na premoženju ali kakorkoli. Trdni sklep mora obseči tudi stanovske dolžnosti, ki jih hoče spokornik odslej natanko izpolnjevati. Kdor pa se ima spovedati samo malih grehov, mora skleniti, da vsaj enega izmed njih ne bo več storil, ali da si bo vsaj skrbneje prizadeval zmanjšati njihovo število.

Trdni sklep je napovedani boj grehu, s trdnim sklepom naj bo preprečen povratek v greh. Ako so bili tvoji sklepi doslej omahljivi ter pridevka »trdni« niso bili vredni, stori vendar že enkrat tak sklep, ki ga ne boš prelomil, in glej, da ne boš brezčasten stal pred svojim Bogom.

4. Ko si se tako pripravil za s v. s p o v e d, obtoži se skesano svojih grehov pooblaščenemu mašniku, da bi dobil odvezo od njih. Spovedati se pa moraš n a t a n č n o i n o d k r i t o s r č n o. Mašnik ne vidi v srce, mora pa razsojati v spovednici, zato mu moraš svoje grehe tako razodeti, da bo mogel v imenu božjem izreči sodbo, ki bo tudi v nebesih potrjena po obljubi Gospodovi. Spovej se torej vsaj teh smrtnih grehov, kolikor jih spoznaš, in tudi, kakor že poprej omenjeno, njihovega števila in za presojo grehov važnih okoliščin. Seveda se treba ravno tako obtožiti, kakor se grešnik spozna krivega pred Bogom, ne da bi kaj z a m o l č a l ali hotel olepšati.

Bog je vprašal prvega grešnika, saj veste, kdo je bil: »Kje si?« (I. Moz. 3, 9.) Ali mar Bog ni vedel, kje je Adam ali kaj je storil? Toda hotel je, da Adam svoj greh spozna, ga razodene, se mu spove. Adam je svoj greh priznal, akoravno izgovarjaje se na Evo. Kako je Bog vprašal drugega grešnika? Kdo je pač bil? »Gospod je rekel Kajnu: Kje je Abel, tvoj brat?« se bere v sv. pismu. (I. 4, 9.) Bog je dobro vedel, da ga je ubil, saj mu je precej potem očital bratomor, toda hotel je, da Kajn svoj vnebovpijoči greh prizna, se ga spove. Kajn pa je bil prvi, ki se ga ni hotel odkritosrčno spovedati, ampak ja zamolčal svoj greh. Zato ga je Bog izdal prokletstvu.

Bog te obvaruj, ljubi kristjan, take nesreče! Zato pomisli, ako te taka izkušnja moti, da se nisi sramoval grešiti vpricho vsevidnega Boga, zakaj bi se sramoval sedaj greh skrivaj pove-

dati njegovemu namestniku, ki je dolžan pod smrtnim grehom in najostrejšimi časnimi in večnimi kaznimi molčati. Ali mar hočeš vedno nemirno živeti? Ali hočeš nesrečno umreti? Ali se ne bojiš očitne sramote sodni dan? In ali te ni strah božje-ropno pristopati k angelski mizi? Ali se ti morda ne bo zgodilo, kakor se bere v današnjem evangeliju: »In poslednje reči tega človeka so hujše od prvih?«

Dragi kristjan! Ako imaš še smrtni greh neveljavne spovedi vsled zamolčanega velikega greha na svoji vesti, vzdigni se junaško in ves potr kakor izgubljeni pa najdeni sin k svojemu nebeškemu Očetu in govori s skesanim Davidom: »Priznal bom Gospodu svojo krivico, ki je zoper mene.« (Ps. 31, 5.) Spovej se pri prvi spovedi zamolčanega greha in povej, pri koliko spovedih si ga zamolčal. Potem popolnoma ponovi vse te spovedi in pristavi, kolikokrat si prejel v tem stanu sv. Rešnje Telo, in če se je to zgodilo tudi o velikonočnem času; razodeni tudi, če si v tem stanu prejel še kak drug zakrament. Sv. Avguštin pravi: »Trebalo se spovedati ali goreti.« Ako pa se brez lasine krivde nisi spovedal kakega smrtnega greha, je tvoja spoved veljavna, a vendar povej tisti greh pri prihodnji spovedi ali pa, če mogoče, še pred sv. obhajilom.

Kakor k spovednici, tako tudi od spovednice pojdi spoštljivo, zahvali Boga za prejeto milost in ga prosi pomoči, da bi mogel dobro izvršiti svoje sklepe. Če pa spovednik tega ali onega gresnika ne spozna vrednega svete odveze, naj njegovo sodbo sprejme ponižno in naj si tembolj prizadeva, resnično se poboljšati, se tako pripraviti za sveto odvezo ter se pravočasno vrniti k spovedi.

5. Po spovedi opravi naloženo pokoro. Opravi jo natančno, kakor je bila naložena, in brez odlašanja. To imenujemo za-dostovanje, ki je peta reč, potrebna k zakramentu svete pokore. Nalaga se pri spovedi pokora zato, da grešnik nekoliko zadosti, ker je razžalil Boga, dalje, da s pokoro zbrise časne kazni za greh in da v prihodnje toliko bolj pazi, da ne zabrede več tako lahko v greh. Kako dobro je in kako hvaležni moramo biti Bogu, da moremo s pokoro izbrisati tiste kazni za svoje grehe, ki bi jih morali tukaj na zemlji ali pa tamkaj v vicah trpeti! Pa včasih je kdo po zanikarnosti ne opravi in se s tem vnovič pregreši in izgubi mnogo milosti. Ne opravljajmo pa samo tega za pokoro, kar nam naloži spovednik, ampak prizadevajmo si, zadostiti za zaslužene kazni tudi s prostovoljnimi pokorili, zlasti s potrpežljivostjo v trpljenju. Molitev, post in miloščina so tudi zdatna pokorila, zato se nalagajo za pokoro. V knjigi Tobijeve govori Sv. Duh: »Boljša je molitev s postom in miloščino, kakor spravljati zaklade zlata.« (12, 8.) Po spovedi ne pozabi izvršiti, kar si bil poprej trdno sklenil, da se resnično poboljšaš, da se gotovo zveličaš.

Tako sem vam kratko obnovil nauk o peterih naj-potrebnejših rečeh k zakramentu sv. pokore, da se nam grehi odpuste, da storimo pravo pokoro.

Opravil bo pa vse to bolje tisti, ki večkrat med letom poklekne v spovednico in ki ima navado, svojo vest vsak večer vsaj na kratko izprašati, obuditi nadnaraven kes s trdnim sklepom, zlasti najbolj privajenega greha se znebiti ter čednostno živeti. Potem ima lahko tisto mirno zavest in upapolno tolažbo, ki je izražena v besedah sv. Janeza evangelista: »Ako se spovemo svojih grehov, je Bog zvest in pravičen, da nam odpusti naše grehe in nas očisti vse hudobije.« (I. 1. 9.) Amen.

Val. Bernik.

Četrta postna nedelja.

Nizki tega sveta so srečnejši kakor visoki z ozirom na sedanje in z ozirom na prihodnje življenje.

Silno velika množica je prišla k njemu. Jan. 6. 2.

O čudovitem nasičenju 5000 mož ob galilejskem jezeru nam pripoveduje današnji sv. evangelij. Kateri nrvnosten nauk pač posnemimo, predragi verniki, iz tega evangelijskega čudeža? Premišljajte z menoj ljubezen in skrb, ki jo ima Sin božji za preprosto ljudstvo! Z bogatini in velikaši nima Zveličar mnogo opraviti; povsod ga vidimo občevati le z ljudstvom, z ubogimi in nizkimi. Ubogim obljubuje blagor, ubogim pridiga evangelij, uboge ozdravlja in nasičuje.

Mali in revni, kakšna tolažba za vas! Sin božji hoče biti v vašem stanu. Visokih ne pozna sebe vrednih, vam pa se pridružuje. Ali vam s tem ne daje prednosti pred velikimi? Ali vas ne spozna s svojim zgledom za srečnejše od bogatinov in velikašev? Prav to je, kar vam hočem danes dokazati nekoliko obširneje. Zato rečem: Vi mali tega sveta ste mnogo srečnejši, nego veliki: 1. srečnejši glede na sedanje življenje; 2. srečnejši glede na prihodnje življenje. — To sta dva dela moje propovedi, koje tolažilno vsebino poslušajte v božjo čast!

I. Mali in nizki tega sveta, pravim, so že ozir časnega življenja srečnejši od velikih in visokih.

Pa kateri so veliki in mali? In v čem je prava sreča časnega življenja? To moramo najpreje dognati.

Po sodbi sveta so veliki in imenitni ljudje tisti, katerim je previdnost naklonila veliko bogastva ali visoke časti. Toda le

nespametni jih imajo za srečne. Kako srečni so kralji in bogatini, kako nesrečni pa delavci, rokodelci, kmetje, posli, dninarji, sploh vsi, katere je previdnost postavila le v srednji ali nizki stan! Tako sodi slepi svet, ki ne vé, da sta le mir in zadovoljnost srca prava sreča življenja. Preiščimo pa, daje li stan visokih ali nizkih ta mir in to zadovoljnost!

Vsa sreča velikih je ali v bogastvu ali v časteh ali v uživanju. A vse to ne more zadovoljiti duha.

Kaj je bogastvo, zlato in srebro, polne blagajne? Samo navidezno dobro, ki pa v resnici stori človeka nesrečnega. Obilica napravlja skrbi. To vé evangelijski bogatin. Premoženje nakoplje nevarnosti. To vé Job. Z bogastvom ni moč kupiti notranjega miru. To vé Salomon. Zakladi nas ne varujejo pred sovražniki. To vé lidijski kralj Krez. Zlato in srebro nas ne rešita obupnosti. To vé Sardanapal, asirijski kralj. Povedó naj mi bogatini, če jih bogastvo reši bolezní, nevarnosti, nesreč! Ali niso bolní, ali ne morajo umreti, kakor reveži? Ali jih ne mučijo vedne skrbi, pomnožiti svoje premoženje ali ga vsaj ne izgubiti? Zoprni razpor, hinavski prijatelj, zvit tat, hipen požar, huda bolezen, nagla smrt: so vsakdanji dokazi, da sreča ni naprodaj za denar. Kak nemir, kaka nezadovoljnost torej pri bogatinih!

Nasprotno pa, kako mirno in zadovoljno se živi brez bogastva! Revni je zadovoljen z malim, kar ima. Podnevu živi mirno brez skrbi za kopičenje zakladov, ponoči spi mirno brez strahu pred tatovi. Da ima le, kar potrebuje za življenje, pa je zadovoljen, ker vé, da ni nič prinesel na svet in da ne bo nič odnesel. Ta mir duha in zadovoljnost srca sta le delež nizkih, nepoznan visokim.

Kaj so nadalje visoke časti in službe? Visoke gore, na katere treba plezati v pòtu; polzki kamni, na katerih utegne vsakomur spodleteti; strmo skalovje, s katerega človeku lahko spodrsne. Priče za to so Absalon, egiptovski Jožef, Daniel in neštivilno drugih. Kako neumorno se je trudil Absalon za kraljevski prestol, in kako nesrečno je končal! Kako zvesto je služil Jožef v Putifarjevi hiši! Pa obrekovanje Putifarjeve žene ga je pahnilo v ječo. Kako velik ugled je imel Daniel na perzijskem dvoru! A nevoščljivci so dosegli, da ga je dal kralj vreči v levnjak. Dà, milost in naklonjenost velikih gospodov je kakor izpremenljivo spomladansko vreme! Včeraj je še bil Mozes kraljevi posinovljenec v Egiptu, danes je že reven pastir v Madijanu. Včeraj je bil Aman podkralj perzijski, danes visi že na vislicah. Kolikokrat si je želel David namesto kraljeve krone prejšnji pastirski klobuček, namesto žezla prejšnjo pastirsko palico, namesto upornih podložnikov prejšnje ovce svoje črede! Če vprašamo v visokih časteh in službah stoječe, nam bodo najlaže povedali, koliko poniževanja in truda jih je stalo, da so se povzpeli nekoliko više, in koliko skrbi imajo, obdržati se na svojem mestu. Izpremenljivost predstojnikov, skrivno za-

lezovanje nevoščljivcev, hudobno prizadevanje nasprotnikov lahko provzroči padec. Kako se more tu govoriti o kaki zadovoljnosti?

Kako srečni ste pa obratno vi, katere je Bog poklical v srednji ali nizek stan! Vam se ni treba prilizovati, ni vam treba skrbeti, kako boste tega ali onega gospoda zase pridobili. Vam se ni treba bati nemilosti ali padca, ker ne iščete milosti in se niste visoko povzpeli. Nihče vas ne preskoči, nihče ne črni. Kakšna sreča!

Slednjič premišljujmo še uživanja tega sveta! Ali morda ona podelé zadovoljnost in mir? Prav tako malo, kot bogastvo in časti. Kaj so vse dragocene pojedine, kaj vse veselice, kaj vse zabave, katerih se more človek udeležiti? Prikupljive so le telesu, duha ne morejo zadovoljiti. To je izkusila Estera, to dokazuje izgubljeni sin, to izpričuje Amnon. — Naj se oblačijo mehkužneži in pohotneži v žamet in svilo, naj jedo in pijo najizbranejše jedi in pijače, naj spé pozno v dan, naj uživajo vse veselje tega sveta, priznati morajo vendar, da marsikatero uro zdihujejo sredi svoje razkošnosti in se jim marsikdaj vse studi. Kako more biti tudi drugače? Dragocenih jedi je deležen želodec, srce nima nič od njih; krasne obleke lepšajo le telo, duh jih ni deležen; čutna razveseljevanja razvedré le deloma potrtega duha za trenutek, potem se isti pogrezne zopet v prejšnjo temo otožnosti. Vedne pojedine provzročajo bolezni, zmerna jed krepi pa telo in dušo; obilna pijača opijani, zmerna pa razveseljuje telo in dušo; mehka postelja postane nezadovoljnejšu trdo ležišče, zadovoljnemu človeku je pa šumenje slamnice prijetna godba, ki mu sladi spanje. Priče za to so nam trije kaldejski mladeniči in očak Jakob. — Tako ne biva notranji mir in zadovoljnost pri visokih, ampak pri nizkih, prav tako, kakor se ne nahaja zlato na visokih gorah, ampak v osrčju zemlje.

Kaj si mislite, nizki, ko to slišite? Ali hočete še nadalje ljubemu Bogu nehvaležni biti s krivičnimi željami? Pustite bogatinom biti bogatim na zlatu in srebru; ali ni bolje, da ste vi bogati na zadovoljnosti? Kaj pomaga biti v visokih časteh, če je pa zadovoljnost nizko doma? Kaj koristi, če jezik vriska veselja, srce zdihuje pa žalosti? Veruj mi, poljedelec, tvoj plug se ne vodi tako težko, kot zlato žezlo vladarja; verujte mi, posli, vaša podložnost ni tako grenka, kot skrbi polno gospodarstvo graščakov; verujte mi, rokodelci, vaše delo ni tako utrudljivo, kot leno postopanje ničemurnega gizdalina; verujte mi, revni kajzarji, vaše majhno gospodarstvo vam dá mirneje živeti, kot pa veleposestva premožnim! Ne zavidajte onim, katere slepi svet imenuje srečne; oni imajo le ime, vi pa resnični užitek prave sreče.

II. Pa še premalo! V vašo večjo tolažbo vam povem: vi ste tudi glede na prihodnje življenje srečnejši od velikih tega sveta.

Bogastvo, časti, uživanje, ta dozdevna sreča visokih, izpostavlja slednje mnogo več nevarnostim h grehu, kakor ste pa izpostavljeni vi, nizki. To je prednost vaše prave sreče pred navidezno srečo velikih. Premišljajmo drugo za drugim!

Zopet vprašam: Kaj je bogastvo, zlato, denar? Bogastvo je zaklad, pri katerem duša uboža; zlato je veša, ki duha oslepi; denar je plačilo, za katero se služi satanu. To vé David in zato roti bogatine, naj svojega srca ne navezujejo na bogastvo. Toda kako težavno je to! Sirah si to upa komaj pričakovati. O čemer pa ta duhoviti mož dvomi, to označuje Zveličar skoraj kar kot nemogoče, rekoč, da gre laže kamela skozi šivankino uho, kot bogatin v nebeško kraljestvo. (Mat. 19, 23.) In zopet drugod opominja: »Ne morete služiti Bogu in mamonu.« (Luk. 16, 13.)

Tako nevarno opisuje sv. pismo bogastvo. Kaj pravi pamet na to? Star pregovor trdi, da priložnost dela tatove, t. j. priložnost in greh sta v vseh slučajih le nekaj malega narazen. Človeško srce je kakor shajališče, kjer se zbirajo različne strasti, in mi smo te ali one pregrehe prosti večinoma le zato, ker nam manjka priložnosti vanjo. Če bi se pa ponudila priložnost, bi grešili. H kateri pregrehi pa ne nudi priložnosti bogastvo? Kako težavno je torej človeškemu srcu ostati neomadeževanemu sredi tolikih priložnosti! Nabal, evangelijski bogati požrešnež, izgubljeni sin, Judež so priče, da bogastvo oslepi in privede v greh. Žalostne sadove je vedno rodilo zlato in denar in jih še rodi. Da se o tem prepričate, premišlujte le življenje, vedenje, počenje, sploh vse dejanje in nehanje bogatinov! Ali najdete pri njih tiste čednosti, katere zahteva Kristus od vsakega kristjana: ponižnost, dobrohotnost, krščansko ljubezen, zdržnost, zmernost, zatajevanje, potrpežljivost? Nikakor ne. Pregrehe, tem čednostim nasprotne, gospodarijo v srcih bogatinov. Mnogo človeškega; pa malo krščanskega zapazimo na bogatih. O nesrečno bogastvo, ki daješ toliko priložnosti v greh!

Kako srečni pa ste vi, ki niste obdarovani z bogastvom! Kolikim prilikam v greh ste odmaknjeni! Veselite se zato svoje nizkosti! Svojo vest ohraniti čisto grehov, je najboljši zaklad, pravi Sirah.

Preidimo k častem! — Kje se rodi napuh? Kje se goji častihlepje? Kje se nahaja zaničevanje bližnjega? Kje vladajo prepovedane prostosti? Kje pregrešne navade? Kje razbrzdanost? Ali ne v palačah visokih? Dà, to potrjuje izkušnja vseh časov. Kralj David hoče imeti lepo Betzabe za ženo. Toda ali ni že Urijeva? Dà; pa kaj za to, si misli David, jaz sem kralj in gospod, Urijo dam umoriti in vzamem njegovo ženo. O Bog, tako se godi! Tisti, ki so pred svetom najvišji, so čestokrat v svoji vesti najnižji, in čim bolj kdo raste na časteh, tem bolj pada v vesti. Dokaz za to so kraljevi svetovalci Ahabovi, ki po krivem obdolžé, obsodijo in usmrte Nabota le zavoľjo tega, da se

more Ahab polastiti Nabotovega vinograda. Dokaz za to je nadalje Aman, ki preslepi svojega kralja pod hinavsko pretvezo, da izda smrtno povelje zoper judovsko ljudstvo, preslepi pa za voljo tega, ker je sovražen Mardoheju.

In kakšno je življenje visokih sploh? Bogu izkazujejo čast le redkoma, na kratko in površno; zato pa medsebojnega izkazovanja časti ni konca ne kraja. Marsikateri zaljubljeni Amnon koprni le po svoji Tamari, marsikatera ničemurna Izabela sedi cele ure pred ogledalom in se lišpa, marsikatera pohotna Herodijada se vrti v zapeljivem plesu in želi dopasti, marsikatera neprevidna Dina zapravi lahkomišljeno svojo nedolžnost z mladim Sihemom! Vidite, take so nevarnosti in priložnosti v greh pri visokih.

Kako srečni ste pa vi nizkega stanu! Spoznajte vendar enkrat dobroto božjo, ki je vaše duše odtegnila takim nevarnostim! Če ste tu poslednji, boste pa enkrat prvi. Spomnite se Lazarja in bogatega požrešneža v evangeliju!

Na posled si oglejmo uživanja! — Če neprestane zabave, veselice, dobrožitje itd. premišlujem v luči krščanstva, kaj so? Nič drugega, nego sladki strup duše, nič nego olje v ogenj, nič nego zapeljive sirene, ki zazibljejo s svojo mamljivostjo vest v spanje in pahnejo dušo v brezno pregeh. Pri vednem razveseljevanju duša zaspi, in v tem spanju se ji o večnosti k večjemu včasih še sanja, namesto da bi samo za večnost živela in delovala. Izraelci v puščavi, vsled božjega čudeža vsega dobrega prenasičeni, Putifarjeva žena v svojem blagostanju, Samson v svoji sladki zaupljivosti do Dalile, Salomon v razkošni družbi paganskih ženâ so nam dovolj žalostne priče, da provzroči izobilje in uživanje samega veselja sprijenje npravnosti, oslabljenje duha, nesrečo duše.

Pa recimo, da vedno uživanje in razveseljevanje ne pahne ravno v pregrehe; ali pa ne neha človek v tem slučaju biti kristjan? Kajti kdo je kristjan? Tisti človek, ki je sprejel Jezusovo vero, ki se je odpovedal svetu in poželenju, ki nosi svoj križ in hodi za Kristusom, ki zatajuje samega sebe, dela pokoro in deluje za večnost. Ali si pa veren kristjan, če se samo zabavaš, raduješ in dobro živiš? In če nisi kristjan, kako pojdeš v nebeško kraljestvo? Tistega evangelijskega bogatina in veseljaka, kojega duša je bila pokopana v peklju, ne dolži sv. pismo nečistosti, krivičnosti, bogokletstva, sovraštva; ne, ampak užival je vedno samo veselje, živel v izobilju, razkošno stregel ničemurnosti in vsled tega je bil pogubljen, dočim se je ubogemu Lazarju na onem svetu dobro godilo, ker se mu je prej na zemlji slabo v pomanjkanju.

Kako je pa naposled tudi mogoče ostati pri vednem uživanju brez greha! Lucifer kot angel je padel, kaj ne bi človek! Saj je celo sv. Pavel sredi zatajevanja in mrtvičenja samega sebe komaj premagoval izkušnje! Če je Peter zatajil svojega

Gospoda vsled obdolžitve neznane dekcle, kako naj ostane navaden kristjan Božu zvest sredi mnogih osebnih znanj, zaupljivosti in občevanja, in če je Judež postal v šoli Jezusovi izdajalec, kako naj ostane zvest učenec Gospodov preprost vernik, ki tako daleč od Kristusa živi vsled razkošnosti!

O srečen si torej, kristjan, ki ti tvoj revni stan ne pripušča samega uživanja in razveseljevanja! Glej, tudi Jezus je bil reven: v revščini je bil rojen, v revščini vzgojen, v revščini je živel, v revščini umrl in ko ga je hotelo ljudstvo glasom današnjega evangelija postaviti za kralja, je zbežal. Čemu vse to? Nam v pouk in zgled, da bogastvo, časti in uživanje ne zveliča človeka, ampak da so nizki in mali srečnejši od visokih in velikih z ozirom na sedanje, pa tudi z ozirom na prihodnje življenje. Amen.

Po P. R. Graserju O. S. B.: K. Čik.

Praznik sv. Jožefa.

Sv. Jožef nam zgled, pomočnik in priprošnjik.

Jožef pa je bil pravičen. Mat. 1, 19.

Kakšen mož je vendar moral biti ta tesar Jožef iz kraljeve hiše Davidove! Kako izreden, čudovit, kako svet mož, da je našel tako milost pred Gospodom Bogom in ga je ta izvolil iz milijonov in milijonov za rednika in variha edinorojenemu svojemu Sinu. In čudo veliko, o tem možu nam sv. pismo ne pove skoro ničesar. Pač! En stavek je Sv. Duh dal zapisati v knjigo božjo, kratek, preprost stavek, ki nam pa posveti kakor mogočen žaromet v skrivno življenje in v sveto srce tega čez vse svetnike odlikovanega in povzdignjenega moža, stavek: »Jožef pa je bil pravičen.«

Kratek je ta stavek. A ravno zato pusti našemu duhu tem širše polje za razmišljanje, kako v vseh rečeh svet, kako v vseh čednostih popolen mož je moral biti Jožef. Zakaj kdo je pravičen, pravičen pred Bogom ali krščansko pravičen? Katekizem nam na to odgovarja s svojo znano kratkostjo in jasnostjo: »Krščansko pravičen je, kdor se s pomočjo božje milosti ogiblje hudega in dela dobro, kakor uči sv. vera.«

Takšen je torej bil Jožef: ogibal se je hudega in delal je dobro. O preblaženi Devici Mariji vemo iz sv. pisma, da je bila, ker je bila izvoljena za Mater Sinu božjemu, zaradi zasluženja in trpljenja tega Sinu božjega, Gospoda Jezusa Kristusa, izmed vseh žen obdarjena z največjimi čednostmi in milostmi, blažena, najbolj sveta med vsemi ženami. Tako smo lahko prepričani, da je tudi njen ženin Jožef, ker je bil izvoljen za rednika in variha Jezusovega, po posebni milosti božji in zaradi zasluženja

in trpljenja istega Jezusa, dosegel najvišjo stopinjo popolnosti, ki jo človek vobče doseči more.

Zato — kje bi našli poleg Sina božjega, Kristusa Gospoda, v veke nedosegljivega zgleada vseh popolnosti, in poleg preblazene Device Marije lepši zglead čednostnega in popolnostnega življenja, kot je sv. Jožef?

Prelep zglead je mla d i n i. Kako sveto in čisto je moral preživeti Jožef svoja mladeniška leta, da je zaslužil to veliko čast ter je smel postati ženin Device Marije, najčistejše? Sv. Cerkev ga imenuje v litanijah: »Jožef najčistejši«. In v roke mu daje na slikah in podobah belo lilijo, znamenje čistosti in devštva. In ker sta bila oba, Marija in Jožef, tako čista pred zakonom in v zakonu, zato je bil njiju zakon pač najlepši, kar se jih je kdaj pod solncem sklenilo. — Kako pa je z lilijo tvoje nedolžnosti, krščanski mladenič, krščansko dekle? Eno ti lahko povem, krščanski mladenič: Kakršno ženo si boš zaslužil s svojim življenjem pred zakonom, takšno ti bo Bog dal. In ti, krščansko dekle, če hočeš biti srečna v zakonu, živi pred zakonom v strahu božjem, neomadeževano. Z grešnimi znanji si ne boš pridobila ne spoštovanja prihodnjega moža — brez spoštovanja pa ni stalne ljubezni — ne spoštovanja drugih ljudi, še manj pa blagoslov božji. Zakaj je toliko zakonov tako nesrečnih? Ker so se mladi ljudje pripravljali nanj s satanom, ne z Bogom.

Najlepši zglead je o č e t o m i n h i š n i m g o s p o d a r j e m — »kras domačega življenja« ga imenuje sv. Cerkev v litanijah.

Predvsem zglead v skrbi za otroke, za najdražji zaklad, ki vam ga je, krščanski očetje in matere, dal ljubi Bog. Kako skrbi Jožef za božje Dete! Ko mu preti nevarnost od kralja Heroda, Jožef brez obotavljanja, brez dolgega premišljevanja, brez godrnjanja, brez najmanjše besedice: »Zakaj? Kako to? Sin božji naj beži pred človekom!« vstane sredi noči. Zbudi nevesto Marijo, vzameta božje Dete in bežita z njim v neznane, tuje kraje, v Egipt. — Krščanski oče, gotovo si vstal tudi ti marsikatero noč, ko so tvoji otroci jokali. Bili so morda bolni, morda lačni, ali jih je zeblo. Pa si vstal, da ni bilo treba vedno vstajati materi, utrujeni od težkega dnevnega dela, slabotni, morda bolni; ali pa matere več niti bilo ni, počivala je že v grobu. Čast ti, krščanski oče, zvesto si izpolnil svojo dolžnost po zgleadu sv. Jožefa! A zdaj te nekaj vprašam, krščanski oče. Tvoji sini so med tem odrastli, tvoje hčere so proti dvajsetim letom. Pa vidiš, da uhajajo na stran, da se bližajo krivim, nevarnim potom, ali so že na njih. A ti molčiš! Molčiš iz napačne, naravnost škodljive ljubezni do otrok; molčiš iz nizke strahopetnosti, samo da bi zamere ne bilo. O krščanski oče, glej, tukaj je treba, da se pokažeš pravega naslednika sv. Jožefa. Ta je branil božje Dete proti kralju. A ti si ne upaš svojega sina proti kaki ničvredni zapepljivki, svoje hčere proti kakemu razuzdancu, ki hodi v tvojo hišo ali lazi okoli tvojega doma in zalezuje tvojo kri in tvoje

meso, največje bogastvo, ki ti ga je Bog dal? Pomisli, krščanski oče, da boš dajal pred večnim Sodnikom težak odgovor o svojih otrokih. Kakor je postavil nebeški Oče sv. Jožefa variha svojemu Sinu Jezusu Kristusu, tako je postavil tebe variha otrok, ki ti jih je dal. Iz tvojih rok bo zahteval njihove duše. Ali ni torej tvoja sveta dolžnost, da jih varuješ kakor punčico svojega očesa? Da jih braniš nevarnosti, kakor sv. Jožef božje Dete? Da, še bolj, ker Herod bi umoril samo telo, zapeljivci pa umore dušo.

Zgled je sv. Jožef očetom v ljubezni do domače hiše, do družine, do žene in otrok. Ali si moreš misliti Jožefa, da bi posedal po gostilnah, dolgo v noč, morda cele noči, nevesto, preblaženo Devico, in božjega Jezusa pa bi zanemarjal? Ne, ne, tega ne moremo misliti. Gotovo je preživel vsako prosto uro pri nji. In ali se moreš misliti, da je prihajal Jožef od dela ali s poti ali od koderkoli s temnim, jeznim obrazom, poln nevolje, ki jo je doma stresal nad Marijo in Jezusom, renčal nad njima, zmerjal in klet? Kdo bi mogel le od daleč kaj takega misliti o tem pravičnem možu! In najsi so ga trle skrbi in težave, kadar je pogledal Marijo in Jezuščka, se mu je lice gotovo v hipu zjasnilo, in srce se mu razveselilo.

Kako pa ti, krščanski oče in gospodar?

Kaj je lepšega in prisrčnejšega kakor če pride mož po težkem delu domov, pa sede med svoje — kakor vidimo na slikah Jožefa pri Mariji in Jezusu — k ženi in otrokom ter se razgovarja z njimi res kakor pravi oče, kakor njihov najboljši prijatelj, učitelj in varih? V taki hiši že komaj čakajo večera, kadar se bo oče vrnil od dela. Tak oče je res kakor duhovnik za svojo hišo, ki svojo hišo blagoslavlja in s svojo navzočnostjo vse svoje drage dviga, tolaži, blaži in razveseljuje. — A kako žalostno je, ako domači kar trepetajo pred uro, ko se ima oče vrniti. Zakaj kadarkoli pride domov, pride s čemernim obrazom, z jeznim pogledom. Ni še v hiši, pa že vpije, zmerja, preklinja. Pri vinu, med vinskimi bratci, je marsikdo sama dobrot, sam med, a doma je neusmiljen trinog, pravi razdražen lev v brlogu, kakor pravi že Sv. Duh in svari, naj bi mož vendar ne bil takšen. Tak oče je nesreča in šiba za hišo, satan, ki odganja s svojim preklinjanjem ves blagoslov od hiše, ki dela hišo pravi pekel. S svojim osornim, odurnim vedenjem, s svojimi slabimi zgledi zastruplja srca otrok; ubogo ženo trpinko pa muči do smrti. — Kako je s teboj, krščanski oče? Kakšna sreča zá-te in za vso tvojo družino, če hodiš po stopinjah sv. Jožefa glede ljubezni do žene in do otrok, če si svoji hiši res luč, ogrevajoče in oživljajoče solnce po svojem dobrem zgledu, blagoslov po svojem bogoljubnem življenju. A krščanski mož, če si bil dosedaj le strah svoje družine, če si odganjal s svojim življenjem in preklinjanjem blagoslov od hiše, glej, ali si ne bi vzel danes sv. Jožefa za zgled? Ali ga ne bi prosil, naj ti pomaga s svojo pri-

prošnje pri Bogu, da postaneš tudi ti kras domačega življenja, pomočnik in tolažnik žene, veselje in radost otrok? Seve, resne volje bo treba in nekoliko truda. Tudi pijačo in posedanje po krčmah bo treba pustiti. A videl boš, da bo sreča tudi zá-te, ne samo za tvoje domače. Sv. Jožef naj bo tvoj priprošnjik in pomočnik!

Hišnim očetom in vobče vsem nam je sv. Jožef zgled vesele, bogovdane delavnosti — »zgled delavcev« moli sv. Cerkev v litanijah. Dasi je bil iz kraljevske hiše, se dela ni sramoval, ne branil. Vedel je, da mu je božja volja in božja previdnost določila stan, v katerem je treba delati, težko, z rokami delati. Znale so mu bile besede Sv. Duha: »Ptica je ustvarjena za letanje in človek za delo.« Z delom je služil kruh božjemu Detetu, prečisti svoji nevesti Mariji in samemu sebi. Delo mu je bilo veselje, ker ga je vedno začel in opravljal v imenu božjem. Bilo mu je ljubo in blagoslovljeno, ker je bil ob delu vedno pri njem Jezus. Ko je bil Jezušček še majhen in mu ni mogel še pomagati pri delu ali se vsaj ni mogel igrati ob njem, pa so bile Jožefove misli vedno pri Jezusu: »Zanj delam.« In tako je bil Jezus s svojo milostjo in pomočjo vedno pri Jožefu in njegovem delu.

Krščanski gospodar, krščanski delavec, kako pa delaš ti? Pričenjaš delo z Bogom ali s satanom, z molitvijo ali kletvijo? S komur ga pričenjaš, ta bo med delom pri tebi. Kdo ti je ljubši tovariš, Bog ali hudi duh? In kadar ti navzlic vsemu trudu delo ne gre urno od rok, ali ko si že zelo utrujen, koga pa kličeš tedaj na pomoč? Boga ali satana? Kdo, misliš, ti bo bolj pomagal? In misliš pri delu kaj na ženo, na otroke? »Za nje delam, pa naj bo v božjem imenu, četudi je težko!« Glej, marsikdaj bi te ta misel potolažila, osladila ti delo. — Krščanski mož, sledi tudi v tem sv. Jožefu: Delaj iz ljubezni do svoje družine, začenjaj vsako delo v imenu Gospodovem, spominjaj se pri delu s kratkimi vzdihljaji Boga in ga kliči na pomoč, in vse tvoje delo bo Bogu na čast — »v vseh svojih delih slavite Gospoda« — in vse bo od Boga blagoslovljeno.

Vsem brez izjeme, mladim in starim, moškim in ženskam, nam je sv. Jožef zgled molčnosti. Kdo uniči več ljudi, ali vsaj njih srčni mir, njih srečo, nego jih je uničila sedanja vojna? Jezik! Kdo je bil vzrok največkrat v življenju, da smo se bridko kesali? Ali ne jezik? »Ko bi bil vendar tedaj molčal!« »Ko bi ne bila tega in tega rekla!« vzdihujemo tolikokrat. A je navadno že prepozno. Prav pravi sv. apostol Jakob (3, 5): »Jezik je majhen ud, a glej, majhen ogenj, kolikšen gozd zažge!« — Kakih 600 let pred Kristusom je živel na Grškem sedem mož, ki so daleč sloveli po svoji pravičnosti in modrosti in so jih vsepovsod imenovali le »sedem modrijanov«. Eden njih je bil Pitakus, vladar malega otoka Lesbosa. Sloves o njegovi modrosti je dosegel tudi Egipt. Pa pošlje egiptovski kralj Amasis

k njemu poslanca in ga prosi, naj mu pošlje najbolj koristno in najbolj škodljivo stvar na svetu. In kaj mu je poslal Pitakus? Jezik! — Se ti li ne zdi, da je storil modro? Le pomisli, koliko dobrega stori z jezikom kak goreč misijonar, koliko hudega kak razuzdan zapeljivec. Koliko dobrega kak bogaboječ hišni gospodar, koliko hudega kak klafač. »Z jezikom blagoslovljamo Boga in Očeta in z jezikom proklinjamo ljudi, ustvarjene po podobi božji« (Jak. 3, 9). Z jezikom poučujemo, tolažimo, blažimo, z jezikom zapeljujemo, ranjamo, zastrupljamo. Zato rajši molčimo po zgledu sv. Jožefa, »molčečega svetnika«, zakaj »mnogo govorjenja ni brez greha«, pravi Sv. Duh. Imejmo jezik v oblasti tudi pri govorjenju: »Če kdo v besedi ne greši, ta je popolen mož, zmožen brzdati celo telo« (Jak. 3, 2).

Zgled je sv. Jožef nam duhovnikom. Prvzaprav je prvi duhovnik novega testamenta. Saj je on smel prvi prijemati s svojimi od Boga posvečenimi rokami Gospoda Jezusa Kristusa in ga nositi na svojih rokah. V vseh čednostih in ozirih, ki smo jih omenjali, je posebno nam zgled. Vsi smo očetje velike družine, cele župnije. Torej moramo imeti lastnosti dobrega očeta in hišnega gospodarja v še večji meri. Vsi smo delavci, ki moramo voljno in radi opravljati svoja dela ob vsaki uri dneva in noči. Opravljamo jih za Jezusa, pa opravljajmo jih tudi iz iskrene ljubezni do Jezusa, vedno združeni z Jezusom. — Bodimo resni kakor Jožef. Duhovnik brez stanu primerne resnosti, ki jo priporoča in naroča že apostol narodov, bo kmalu svoji fari v posmeh. — Ljubimo previdno, zmerno molčečnost. Če je za žensko grdo, ako jo označijo s »klepetuljo«, grdo za navadnega moža, če mu rekajo »brbljač«, kako poniževalno je to šele za duhovnika, služabnika božjega, ki stoji vsak dan nekaj stopnic nad ljudstvom, ki oznanjuje nedeljo za nedeljo besedo božjo, večno resnico! — In bodimo možje premišljevanja! Kaj je pač delal duh sv. Jožefa, ki je vedno toliko molčal? Mislim, da je premišljeval. Njegova duša je bila tako vsa napolnjena z začudenjem nad vsem velikim in čudežnim, kar mu je storil Gospod, da nikoli ni prišel iz tega začudenja. Ali ni slično pri nas? Kako si moremo razjasniti, da je ravno nas izbral Gospod izmed tisočernih za svoje služabnike, prijatelje in mazičence? Ne moremo si, le čuditi se moramo in Gospodu iz globočine duše peti v zbranem premišljevanju hvalo in slavo vse dni svojega življenja.

Sv. Jožef je pa tudi mogočen pomočnik v dušnih in telesnih potrebah. V današnjih dneh je v tolikih družinah velika, bridka stiska zaradi živeža, zaradi vsakdanjega kruha. Krščanski starši, kolikokrat ste v hudih skrbeh, kje se bo dobilo to in ono potrebno, moka, mast, sol in razne druge potrebščine. Morda se še spominjate egiptovskega Jožefa, ki je bil predpoda našega sv. Jožefa. Ko niso imeli Egipčani v sedmih nerodovitnih letih ničesar jesti, so šli pred kraljevo palačo in so klicali:

»Kralj, daj nam jesti!« Kralj pa je rekel: »Pojdite k Jožefu!« Šli so. In Jožef je odprl žitnice in dajal ljudstvu žita, da niso gladu pomrli. Glej, ta Jožef je skrbel za kruh Egipčanom, naš Jožef samemu Sinu božjemu. Pa bo še nam, če gremo k njemu in ga prosimo. Seve, kar čudežev ne smemo pričakovati. Storiti moramo sami, kar nam je moč, za drugo, upajmo, bo poskrbel potem on.

In h koncu je sv. Jožef mogočen priprošnjik v nebesih. Če mu je Sin božji hotel biti pokoren na zemlji, mu ne bo odrekal prošnje v nebesih. Če je Jožef zanj in njemu storil vse, kar si je želel, na zemlji, bo Gospod Jezus isto storil njemu v nebesih. — Neki srednjeveški pridigar in pisatelj nam zelo živo opisuje moč sv. Jožefa v nebesih. Pravi: »Kaj bi se zgodilo, če bi rekel zdajle Gospod Bog sv. Jožefu: »Ti, tesar Jožef iz Nazareta, pojdi iz nebes!« — »Dobro, grem,« bi lahko rekel sv. Jožef. »A z menoj gre tudi Marija, ker je moja nevesta. Nevesta spada k ženinu.« — »Dobro,« bi rekel Gospod Bog, dasi s težkim srcem, »pa naj gre.« — »A Marija, ti si kraljica vseh svetnikov,« bi rekel dalje sv. Jožef. »Zapovej jim, da morajo iti vsi z nama.« — »Pa naj gredo,« bi rekel Gospod Bog, dasi nerad. — »Marija, ti si tudi kraljica vseh angelov. Zapovej jim, da gredo vsi z nama.« — »Pa naj gredo!« bi rekel Gospod Bog, že nevoljen. »A z nama pojde tudi Jezus,« bi rekel h koncu sv. Jožef, »ker je sin Marijin in moj varovanec. Sin pa spada k starejšem, jim mora biti vedno in povsod pokoren.« — »A tedaj nimam nikogar več v nebesih,« bi rekel Gospod Bog. »O Jožef, le ostani rajši tukaj pri nas!« S to priliko je pokazano, kako velik in mogočen je sv. Jožef v nebesih, povzdignjen nad vse druge svetnike božje.

Priprošnjik je sv. Jožef v telesnih potrebah — za vsakdanji kruh in v tisoč drugih potrebah — priprošnjik v dušnih zadevah, posebno za srečno smrtno uro. Njegova smrt je bila čez vse srečna. Ko je umiral, sta mu stala ob strani Jezus in Marija, telesno, ker je on umiral pred njima. Izprosi, o sv. Jožef, zavetnik umirajočih, kakor te kličemo v litanijah, tudi nam, da prideta tudi k nam ob naši najtežji in najbolj važni uri, ob smrti uri, Jezus in Marija, in z njima ti, ti mogočni naš patron in oče, sv. Jožef! Amen.

Ksaver Meško.

Tiha nedelja.

Velikost in trajnost Jezusove ljubezni.

Tri poglavitne naloge ima katoliški kristjan v postnem času: Postiti se po cerkveni zapovedi, prejeti po dobro opravljeni sv. spovedi velikonočno sv. obhajilo, kakor ukazuje sveta

Cerkev, in premissljevati ter častiti Jezusovo bridko trpljenje in odrešilno smrt.

Če sv. Bernard opominja: »Noben dan naj ti ne mine, da bi se ne spomnil trpljenja in smrti svojega Odrešenika,« je gotovo to potrebno v svetem postnem času in zlasti še ta in prihodnji teden. Današnja nedelja se v latinskem jeziku imenuje nedelja »trpljenja«. Sv. Cerkev zakrije podobe Križanega, da bi nas tako opozorila ne le na telesno, ampak tudi na dušno trpljenje Jezusovo, ker je vse vedel že naprej, zaradi trdobe in nehvaležnosti judovskih src, vsled katere se je Jezus judom skrtil, ko so ga hoteli kamenjati, kakor nam sporoča današnji sveti evangelij. Odslej je Jezus nehal očitno učiti; zato naša »tiha« nedelja, po nekod pa »črna« imenovana zaradi spomina nehvaležnih judov in žalibog tudi toliko kristjanov.

Mi pa, preljubi, se hvaležnih src ozrimo proti svojemu Zveličarju in premissljujmo po želji sv. Cerkve sedaj velikost in trajnost Jezusove ljubezni.

Nadaljujem z opominom božjega Učenika v današnjem evangeliju: »Kdor je iz Boga, božje besede posluša.«

I. »Bog je ljubezen,« pravi sv. Janez, »v tem se je pokazala ljubezen božja do nas, da je Bog svojega edinorojenega Sina poslal na svet, da bi po njem živeli« (I. 4, 8). Že včlovečenje Sina božjega torej zadostno spričuje o ljubezni nebeškega Očeta in njegovega Edinorojenega. Vendar je s prihodom Jezusovim na zemljo storila božja ljubezen šele prvo stopinjo. Kolikor bolj pa se je približevala »njegova ura« in njegov odhod s tega sveta, toliko višje stopinje je dosegala ljubezen našega Zveličarja.

Ako molimo veseli del sv. rožnega venca, nas ljubezen mladostnega Jezusa kaj prijetno ogreva. Žalostni del svetega rožnega venca pa odstavek za odstavkom kaže višjo stopinjo ljubezni božjega Odrešenika. Taka je tudi pri sv. križevem potu. Ko pridemo do petega odstavka žalostnega dela sv. rožnega venca ali do 12. postaje sv. križevega pota, spoznamo, da je v zadnjih urah Jezusovega življenja in v njegovi smrti njegova ljubezen dosegla vrhunec, najvišjo mero. Sv. evangelist Janez, priča njegove smrti, je zapisal besede: »V tem smo spoznali ljubezen božjo, da je on svoje življenje za nas dal« (I. Jan. 3, 13). V popis Jezusovega trpljenja pa nas vpelje z besedami: »Ker je Jezus ljubil svoje, ki so bili na svetu, jih je do konca ljubil« (Jan. 13, 1). Ljubil jih je tako, da jih bolj ni mogel ljubiti, in ljubil jih je neprestano do zadnjega zdihljaja. Saj je sam rekel: »Večje ljubezni od te nima nihče, da vse svoje življenje dá za svoje prijatelje« (Jan. 15, 13). A Jezus ga je dal celo za svoje sovražnike, dal ga je za nehvaležno, v ostudne grehe pogreznjeno človeštvo. Le postojmo pod sv. križem in premissljujmo!

Kajne, da se vsakemu mora videti prav posebno velika ljubezen sv. Elizabete, turinške kneginje, katera je neki-krat gobavca položila v svojo posteljo ter negovala in oskrbovala tega in še več drugih bolnikov, udarjenih z gnusnimi in nalezljivimi boleznimi. Kaj pa bi rekel ti, ljubi kristjan, ko bi gobavec namestu zahvale jezno zrojil nad svojo dobrotnico, jo zgrabil, jo zasramoval ter jo mučil na telesu in na duši prav do smrti? Porečeš: Kaj takega ne stori noben bolnik. Toda to je zares storilo bolno človeštvo Jezusu, svojemu največjemu dobrotniku. Ves človeški rod je namreč velik bolnik, po vsej zemlji raztegnjen, kakor pravi sv. Avgustin. Ozdravit ga je prišel iz nebes usmiljeni Samarijan. Toda bolnik, gobavec, za nič prida sposoben, zbere svoje zadnje moči ter napade nebeškega Samarijana, ga zveže, ga zasramuje, ga muči, raztepe, s trnjem krona, ga pribije na križ, da je tak, kakor ga je prerok Izaija že okrog 800 let poprej videl v duhu »zaničevanega in najzadnjega med ljudmi, moža bolečin in skušenega v slabosti; in kakor zakrito je bilo njega obličje« (53, 3).

In če sv. Janez za prerokom Caharijo govori: »Videli bodo, ko ga so prebodli« (19, 37), poglejmo tudi mi na sveti križ. Tam vidimo pribite tiste svete roke, ki so toliko bolnikov blagoslovile in ozdravile. Tam vidimo tiste svete noge dobrega Pastirja, ki so krvavele, iskaje bolnike, dušne bolnike, da bi ozdraveli. »Resnično, on je prevzel naše bolezni, in on je nosil naše bolečine. Ranjen je bil zavoljo naših grehov in potrj zavoljo naših hudobij; pokorjenje je bilo nad njim zavoljo našega miru in z njegovimi ranami smo bili ozdravljeni. Mi vsi smo bili kot ovce zašli, slehern se je bil obrnil po svojem potu; Gospod pa je nanj naložil nas vseh pregreho« (Iz. 53, 4—6). O, ali je mogoče brez sočutja in brez kesanja gledati na križ pribitega Jezusa, kamor ga je pripeljala le njegova ljubezen do večni pogubi zapadlega človeštva? Pa kaj pravi sv. Pavel? V listu do Hebrejcev, do pokristjanjenih judov, govori o verskih odpadnikih in o tistih, ki v nespokornosti ostanejo trdovratni, ter zatrjuje, da »oni spet križajo sami sebi Sinu božjega in zasramujejo« (6, 6). Pa tudi za te, kakor za vse morivce in križavce, za vse grešnike kliče božja ljubezen s križa: »Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!« (Luk. 23, 34.)

Tam na sramotnem križu visi v grozni zapuščenosti in pekoči žeji ja gnje božje, visi moj in tvoj Odrašenik. Žalosté se nad tem angeli božji, vsa narava žaluje, ko tri ure umira na križ pribita božja ljubezen za grešni človeški rod, tudi zate in zame, dragi kristjan, kakor hvaležno priznava sv. Pavel, rekoč: »Kristus me je ljubil in dal sam sebe zame« (Gal. 2, 20), »in se za nas dal v dar in klavščino« (Ef. 5, 2).

Križana ljubezen medtem obljubi spokornemu razbojniku sveti raj, poskrbi za svojo pod križem stoječo mater in najljubšega učenca sv. Janeza. Ko pregleda v duhu, da je vse dopol-

njeno, kakor je bil sklenil nebeški Oče, zavpije z velikim glasom: »Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo!« Evangelista sv. Luka in sv. Janez pristavljata: »In ko je to izrekel, je glavo nagnil in je dušo izdihnil« (23, 46, 19, 30). Hugo od sv. Viktorja pravi: »Ne po sili je šla duša Jezusova iz njega, ampak prostovoljno jo je sam izdihnil; ni se ločila vsled moči morilčeve, ampak vsled moči ljubezni umirajočega.« Saj je Jezus sam rekel: »Nihče mi življenja ne vzame, ampak jaz ga sam od sebe dam« (Jan. 10, 18).

»In kateri je videl, je pričeval, in resnično je njegovo pričevanje« (Jan. 19, 35), namreč sv. Janeza, ki pove, da si je Jezus po smrti pustil odprti tudi sedež ljubezni, svoje božje Srce: »Eden vojakov je s sulico odprl njegovo stran, in zdajci je tekla kri in voda iz nje. Tako je ljubezen Jezusova prosto dokončala, kar je bila prostovoljno začela v popolni vdanosti v voljo nebeškega Očeta, in to v najvišji meri nasilne smrti na lesu sv. križa. »Darovan je, ker je sam hotel« (Iz. 53, 7). Kako prav je, da s sv. Cerkvijo častimo najljubeznivše Srce Jezusovo ter molimo: »Srce Jezusovo, zavoljo naših hudobij potrto, Srce Jezusovo, do smrti pokorno, Srce Jezusovo, žareče ognjišče ljubezni, Srce Jezusovo, krvava daritev za grešnike, usmili se nas!« In mi naj bi to Srce z grehi žalili še dalje?

Zares, ljubezen Gospoda našega Jezusa Kristusa je bila neizmerna v njegovem trpljenju in njegovi smrti na križu. A vprašajmo se še dalje: Ali pa je tolika ljubezen Jezusova ostala tudi trajna? Ali jo izkazuje še sedaj tako velikodušno? Na to odgovorim v drugem delu.

II. 1. Na tem svetu nas pri vsakem veselju in pri vsakem prijetnem dogodku rada neljubo vznemiri misel, da na zemlji vse lepo, veselo in prijetno traja tako kratko. Najlepša cvetlica naglo ovene, najboljši prijatelj ti postane kmalu nezvest, najskrbnejše starše, najljubše otroke pobere kruta smrt. Od vsega veseljja na svetu ostane le spomin, nič bistvenega. Vse drugače pa je z dejanjem našega odrešenja.

Dragi kristjan! Ko pobožno klečiš pred sv. križem doma ali v cerkvi pred misijonskim, spominjaj se ne le onega nadvse imenitnega dogodka na gori Kalvariji veliki petek, ampak se v svojem duhu hvaležno povzpni v nebesa do Njega, ki še vedno vztraja v svoji preveliki ljubezni do nas.

Jezus Kristus namreč je šel po svojem vstajenju povečan k nebeškemu Očetu, in sicer z znamenji svojih ran, prizadetih mu na križu. Tam na desnici očetovi pa se mu predstavlja tako, kakršnega se je v svoji ljubezni razodel na sv. križu, predstavlja se mu z ravnostako ljubečim srcem, kakor ga je imel veliki petek popoldne. Zato ga sv. Pavel v današnjem berilu imenuje »velikega duhovnika prihodnjih dobrot«, ki »je šel z lastno krvjo v svetišče«, t. j. v nebesa, katerih predpoda je bilo najsvetejše v šatoru, šel je »skozi večji in popolnejši šator«, namreč skozi telo, t. j. s tem,

da je dal svoje telo križati, kakor pravi sv. Janez Zlatoust. S križem si je Jezus Kristus zaslužil, da sedaj »sedi na desnici« svojega Očeta, da ima namreč tudi kot človek najvišjo oblast in čast nad vsem v nebesih in na zemlji. Apostol nam takorekoč odpre nebesa, da bi videli tam, kako »srednik nove zaveze« opravlja svojo zadostivno daritev ter vedno za nas ponavlja svojo spravno daritev na križu. »On, ker ostane vekomaj, ima večno duhovstvo. Torej jih more tudi vekomaj zveličati, kateri pridejo po njem k Bogu, ker vedno živi, da za nas prosi.« (Hebr. 7, 24, 25.) Podobno, kakor sv. Pavel, uči tudi sv. apostol Janez: »Moji otročiči, to vam pišem, da ne grešite. Ako je pa kdo grešil, imamo besednika pri Očetu, Jezusa Kristusa, pravičnega, in on je sprava za naše grehe; pa ne samo za naše, ampak tudi za grehe vsega sveta.« (I. 2, 1, 2.)

Poglej, ljubi kristjan, kakor ta ali ona podoba Kristusa s križa nate gleda, tako se božji Zveličar v podobi svojega največjega trpljenja in najvišje ljubezni pokazuje nebeškemu Očetu, da tebe ž njim spravlja, da prosi zate! Ali veš sedaj, kaj pomeni podoba križanega Jezusa v tvojem stanovanju, v cerkvi, ob potu? Ta podoba kaže, da je tvoj Zveličar tudi vekomaj pri nebeškem Očetu, in če se ji odkriješ na zemlji, ve križani Jezus za to tudi v nebesih, če pa jo zaničuješ, velja to tudi v nebesih.

2. Naše srce hrepeni še po nečem. Naš veliki duhovnik je pri Očetu v nebesih, mi še oddaljeni; pred nami visi podoba njegove ljubezni, sv. križ, toda njegovo bistvo, trpeči, umirajoči Zveličar sam, je daleč od nas. Ali ne čuti naše srce pri tem neke nedostatnosti? Ali smo res tako daleč od Jezusove ljubezni, ki jo razodeva za nas vedno v nebesih? Ali imamo tu na zemlji res samo podobo od nje, samo sv. križ? O, nikakor ne! Božji Zveličar, ki nam je ukazal, ljubiti ga, je znal v svoji neskončni modrosti tudi poskrbeti za svoje bivališče tako blizu nas, da ga moremo in moramo toliko bolj ljubiti, kolikor bolj se poglobimo v njegovo ljubezen.

Ko se je poslavljaj Jezus od svojih učencev, jim je rekel: »Ne bom vas zapustil sirot« (Jan. 14, 18), »glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta.« (Mat. 28, 20.) Kako pa je Zveličar z nami in med nami? Ali samo kot povsod pričujoči Bog? O ne! Pri nas je Jezus v taki zunanji podobi, da ga moremo gledati, moremo moliti, moremo slovesno prenašati, namreč v zakramentu sv. Rešnjega Telesa pod ponižno podobo posvečenega kruha. Ta zakrament je enainista daritev Jezusove neskončne ljubezni tu na zemlji, kadar jo opravlja neprenehoma pred obličjem nebeškega Očeta.

Ako torej božji Zveličar v nebesih ni pričujoč kar preprosto po človeški naravi, ampak tako, da je trpel in umrl za nas, potem tudi tukaj v najsvetejšem zakramentu Jezus Kristus

pred mojim duhom ne stoji kar preprosto v svoji človeški in božji naravi, ampak bistveno v podobi svojega trpljenja in svoje smrti. In kakor nas zgoraj v nebesih Jezus ljubi s tisto ljubeznijo, ki jo je imel v trenutku svoje smrti, tako gleda na nas in na vse svoje otroke tudi v najsvetejšem zakramentu z ravno tisto ljubeznijo svojega smrtnega zdihljaja. Zato je rekel, ko je veliki četrtek postavil zakrament ljubezni in nekrvavo daritev nove zaveze: »Kolikorkrat boste jedli ta kruh in kelih pili, boste smrt Gospodovo oznanjevali, dokler ne pride.« (I. Kor. 11, 26.) V tem zmislu tudi molimo s sv. Cerkvijo: »O Bog, ki si nam v čudežnem zakramentu spomin svojega trpljenja zapustil!«

Jezus je postavil najsvetejši zakrament na predvečer svojega trpljenja in smrti, ker ima biti zakrament njegove smrti, torej zastava njegove najvišje ljubezni in trajen spomin njegove ljubezni do nas, kakor tudi njegove resnične pričujočnosti med nami. Ker pa je bila ljubezen na križu daritev, mora tudi ljubezen v najsvetejšem zakramentu biti daritev. Ker se ljubezen v nebesih daruje nebeškemu Očetu po rokah velikega duhovnika Jezusa Kristusa, mora se po njegovi lastni naredbi tudi tukaj na zemlji po velikoduhovsko darovati Očetu nebeškemu, kar se zgodi pri sv. maši. Zato mora biti križ na vsakem oltarju. In ko se pri sv. maši posebej daruje Jezusovo telo in posebej Jezusova kri, izpričuje se s tem, da je Jezus pripravljen, ko bi bilo treba, za vsakega človeka ponoviti čudež ljubezni na sv. križu, po katerem nam je pridobil pravico do nebeškega kraljestva ali, kakor piše apostol v današnjem berilu, »obljubo večne dediščine«.

Potemtakem torej v tem oziru ni drugega razločka med angeli v nebesih in med nami, kakor ta, da smo sicer popolnoma blizu božjemu Zveličarju, toda angeli v nebesih že sedaj gledajo to, kar mi šele bomo. Če torej, ljubi kristjan, verno pripoguješ svoja kolena pred sv. Rešnjim Telesom, storiš taisto, kar brez prenehanja delajo kerubi in serafi, ko na svojih obrazih ležeč v nebeškem templju pojo: »Svet, svet, svet!« Ali mar kaj takega ni primerno zate, kar je naloga najčistejših duhov v nebesih? Srečen, ker moreš že sedaj na zemlji opravljati delo angelov Najvišjega!

3. No, ali ti je sedaj dovolj, verni kristjan, ko veš, kako blizu si svojemu Gospodu in Bogu? »Gospod, dobro nam je tukaj biti« (Mat. 17, 4), kličeš pač s sv. Petrom, ali ne?

Naši mali meri ljubezni bi to morda že zadostovalo, ne zadovoljuje pa to božje ljubezni. In zato, kaj je še storila?

Kakor je Jezus Kristus z Očetom eno, tako hoče tudi nas s seboj eno storiti; ne le blizu njega naj bi bili, ampak tudi v njem, on v nas in mi v njem. Molil je po zadnji večerji: »Da bodo vsi eno, kakor ti, Oče, v meni in jaz v tebi; do bodo tudi

oni v nas eno.« (Jan. 17, 21.) Zato pa se nam daje on, ki se je prinesel za nas v dar, tudi v hrano pri sv. obhajilu. »Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem.« (Jan. 6, 57.)

Tako je hotel Bog, da bi najvišja ljubezen ne bila samo na podobi sv. križa, in ne le blizu nas v tabernaklju, ampak križani Jezus sam v našem srcu. Bliže križana ljubezen ne more biti kakor če je v tvojem srcu, dragi kristjan.

Sv. Janez Zlatoust kliče vsakemu katoliškemu kristjanu: Pomisli, komu na ljubo je pognjena ta miza! In kdo jo je pognil? »Neki človek je napravil veliko večerjo in jih je veliko povabil.« (Luk. 14, 16.) Bog je v Jezusu Kristusu napravil veliko večerjo in je povabil vse pravoverne kristjane zlasti k velikonočnemu sv. obhajilu, ker hoče, da bi bili vsi kakor eno telo v enem duhu med seboj združeni ter na duhovni način sklenjeni z Bogom kot odrešenci po Jezusu Kristusu. Blagor mu, kdor se ne le sedaj, ampak večkrat med letom približa angelski mizi! Jezus mu kliče: »Kdor ostane v meni in jaz v njem, on rodi veliko sadu.« (Jan. 15, 5.) Nesrečen pa, kdor se odtegne in odteguje nebeški večerji tu na zemlji ter tako peha vseobsežno božjo ljubezen od sebe. O njem veljajo besede Jezusove: »Ako kdo v meni ne ostane, bo venkaj vržen, kakor mladika; in bo usahnila, in jo bodo pobrali in v ogenj vrgli, in zgori.« (Jan. 15, 6.)

Sv. Pavel, sam ves prevzet ljubezni božje, je pisal iz rimske ječe Efežanom, da kleče prosi Boga, naj jih utrdi po Svetem Duhu, »da v ljubezni ukoreninjeni in utrjeni,« pravi, »morete umeti z vsemi svetimi, kakšna je širokost in dolgost, visočina in globočina, tudi spoznati ljubezen Kristusovo, katera um preseže.« (3, 16—18.)

Apostol je torej nekako meril ljubezen Odrešenikovo, in prišel je do zaključka, da ves um preseže. Kako bi tudi ne? Bog človek! Bog križan! Božji Sin se daruje in je pričujoč v nebesih in na zemlji! Bog naša jed!

Tudi mi smo danes z očmi svete vere nekako merili ljubezen božjo v Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Prepričali smo se, da ne moremo njene velikosti in trajnosti nikdar dovolj občudovati in da ji nikoli nismo zadosti hvaležni. »Ker je Jezus ljubil svoje, ki so bili na svetu, jih je do konca ljubil.« Jezus ljubi z isto ljubeznijo tudi tiste, ki so sedaj na svetu, ljubi tudi nas. Zato sklenem z apostolom v istem listu: »Bodite v ljubezni, kakor je tudi Kristus nas ljubil.« (Ef. 5, 2.) Amen.

Val. Bernik.

Praznik oznanjenja bl. Device Marije.

Marija — naša pomoč.

»Češčenja, milosti polna, Gospod je s teboj, blažena si med ženami«, tako je pred mnogimi leti na ta dan pozdravil Marijo nadangel Gabriel. Podobno je Marijo blagrovala pred mnogimi leti neka preprosta žena. Ko je Jezus nekoč učil množice, »se je zgodilo, da je povzdignila neka žena iz množice svoj glas in mu rekla: »Blaženo telo, ki te je nosilo, in prsi, ki so te dojile.« On pa je rekel: Da (res je); še bolj pa blaženi, kateri božjo besedo poslušajo in jo ohranijo.« (Luk. 11; 27.—28.) Zlata je ta beseda, ki je z njo ta navadna žena počastila Gospoda Jezusa Kristusa in zaradi njega tudi njegovo Mater Marijo. Saj vemo, da je materinstvo božje tisti vir, iz katerega potekajo vzvišene milosti in prednosti naše božje Matere. Pa čeprav je Bog tako visoko povzdignil Marijo, da gledamo k njej, kot k sijajni zvezdi visoko na nebu, vendar je ostala ona v ljubezni polni zvezi z Adamovimi otroki, saj ji polaga Cerkev v usta besede: »Moje veselje je prebivati s človeškimi otroki.« (Preg. 8.) In prav zato, ker je ona Mati našega božjega brata Jezusa, je tudi naša Mati. Ona je in ostane naša pomoč, ker je kot Mati Sina božjega vir vseh milosti in ker je naš zgled, kako je treba Kristusa z vero nositi v svojem srcu. Zato posnemajmo tudi mi ta zgled! Potem nam bo ona, milosti polna, izprosila milost, da bodo tudi o nas veljale Gospodove besede: »Blaženi, kateri besedo božjo poslušajo in jo ohranijo.«

I. »Blaženo telo, ki je tebe nosilo, in prsi, ki so te dojile!« — V resnici zlata beseda, ki jo je izgovorila ta preprosta žena, napolnjena od Sv. Duha. Začele so se izpolnjevati besede, ki jih je prerokovala Mati božja sama o sebi rekoč: »Ozrl se je na nizkost svoje dekle: zakaj, glej, odsihmal me bodo srečno imenovali vsi narodi.« (Luk. 1; 48.) In sv. Cerkev je vzela te besede te žene in jih sprejela v svoje molitve, in vsak dan jih moli neštivilno duhovnikov v svojih molitvah pri brevirju: »Blaženo telo Marije Device, ki je nosilo Sina večnega Očeta, in blažena prsa, ki so dojila Kristusa Gospoda!« Zlata beseda, ki nam pove jedro vsega Marijinega češčenja: mi jo častimo predvsem zaradi njenega božjega materinstva, ki je vir in središče vseh milosti in prednosti Marijinih in ki je vzrok, da jo častimo bolj in z večjim zaupanjem kot vse angele in svetnike nebeške. Saj je ona prebivališče Boga samega, živi tempel najvišjega. Kako lepo pravi sv. Bernard: »Ko je Bog hotel odrešiti človeški rod, je prenesel vso odkupnino na Marijo. Po-

mislite torej malo globlje, kakšno češčenje Marijino zahteva od nas On, ki je vse dobro položil v Marijo! Pomislimo: če v nas kaj upanja, kaj milosti, izvira od nje, ki prihaja polna milosti. — Vzemi njo proč, vzemi proč to solnce, ki razsvetljuje svet: kje je še luč? Vzemi proč Marijo, to morsko zvezdo, zvezdo nad morjem, velikim in širnim, kaj nam potem še ostane, kakor tema in smrtna senca in črna noč! Iz globine svojega srca, z vsem ognjem svoje ljubezni, z vsemi željami in voljo častimo Marijo! To je volja tistega, ki je hotel, da vse dobimo po Mariji.« (Ries, Sonntagsevangelien. 4. Aufl. I. 442 sq.)

In kakor bi bil blagodejen dih duha sv. Bernarda, tako se nam zdi, če gledamo s l i k e Nje, ki je nosila Sina večnega Očeta, če gledamo slike neštevilnih slikarjev, ki so slikali Njo, ženo, oblečeno v solnce. Od prvih stoletij krščanstva pa do danes so verni slikarji kar tekmovali, kdo bo lepše naslikal Njo; mater Gospodovo, obdano od angelov božjih kakor od jasnih nebeških pesmi; kar tekmovali so, kdo bo lepše naslikal Njo, ki se je naslikati ne da. In bili so od Boga navdihnjeni umetniki, kot bi jim bila ona sama potisnila čopič v roke in kot bi ga bili pomočili v solnčne barve nebes samih. — In kakor bi bil dih duha nežnega častilca njenega sv. Bernarda, tako se nam zdi, če poslušamo neštevilne p e s m i, ki so jih zložila verna srca učenih in neučnih pesnikov v čast svoji nebeški Materi, tako, da se v neštevilnih pesmih poje slava njena, da jo res »blagrujejo vsi narodi«. Pa kaj so vse te pesmi v primeri z njo samo, kaj so vse te slike, pa naj bodo še lepše, v primeri z njo deviško Materjo. Kako lepo pravi neki pobožen hrvatski pesnik (Šarić: Pjesme: Ideal):

Premnože videl, o Gospa, sem
tvoje slike;
vse bile polne so lepote,
polne dike.

Pa niso bile take kot mi duša
o tebi govori;
o bi li mogli to naslikati
nadangeli?

II. Tako je bila prelepa beseda preproste žene o Materi Gospodovi opravičena, pač mnogo bolj opravičena, kot je sama slutila. »Blaženo telo, ki je tebe nosilo, in prsi, ki so te dojile,« tako je rekla žena, in mnogo so te besede, vendar pa n i s o v s e in ne zadenejo tiste strani, v čemer je Marija prav posebno blagovanja vredna in v čemer je posebno naš zgleđ. Zveličar sam dopolni besede te žene, ko pravi: »Da (res je); še bolj pa blaženi, kateri besedo božjo poslušajo in jo ohranijo. Res je, kar rečeš, pa to ni vse, ker blaženi so tisti, ki žive po besedi božji. In zato je Marija posebno blažena.« Tako Zveličar potrđi hvalo žene in pridene nekaj zraven, kar daje tej hvali pravo veljavo: to namreč, da Marija ni spočela Jezusa samo telesno, ampak da

ga je spočela tudi duhovno, da ga je sprejela tudi z vero in ljubeznijo v svoje srce. In v tem nam je naša ljuba Gospa vsem v lep zgled, in zaradi tega jo je blagrovala tudi njena sorodnica Elizabeta, rekoč: »Blagor ti, ker si verovala.« In sveti Avguštin blagruje Marijo bolj zaradi njene vere kot zaradi njene božjega materinstva, ko pravi: »Sorodstvo bi Mariji kot materi ne bilo nič pomagalo, ko bi ne bila večje sreče imela, da je Kristusa, katerega je v telesu nosila, tudi v srcu imela. Marijo moramo torej bolj blagrovati, ker je Kristusa v veri spočela, kakor ker je njegova telesna mati.« Ona je v veri in ljubezni, v ponižnosti in vseh čednostih svojega Sina prej v duhu spočela, kot ga je sprejela v svoje materinsko naročje. In to duhovno materinstvo je bilo nekak predpogoj, da je postala njegova telesna mati. In tako je nam Marija vsem vzgled. Saj sam Zveličar pravi: »Moja mati in moji bratje so tisti, ki besedo božjo poslušajo in jo izpolnijo«, kakor je storila Marija. (Ries: l. c.) In sv. Cerkev poklada v njena usta besede iz knjige Modrosti: »Otroci, poslušajte me: blagor njim, kateri se drže mojih potov, Poslušajte nauk in bodite modri in nikar ga ne zametujte!« Ta pota, ki jih je hodila Marija, ta so bila, ki so nagnila Boga, da je ravno njo od vekomaj izbral za Mater svojemu Sinu. Ta pota so bila vzrok, da jo je blagroval angel Gabriel, rekoč: »Češčena, milosti polna.« Ta pota so vzrok, da je »Gospod z njo, in je blažena med ženami«. V teh potih, predragi v Kristusu, jo posnemajmo tudi mi! Tudi mi lahko sprejmemo Gospoda v svoja srca z živo vero in sveto ljubeznijo; če ne s tako živo in sveto, pa vsaj s podobno kot Marija, in izpolnile se bodo nad nami besede Gospodove: »Blagor tistim, ki besedo božjo poslušajo in jo ohranijo.«

III. »Češčena, milosti polna, Gospod je s teboj, blažena si med ženami,« tako ponavlja danes ves katoliški svet za nadangelom Gabrielom ta nebeški slavospev: »Blaženo telo, ki je Kristusa nosilo in blažena prsa, ki so ga dojila,« tako kliče danes ves katoliški svet svoji nebeški Materi, in tako kličemo tudi mi. Pa premalo bi bilo to, če bi ne šli mi tudi po njenih stopinjah; premalo bi bilo to, če bi mi ne posnemali svoje Matere, ki nam jo Jezus sam postavi za zgled z besedami, ki smo jih na kratko premislili.

Blaženo telo, ki je Kristusa nosilo — te besede veljajo večkrat tudi o nas; vselej veljajo tudi o nas, kadar vredno pristopimo k sv. obhajilu. Pa to sv. obhajilo nam ne prinese vsega sadu in vseh neizmernih milosti, če ne prejmemo Jezusa z res živo vero in sveto ljubeznijo, podobno kakor ga je sprejela Marija v svoje srce. Zato se pred obhajilom zatecimo vedno k Njej, ki je z živo vero, trdnim upanjem in sveto ljubeznijo bila duhovna in telesna Mati Odrešenikova! K njej se zatecimo s ponižno prošnjo kot berač, rekoč: »Kakor če prosjak trka na grajska vrata, tako trkam zdaj jaz na zlata vrata. O

Brezmadežna, tvoje oko, tvoje srce so zlata vrata. Daj mi, Gospa, kosček kruha, kosček našega vsakdanjega kruha z mize svojega Sina. Jaz ne potrebujem drugih nebes, in ni nebes brez Njega; njegov kruh je moja sreča edina.« (Šarić, Pjesme: Prosjak.)

Pa tega Kristusa, ki pride k nam pod podobo kruha, kadar hočemo; tega Kristusa, ki je prišel v naša srca s svojo milostjo že pri sv. krstu in ostane v njih, dokler hočemo, o tega Kristusa bi nam rade iztrgale izkušnje naše poželenja, izkušnje sveta in izkušnje hudobnega duha. In v teh izkušnjah, h komu pojdemo? K Materi brezmadežni! K Njej, o kateri je Bog govoril v raju, da bo peklenski kači glavo strla, tako da bo ponižana zalezovala njeno peto. K Njej pojdemo in sklenimo danes vsi: kadar pridejo izkušnje, zlasti kadar pridejo umazane izkušnje, se bomo zaupno zatekli k Njej z vzdihom: O Marija, brez madeža spočeta, prosí za nas, ki k tebi pribežimo. In nemože je, da bi grešili, samo če se res z zaupanjem obrnemo na našo Gospo, ki je strašna satanu, kakor urejena vojskina vrsta.

»Boj je človeško življenje na zemlji.« Izkušnje bodo prišle, dragi moji, saj poznamo sami sebe, saj smo Adamovi otroci, ki smo se rodili z grehom na svet. Pa Marija je z nami in njen božji Sin. Ona nam ponuja svojo roko, da nas pritisne na svoje srce, kot je pritiskala našega božjega brata Jezusa, da nas skriva pod svoj materinski plašč kot drage otroke v vseh izkušnjah, samo če mi sami hočemo. Ona nam kliče, rekoč: »Otroci, poslušajte me: blagor njim, kateri se drže mojih potov. Držite se jih! Če pa pride izkušnja, ki bi vas rada speljala s teh potov, pribežite k meni, in izpolnile se bodo nad vami besede mojega Sina: Blaženi, kateri božjo besedo poslušajo in ohranijo!« Zato pribežimo v vseh izkušnjah pod njeno mogočno varstvo in občutili bomo tisto srečo, ki jo je občutil neki pobožni škof, ko je vzkliknil (Šarić, Pjesme: Sa Marijom):

Težko kralju je brez krone,
težko detetu brez majke. —
Meni lahko je z Marijo:
presijajo moja krono,
najmilejšo moja majko! Amen.

Janez Pucelj.

Cvetna nedelja.

Potreba in način priprave na sveto obhajilo.

Povejte hčeri sionski: Glej, tvoj kralj
pride k tebi krotak. Mat. 21, 4.

Vsakoletna cvetna nedelja in blagoslovljenje oljk in zelenja nas morata spominjati onega slavnostnega vhoda Jezusovega v Jeruzalem, ki ga je obhajal pet dni pred svojim trpljenjem in ki je bil zato tako sijajen, ker je Gospod nedavno poprej obudil Lazarja od mrtvih, kar je bilo še vsemu ljudstvu živo v hvaležnem spominu. Ta vhod Gospodov obrača pa moje misli na njegov duhovni vhod v dušo slehernega kristjana, ki sprejema sveto obhajilo. Brezdvomno pristojta temu skrivnostnemu duhovnemu vходу Jezusa v nas prav tako vredna priprava duše, kakor so jo judje svoječasno napravili njegovemu vходу v Jeruzalem telesno. Govoril bom danes torej o vredni pripravi na sveto obhajilo, in sicer: 1. o njeni potrebi, 2. o njenem načinu. Pričnem takoj v Gospodovem imenu.

I. Sv. apostol Pavel je nekoč slišal o svojih novoizpreobrnjenih Korinčanih, da so o priliki sv. obhajila večkrat zakrivili kako nespodobnost. O, kako je vzplamtela vsled tega njegova gorečnost! Sedel je, jim pisal, jih v listu pošteno pograjal ter jim zapovedal vseskozi dostojen sprejem najsvetejšega zakramenta.

Kar se je takrat godilo v Korintu pri tamošnjih vernikih, se godi še dandanes v naših krajih pri kristjanih. Večkrat sprejemamo sveto obhajilo, pa se le ne poboljšamo; uživamo kruh življenja, pa duše zbole le še iznova na smrt; jemo meso in pijemo kri Gospodovo, pa vendar ne ostane Jezus v nas in mi ne v njem. Odkod to zlo? Oh, od slabe priprave, od nevednega uživanja!

Veliki razlagalec božje volje, apostol narodov, ukazuje, da »naj človek samega sebe presodi in tako naj je od tega kruha in pije od tega keliha.« (I. Kor. 11, 28.) Kaj hoče reči z besedami: »naj samega sebe presodi«? Čujte! Preden se pameten človek loti kakega važnega opravila, se prej s seboj posvetuje, preudarja moči, preizkuša zmožnosti, preiskuje spretnosti, da se prepriča, če je podjetju kos. Tako naj tudi kristjan, opominja apostol, pred obhajilom temeljito preudarja, če je sposoben in vreden za sprejem. In če ni, se mora vrednega storiti. Kajti presojevanje samo brez vredne sposobnosti ne zadošča, kakor tudi ne zadostuje za srečen izid posvetnega podjetja samo preudaranje brez zadostnih zmožnosti.

Da bi pa apostol bolj spodbudil svoje Korinčane k vredni pripravi, jim veli premisliti, da tisti, ki ne razloči telesa Gospodovega, nevredno je in pije. In res bi oni prejemal sveto obhajilo nevredno, ki bi telo Gospodovo užival brez posebne priprave, kakor druge jedi. Nevredno pripravo pa imenujem ono, kadar pred obhajilom niso odpravljeni vsaj vsi smrtni grehi. Kako strašen greh je pa nevredno sveto obhajilo!

Večje zastave svoje ljubezni nam Gospod pri svojem odhodu ni mogel zapustiti, kot svoje telo in svojo kri. In to zastavo oskrunja nevredni obhajanec! Samega sebe nam daje Zveličar v jed in pijačo, da bi bil on v nas in mi v njem tesno združeni, a nevredni obhajanec se z božjim ropom še bolj oddaljuje od njega; nebeški kruh nam deli Jezus, da bi vekomaj živeli, a nevrednež uživa ta kruh, da vekomaj umre. Je li mogoča večja hudobija? Strah me spreleti, ko se spomnim Pavlovih besed: »Kdor nevredno je in pije, si sodbo je in pije.« Dà, kdor nevredno sprejema sv. obhajilo, bo pred sodnjim stolom božjim spoznan za morilca Sinu božjega, ker je na telesu Gospodovem zagrešil vse one krivice, vse one zločine, ki so jih bili nekoč zakrivili judje na njem!

Pa še drugače si je že marsikdo jedel in pil sodbo z nevrednim sv. obhajilom, ko je bil namreč takoj od Boga kaznovan za nevrednost. Sv. Ciprijan in Krizostom nam izpričujeta, da je marsikaterega nevredneža takoj po sv. obhajilu zadela nenadna telesna nezgoda, huda bolezen ali celo smrt. Isto izpričuje tudi sv. Pavel, pišoč: »Zato je med vami veliko slabih in bolnih in veliko jih spi (mrtvih). Ako bi sami sebe presodili, bi ne bili sojeni.« (I. Kor. 11, 30, 31.)

Mislimo sedaj nase, predragi v Kristusu! Toliko gorja, ki nas zadene, toliko križev, ki jih moramo nositi, toliko nesreč, ki nas dolete, bolezní, ki nas mučijo, itd., morda so to pravične kazni božje za naša nevredna ali vsaj manj vredna obhajila! O, odstranimo vzrok, da neha posledica!

II. Sedaj si pa oglejmo, kakšna mora biti naša priprava, da bo vredna!

V tem oziru se hočem pri razlagi docela posluževati predpisa sv. Pavla, ki vsebuje celo bistvo vrednega sprejema svetega obhajila. Presoditi same sebe, in sicer tako se presoditi, da se storimo vredne, to je vse, kar zahteva apostol. Samega sebe presoditi ne pomeni pa nič drugega, nego prav izprašati svojo vest, in vredne se storiti se ne moremo drugače, nego s pravim kesom in trdnim sklepom poboljšanja. Natančno izpraševanje vesti in resnični kes s trdnim sklepom torej, to je potrebno k vredni pripravi.

Prvo je natančno izpraševanje vesti. Pravim: natančno. Treba je namreč skrbno presoditi vse misli, želje, besede, dejanja in opuščanja in preiskati ne le storjenih grehov samih, ampak tudi vkoreninjeno nagnjenje do greha, pregrešno navado

in bližnjo priložnost v greh. Toda zakaj tako natančno? Zato, ker smo namenjeni sprejeti najsvetejše telo Jezusovo in moramo vsled tega odstraniti vsako nesnago iz duše. Kako skrbno osnažimo vse, če nam je sprejeti kakega visokega zemeljskega gosta! Pri sprejemu najvišjega gosta, Boga samega, naj bi bili pa površni! Kar bi bilo tu zanemarijenega, bi bilo vzrok nevrednemu obhajilu.

Temu natančnemu izpraševanju vesti mora pa slediti resničen kes, združen s trdnim sklepom poboljšanja. Z izpraševanjem najdemo seme hudobije, s kesom in sklepom pa izrujemo njeno korenino. To se potem pravi: vrednega se storiti. Kes nas očisti storjenih grehov, trdni sklep pa nas osvobodi prostovoljnega nagnjenja k njim. Prvo kot drugo je potrebno.

Potreba kesaja je jasna. Kajti kako je mogoča sprava z razžaljenim Bogom, nego s srčno žalostjo in studom nad prizadeto mu krivico? Toda treba zatreti tudi nagnjenje h grehu. Le poslušajte!

V človeku je dvojno nagnjenje h grehu. Človekova narava je po izvirnem grehu izpridena in nagnjena k hudemu. To nagnjenje nam je prirojeno in ga ne moremo iztrebiti, kajti sv. Janez piše: »Kar je rojeno iz mesa, je meso.« (3, 6.) V tem oziru zadostuje, da se bojujemo zoper to nagnjenje. Drugo je pa naše prostovoljno nagnjenje. Pridobili smo si je sami in je moramo sami zopet odpraviti s pomočjo milosti božje. Čim večkrat kdo stori kak greh zaporedoma, tem bolj ga je voljan ponavljati. Prime se ga torej nagnjenje do tega greha. In ker z večkratnim ponavljanjem greha to nagnjenje raste, se sčasoma v srcu tako vkorenini in zajé, da stane naposled skrajnega napora, znebiti se ga. In vendar je neobhodno potrebno, je odpraviti. Da se greha očistimo, ni nič potrebnejše, sem rekel, kot pravi kes. Pravi kes pa ni drugo, nego notranja žalost nad storjenimi grehi kot razžalitvami Boga, združena s trdnim sklepom, ne več grešiti. Nagnjenje do gotovega greha pa zopet ni drugo, nego neka skrivna volja, o priliki ponoviti storjeni greh. Kako je pa mogoče pravi kes združiti z nagnjenjem h grehu? Kako je mogoče greh srčno obžalovati, hkrati biti pa voljan ga zopet storiti? To je nemogoče, to je protislovje. Kdor torej pravi, da se kesaja, pa hkrati ne odloži nagnjenja do greha, ima kes le na jeziku, ne pa v srcu, in njegova priprava k sv. obhajilu je nevredna.

Napravimo tu koristno premišljevanje sami o sebi! Kaj ne, površen, kratek, nagel pregled življenja od zadnje spovedi je vse, s čimer se mnogi zadovolje pri izpraševanju vesti! In kakšen je kes? Je li združen s sklepom, odložiti vsako prostovoljno nagnjenje h grehu? Vobče ne. In vendar ne moreta bivati skupaj skrinja božja in malik Dagon! Naše prostovoljno nagnjenje je tak malik, ki sloni na dveh podporah: ena je vkoreninjena navada, druga bližnja priložnost v greh. Dokler ti dve podpori ne padeta, dokler ta malik ne leži strt v prahu, kakor se je pri

Filistejcih malik Dagon zgrudil pred skrinjo zaveze, toliko časa tudi naše srce ne more biti vredno bivališče zakramentalnega Boga. Pa koliko kristjanov je, žal, kojih življenje je nepretrgana veriga vedno istih grehov! Ta se dan na dan z žganjem naliva do nezavesti, oni dan na dan s strupenim jezikom ljudi obira do kosti in gloda na njihovi časti in dobrem imenu; ta vedno zapravlja, oni neprestano skopari; ta venomer nečistuje v mislih, željah, besedah, morda celo v dejanju, oni zopet vztrajno goljufa in zmika; ta prebira vsak dan prepovedane liste in knjige, oni zopet pri vsaki priliki vleče z zagrizenimi nasprotniki vere in Cerkve itd. Vsak teh si napravlja iz grehov navado; vstane z grehom, živi v grehu, leže spat z grehom, živi takorekoč samemu grehu. Pa kako? Ali ne gre nikdar k sv. obhajilu? O, gre. Toda zakaj ni nič poboljšanja? Zakaj večni povrat v prejšnje grehe? Zaradi nevredne priprave. Vesti si ni nikoli temeljito izprašal, se ni resnično skesal v srcu, ni prokrel pregrešne navade in je iztrebil s korenino, ni razdril pogubnega znanja, ni zapustil bližnje priložnosti v greh, zato vedno ponavlja greh iznova, ki rodi naposled prežalostne sadove zaslepljenja, trdovratnosti, otrpjenosti, pogubljenja. Božje zdravilo telesa in krvi Gospodove postane takemu kristjanu vsled nevredne priprave smrtonosen strup za dušo.

Premisli to, kristjan, da ne boš božjeropno sprejemal svetega obhajila! Pretrgaj vse pregrešne vezi navade, odtegni se bližnjim priložnostim v greh, ne bodi v tem oziru strahopetnež, ojunači se, naj velja, kar hoče, nebesa so vsega vredna in treba jih je pridobiti s silo! Kar ti je v pohujšanje, izderi, odloži, zapusti; bolje ti je zapuščenemu, pozabljenemu, zaničevanemu, preganjanemu, ubogemu iti v nebeško kraljestvo, nego v izobilju nedopusčenega, prepovedanega, pregrešnega biti pogubljenemu! Kaj ti pomaga, kaj ti koristi, če cel svet z vsemi njegovimi častmi, ljubeznijo, prijateljstvom, bogastvom in kar ti sploh ponuja, pridobiš, Boga, največje dobro, pa izgubiš?

Tako smo se na kratko prepričali, dragi verniki, o potrebi in o načinu vredne priprave na sveto obhajilo. Skrbimo pač vedno za vredni sprejem Gospoda v svoje srce s skrbnim, temeljitim in natančnim izpraševanjem vesti, s pravim, resničnim in srčnim kesom ter s trdnim in neomahljivim sklepom, odložiti vsako prostovoljno nagnjenje h grehu, zatreti pregrešno navado, ogibati se bližnje priložnosti v greh in z odkritosrčno, popolno spovedjo, kajti: človek naj samega sebe presodi in tako naj je od tega kruha in pije od tega keliha, zakaj kdor nevredno je in pije, si sodbo je in pije. Amen.

Po P. R. Graserju O. S. B.: K. Čik.

Veliki petek.

O moči svetega križa.

O sveti križ, življenja luč,
O sveti križ, nebeški ključ.
Misijonska pesem.

Pojdimo v duhu na goro Kalvarijo, pod sveti križ, na katerem je trpel in umrl naš Gospod in Zveličar Jezus Kristus! Pod svetim križem se oddahnimo in odpočijmo od vseh trudov in skrbi, ki jih imamo v svetu! Kdo ne bi rad počival v senci tistega drevesa, ki nam je obrodilo sad življenja in zveličanja? Ni ga drevesa, ki bi se moglo temu drevesu primerjati, kakor pravi cerkvena pesem: O dragi križ, med vsemi drevesi najbolj plemenito! Noben gozd ne more takega pognati, s takim zelenjem, s takim cvetjem in s takim sadom!

Odpočijmo se v senci tega drevesa in premišljujmo danes, ko praznujemo spomin smrti našega Zveličarja, moč svetega križa, po katerem se je cedila njegova sveta kri. Kakor izvira od drevesa, od katerega sta jedla Adam in Eva prepovedani sad, vse prokletstvo za človeški rod, tako izvira od tega drevesa, na katerem je visel Zveličar, ves blagoslov in vsa naša moč. Tudi moč sv. zakramentov, po katerih dobivamo odpuščanje grehov in milost božjo, ima tu svoj začetek. Kratko: Vsa naša časna in večna sreča, vse, kar imamo in kar smo, izvira od svetega križa.

1. Ko smo se rodili na ta svet, so nas nesli v cerkev k sv. krstu. Tu je predvsem položil duhovnik roko na nas in nam naredil znamenje svetega križa na čelu in nad srcem, rekoč: Sprejmi, otrok, znamenje križa na čelu in na srcu, sprejmi vero nebeških zapovedi in živi tako, da boš tempelj Gospodov. S temi besedami nas je duhovnik opomnil, ko smo bili še majhni in se nismo zavedali, da bo treba križ nositi in božje zapovedi natančno izpolnjevati celo življenje. Križ ljubiti, križ voljno nositi in izpolnjevati v potrpežljivosti božje zapovedi — to je naša naloga od rojstva do groba. Za to nalogo nas je določil in zaznamoval duhovnik, ko nas je pred sv. krstom prekrizal na čelu in nad srcem. Zavedajmo se te svete naloge, ki smo jo ob rojstvu sprejeli!

2. Skrivnosten je trenutek, ko vlije mašnik krstno vodo na otroka, rekoč: Jaz te krstim v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. To stori mašnik v podobi križa — v znamenje, da izvira moč, katero ima sv. krst, od svetega križa, od tistega križa, na katerem je visel današnji dan naš Zveličar Jezus Kristus. S tem se je začelo naše nadnaravno življenje, katero so naši starši skrbno čuvali, ko so nas učili ljubiti sveti križ in vse

delati iz ljubezni do svetega križa. V ta namen so nas prekrižavali, ko se nismo znali še sami prekrižati, so nas učili, da moramo s križem podajati se k počitku in s križem podajati se zjutraj na delo, da moramo sveti križ delati pred jedjo in po jedi. Obešali so nam sveti križ tudi okoli vratu, da bi ga nikdar ne pozabili in izgubili izpred oči. Tako smo po skrbni vzgoji rasli v senci svetega križa in smo čedalje bolje spoznavali, da izvira vsa naša moč od svetega križa, na katerem nas je s svojo smrtjo odrešil Jezus Kristus. Vzrastli smo s trdnim prepričanjem, da je naše edino upanje sveti križ, od katerega nam prihajajo vse milosti za dušo in telo, za časno in večno srečo.

3. Toda — oh — kolikokrat se človeku v življenju dogodi, da pade v smrtni greh, da se pregreši proti božjim in cerkvenim zapovedim! To je največja nesreča, ki more človeka zadeti. Tak človek visi na tanki nitki med svetom in peklom. Vsak trenutek se ta nitka lahko pretrga in človek se pogubi. V tej neizmerni nesreči ne more nikjer drugod iskati tolažbe in rešitve ko pri svetem križu. Potrt in skesan poklekne grešnik pred duhovnika, pod znamenje svetega križa in zasliši vesele besede: Jaz te odvežem tvojih grehov v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Ko izgovarja mašnik te božje besede, naredi križ nad grešnikom v znamenje, da ne more nobena druga moč grehov izbrisati ko moč svetega križa in da ni drugega pomenja ne v nebesih ne na zemlji, v katerem bi mogli upati rešitve in zveličanja, ko znamenje svetega križa, na katerem je trpel in umrl Gospod Jezus Kristus.

4. Najsrečnejša dneva za vsakega človeka sta dneva, ko prejme zakrament sv. birme in zakrament sv. Rešnjega Telesa. Ko poklada škof pri sveti birmi roko na nedolžne otroke in jih mazili na čelu s sveto krizmo, izgovarja besede: Zaznamenjam te z znamenjem svetega križa in potrdim te s krizmo zveličanja v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Otroku sprejme milost božjo in postane prebivališče Svetega Duha. Vse to se godi v imenu križanega Zveličarja, ker škof izrecno poudarja: Zaznamenjam te z znamenjem svetega križa in napravi razen tega otroku s krizmo znamenje svetega križa na čelu, kar pomenja, da izvira vsa moč sv. birme od svetega križa.

Tudi najsvetejši zakrament se deli v podobi križa. Ko mašnik obhaja, dela s sveto hostijo križ in izgovarja medtem besede: Telo našega Gospoda Jezusa Kristusa naj ohrani tvojo dušo za večno življenje — v znamenje, da ima tudi ta najsvetejša skrivnost svojo moč od svetega križa.

5. Kadarkoli mašnik ali škof kaj blagoslovi, vselej naredi sveti križ. S križem blagoslavlja po sveti maši, s križem na prižnici, s križem v cerkvi in zunaj cerkve, v znamenje, da nam prihajajo vse milosti le od svetega križa. Brez križa se nobena reč ne blagoslovi. Tudi ko sklepajo ljudje sv. zakon, tudi takrat spomni mašnik mlade in brezskrbne ljudi, ki mislijo, da bo v

zakonu samo veselje in uživanje, svetega križa in križanega Zveličarja. Ko zveže s štolo zaročencema desni roki, napravi križ čez nje, rekoč: Jaz vaju zvežem v sveti zakon v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Ta križ pomenja, da dobivajo ljudje tudi v sv. zakonu le od križanega Zveličarja moč v vseh križih in težavah, v vseh delih in trudih, ki jih imajo v družinskem življenju.

6. Vsa naša tolažba, vse naše upanje in vsa naša moč je v svetem križu, je v križanem Zveličarju. Dokler je človek mlad, zdrav in v bogastvu, kaj rad pozablja na sveti križ in na križanega Zveličarja, a ko ga potare nadloga ali starost, ko ga začne stiskati uboštvo, ko si mora s trudom in žuljavimi rokami trdo in v potu svojega obraza služiti svoj kruh — takrat začne drugače misliti in govoriti. Prijatelji in drugi dobri ljudje ga tolažijo, rekoč: »Prijatelj, ozri se na križ in na križanega Zveličarja! Ali nisi vedel, da je naše življenje križ, ali nisi vedel, da nas spremlja križ od zibelke do groba? Za križ smo namenjeni na tem svetu in le s križem se moremo zveličati. Zaupaj v sveti križ, ki je potrtemu in ponižanemu človeku edina tolažba!« Kako prijetne, kako sladke so take besede obupanemu srcu, kako razveselijo obupano dušo. V nesrečah, nezgodah, nadlogah in v uboštvu spoznamo, da je tudi križev pot prijeten, ako se vdamo v voljo božjo. Križ postane na ta način naša največja tolažba, naše upanje in naše življenje. O sveti križ, življenja luč, o sveti križ, nebeški ključ.

Resnično, nobena reč na svetu nam ne more biti v nadlogah v večjo tolažbo ko pogled na križ in premišljevanje Kristusovega trpljenja. Stopi vsakikrat, o kristjan, ko te tlačijo nadloge, pod križ in vprašaj Jezusa: »O mili Jezus, kdo te je pribil na križ?« pa zvesto poslušaj njegov odgovor in zapomni si ga dobro. Uči se pri svetem križu prenašati težave in bridkosti, nesreče in nezgode, preganjanje in zaničevanje! Jezus sklanja glavo v ponižnosti in krotkosti, uči se od njega biti ponižen in krotek!

Premišluj njegovo nago telo in vprašaj ga: »O mili Jezus, kdo te je slekel in oropal vseh oblačil?« Zvesto poslušaj, kaj ti bo Jezus govoril, in zapomni si njegove besede! Ni mogoče najti boljše tolažbe, ko nas tare pomanjkanje, uboštvo in sramota, ko pod križem, na katerem je trpel Jezus največjo sramoto in največje uboštvo. Uči se od njega prenašati uboštvo, pomanjkanje in sramoto! Sveti križ nas navdaja z največjim pogumom.

Premišluj njegove prebodene roke in noge in njegovo prebodeno stran. Vprašaj ga: »Kdo te je tako neusmiljeno razmesaril, o mili Jezus?« Njegov odgovor si vtisni v srce in naj ti bo v tolažbo v trpljenju, ki ga imaš na tem svetu. Uči se od Kristusa potrpežljivosti!

Poglej njegova bleda usta in spomni se njegovih svetih, tolažbe polnih nauk, zlasti njegovih poslednjih besedi, ki jih

je na križu viseč govoril: »Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo,« dalje besedi, ki jih je govoril izpokorjenemu razbojniku: »Resnično ti povem, še danes boš z menoj v raju,« dalje besedi, ki jih je govoril sv. Janezu in svoji Materi Mariji: »Sin, glej, tvoja mati!« in: »Žena, glej, tvoj sin!« dalje besedi, ki pričajo o strašnem trpljenju na križu: »O Bog, o Bog, zakaj si me zapustil?« in: »Žejen sem;« in zadnjih besedi: »Dopolnjeno je!« in: »Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo!« Premišljevanje teh njegovih besedi nam daje največjo tolažbo v vseh okoliščinah pozemeljskega življenja. Tolažbe, ki jih daje svet, minejo in nas zapuste, a tolažba svetega križa in križanega Zveličarja nas ne zapusti nikdar. Ko nam ne ostane na tem svetu nobena tolažba več, nas tolažba križevega pota še vedno vzdržuje. Sveti križ in križani Zveličar sta v skrajnem slučaju naša edina trdna opora in moč, ki nas čuvata, da ne obupamo in ne omagamo. O sveti križ, življenja luč, o sveti križ, nebeški ključ!

7. Najbolj pa čuti človek sladkost svetega križa, ko se truden in bolan vleže na smrtno posteljo. Duhovnik ga pride mazilit s svetim poslednjim oljem. To je za vsakega človeka najresnejši trenutek. Preden ga začne maziliti s svetim oljem, mu dá poljubiti sveti križ. Bolnik poljubi z radostnim srcem sveti križ in pritisne na svoje ustnice križanega Zveličarja Jezusa, katerega je morda v življenju malo čislal, kateri pa je sedaj na smrtni postelji edina tolažba. V tej preresni in prežalostni uri je le Jezus naš ljubljenec. Takrat neha vsa posvetna ljubezen in vse posvetno poželenje. Človek začne takrat misliti le na Boga in na svojega Zveličarja Jezusa. Duhovnik mu pomazili s svetim oljem oči, ušesa, nos, usta, roke in noge v podobi svetega križa v znamenje, da so mu z močjo svetega križa odpuščeni grehi, ki jih je storil z zunanjimi čuti in da so ti čuti od sedaj naprej posvečen edinemu Bogu in križanemu Zveličarju. Ko trpi bolnik smrtne bolečine in umira, tolaži ga namestnik božji s svetim križem in s križanim Zveličarjem, ko ga nagovarja, naj se zaupno ozira na božje razpelo, na Kristusa, ki je trpel smrtne bolečine na križu.

Blagor bolniku, ki umrje v ljubezni do svetega križa in do križanega Zveličarja! Bog daj, da bi mogli tudi mi vsi kdaj skleniti svoje življenje s svetim križem v roki in stiskaje križanega Zveličarja na svoje srce, ker ni ga znamenja ne v nebesih ne na zemlji, po katerem bi se mogli zveličati, razen svetega križa.

Križ je naš najboljši prijatelj, ki nas tudi po smrti ne zapusti. Vse zapusti človeka ob smrti, le križ nas nikdar ne zapusti.

Ko boš izdahnil svojo dušo in te bodo oblekli v mrtvaško obleko, ko boš mrzel na vsem životu in se te ne bo maral nihče

dotikati, takrat bo le križ tvoj prijatelj. Križ bodo dejali v tvoje roke, križ na tvojo krsto in križ bodo nesli pred teboj, v znamenje, da si v življenju veroval v križ in v križanega Zveličarja, v znamenje, da je vsa tvoja tolažba, moč in milost le v križanem Zveličarju.

Pokopali te bodo in zagrebli globoko pod zemljo. V kratkem času se ne bo morda nihče več tebe spominjal, le križ, ki ga bodo dejali na tvoj grob, bo pričal, da počiva tu človek, ki je veroval v moč svetega križa, ki je veroval v križanega Zveličarja. Križ nas ne bo zapustil. Križ nad našim grobom bo oznanjeval, da še živimo na onem svetu in da bomo živeli na večne čase, čeprav smo za ta svet umrli.

Na sodnji dan pa, ko bo trobenta glasno zapela, da jo bodo vsi mrtvi v grobeh slišali, se bo prikazalo še enkrat na nebu znamenje svetega križa. To znamenje bo razdelilo ves človeški rod na dva dela: na desni bodo pravični, na levi pa grešniki in krivičniki. Grešniki in krivičniki, ki so v življenju zaničevali sveti križ in križanega Zveličarja, ki niso vdano nosili križa, ki jim ga je Bog naložil, bodo trepetali in jokali, kajti le na tem svetu je sveti križ naša tolažba, naša moč in zveličanje, na onem svetu pa bo križ vsem, ki so se ločili s tega sveta v smrtnem grehu, v strah, trepet in v pogubljenje. Tisti Zveličar, ki je današnji dan visel na lesu križa, bo tisti dan izrekel nad pogubljenimi strašne besede: »Poberite se od mene, vi prokleti, v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in njegovim služabnikom.« In šli bodo v večni ogenj.

Tistim pa, ki bodo stali na desni strani, bo pogled na sveti križ sladek in prijeten. Vsi pravični se bodo zbrali pod znamenje svetega križa in bodo šli za svetim križem proti svetim nebesom. Takrat bodo navdušeno peli pesem: »O sveti križ, življenja luč, o sveti križ, nebeški ključ!« Nebeški prostori jih bodo sprejeli. Tam se bodo veselili v senci svetega križa in v družbi križanega Zveličarja na večne čase.

Sveti križ nas torej spremlja od zibelke do groba. Njegova moč sega celo za grob. V njegovi senci pojdemo v nebeško kraljestvo in bomo v tej senci uživali večno veselje.

Spodobi se torej, predragi v Kristusu, da pozdravimo danes iz celega srca ta sveti križ, na katerem je visel naš Gospod in Zveličar Jezus Kristus, od katerega je odvisna vsa naša moč in milost, vsa naša sreča in tolažba, da pozdravimo ta sveti križ, kateremu se klanjajo bogati in ubogi, visoki in nizki, kralji in podložniki, kateremu se klanja nebo in zemlja.

Beremo o svetem apostolu Andreju, da je zaklical, ko je zagledal križ, na katerega so ga imeli pribiti: »O dobri križ, ki si nosil na sebi lepoto udov Gospodovih, o križ, ki sem te dolgo želel, prisrčno ljubil in te neprestano iskal in ki si bil moji željni duši pripravljen, vzemi me zdaj od ljudi in izroči me mojemu Gospodu. Naj me po tebi sprejme, ki me je po tebi

odrešil.« Iz spoštovanja do Kristusovega križa je želel, naj bi njegov križ ne bil pokončen, ampak poševen. Tako je ljubil sv. Andrej, ki je bil ljubljenec Kristusov, sveti križ. Celo svoje življenje ni drugega delal kot križ ljubil in iskal in za križanim Kristusom hodil.

Posnemajmo sv. apostola Andreja! Ljubimo sveti križ in hodimo za križanim Zveličarjem! Pokleknilo danes po zgledu sv. Andreja pred sveti križ, in recimo: O dobri križ, ki si nosil lepoto Gospodovega telesa, ki si naša tolažba in moč v trudih in v trpljenju našega življenja, bodi pozdravljen iz srca! Pozdravljen bodi, križani Zveličar, ki si današnji dan preлил svojo dragoceno kri za naše grehe! Premišljujoč tvoje prebridko trpljenje in smrt, obljublamo, da hočemo svoj križ voljno nositi in zvesto za teboj hoditi. S križem hočemo živeti in trpeti, s križem umreti in s križem zveličati se. Amen. Dr. Egidij.

Priložnostni govori.

Govor o priliki božičnice, prirejene ranjencem.

Predragi vojaki! Sredi zime stojimo. Dolgo se je še upirala narava nasilju zavrata nege morilca mraza, vse prirodne sile so se z njim ruvale, bučali so siloviti jesenski viharji čez pusto zemljo, megla, dež in slana so vzajemno napadali, zaščinjali in dušili polje, gozd in livado s svojo mrzlo haljo in naposled je p o n e h a l odpor bolj in bolj — postalo je tiho zunaj v prirodi in usmiljeni oblaki so pokrili majko zemljo s svečanim, belim mrtvaškim prtom. Zima je prišla tudi v naša srca. Zresnili smo se, pozabili na razigrani smeh, na porednost in prešernost. Kajti velika resnobna doba je nastopila, strog, železen čas koraka mimo nas, in za slavlje in pir nimamo ne časa, niti volje. Preveč bede, preveč zevajočih ran nam je bilo usojeno gledati, ali kljub vsemu napravimo odmor v svojem dnevnem poslu, mirujmo za nekaj ur in povzdignimo svoje oči kvišku — kajti s v e t i v e č e r j e t u.

Od rane mladosti sem smo se zbudili ta dan z mislijo, da bo ta dan blag, srečen dan, drugačen kot vsi drugi dnevi. In tako hočemo tudi danes v tej bolnici prirediti slavnost kljub vsem solzam in ranam. In tako evo nas tu v sijajno razsvetljeni dvorani, v kateri nam je čast pozdraviti mile, visoke goste, ki so prihiteli v našo sredo. Pa tudi za pevski krožek smo poskrbeli, da se naslajamo na vznosenih milodonečih zvokih in harmonijah, s katerimi se od nekdanj spaja naša predstava te blagoslovljene noči.

A nismo se zadovoljili z golo razsvetlavo tega prostora, presadili smo zeleno, vonjavo drevo iz gozda v to dvorano in smo ga potopili v milobni žar migljajočih lučic in dobrotljive

roke so ga nakitile in navesile z mnogobrojnimi darovi, ki so očem in ustom otrok kakor neki davni sladki odmev in spomin raja. A tudi mi odrasli smemo danes odsloviti za par hipov našo okorno resnbnost, smemo se veseliti z otroki in postati sami kakor le-ti, od srca brezskrbni, zaupajoči večnemu Očetu nas vseh, in kakor deca verno hočemo poslušati staro, častitljivo zgodbo, ki se je odigrala pred 1917. leti in koje staro svečano besedilo bi ne hotel niti za besedo izpremeniti. Ona se glasi: »Prigodi se pa tiste dni, da izide povelje cesarja Avgusta, naj se popiše ves svet. In gredo, da se popišejo, vsak v svoje mesto. Torej gre tudi Jožef iz Galileje, iz mesta Nazareta, v Judejo, v Davidovo mesto, ki se imenuje Betlehem, — ker je bil iz hiše in rodbine Davidove— da se popiše z Marijo, svojo zaročeno ženo, ki je bila noseča. Prigodi se pa, ko sta tam, se dopolnijo dnevi, da ima poroditi; in rodi svojega sina, prvorojenca, in ga povije v plenice in položi v jaslji, ker ni bilo zanju prostora v prenočevališču. — In pastirji so bdeli v tisti okolici in stražili ponoči svojo čredo. In glej, Gospodov angel se vstopi k njim, in obsije jih božja svetloba in silno se prestrašijo. Angel pa jim reče: »Ne bojte se, zakaj glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudstvo, ker danes je rojen v Davidovem mestu Zveličar, ki je Kristus Gospod. In to vam bodi znamenje: Našli boste dete v plenice povito in v jasljih položeno.« In mahoma se pojavi z angelom množica nebeške vojne hvaleč Boga in rekoč: »Slava Boгу na višavah in mir na zemlji ljudem, ki so dobre volje.« In zgodi se, ko odidejo angeli od njih v nebesa, da pravijo med seboj: »Pojdimo do Betlehema in pogledjmo to reč, ki se je zgodila, ki jo je oznanil Gospod.« — In urno pridejo in najdejo Marijo in Jožefa in dete v jasljih položeno. Ko vidijo, spoznajo, kar jim je bilo povedano o tem detetu. In vsi, ki slišijo, se čudijo temu, kar jim povedo pastirji. Marija pa ohrani vse te besede, premišljevaje jih, v svojem srcu. In pastirji se vrnejo in časte in hvalijo Boga za vse, kar so slišali in videli, kakor jim je bilo povedano.«

Premotrimo enkrat z očmi otroške vere to čarobno sliko! Mojstrska roka jo je zasnovala kot umotvor prve vrste, kot najdovršenejšo umetnino vseh dob! Bog vsemogočni Oče, ustvaritelj in snovatelj vsega, kar diha, misli in se naslaja nad lepoto, jo je zamislil, zarisal in postavil v osredje zgodovine tega sveta, tega človeštva. Pred Gospodom Bogom, nebesnim in zemskim vladarjem, pred kojim je tisoč let kakor en dan, plavajo stoletja in tisočletja, pred njegovim motrečim očesom se razprostirajo morja in kopnine, on gleda naraščajoči in zopet pojemajoči šum človeških rodov, vrvenje in mrgolenje človeških množic, njihova mesta, tržišča in selišča, njihove palače in skromne kočje in si izbira pozorišče za S v o j o dramo. In glej! kakšen oder si pripravi! Samoten pašnik in prazen hlev. Glavno ulogo zaupa nežnim ročicam novorojenčka in deviške matere.

Kot kolorit in kulise porabi božanski umetnik gole stene skalnate votline in trd s kamenjem in prstjo posejan tlak, jasli in slamo. V ozadju tega dražestnega prizora se dviga pred našim duševnim očesom Betlehem, ono zimsko mrzlo mesto, o katerem pove na kratko, a tako značilno sveta povestnica: »T a m ni bilo prostora za to dete.«

Pevske in glasbene vloge je nebeški prireditelj zaupal svojim krilatim dvornim pevcem, angelom. Besedilo speva pa se glasi: Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so blage volje. Kot gledalce je povabil par preprostih v vihri in solncu utrjenih mož. Tu je bil najprej rednik Jožef, mizar, vzor poštenega, odkritega moža, vir justus, kakor ga imenuje sv. pismo; zraven njega stoje pastirji, sinovi svobodne poljane, možje brez hinavščine.

Spred tega nebeškega prizora nam dviga sveta božična noč leto za letom zastor in nas vabi, da se zamislimo nekoliko v njegove svete skrivnosti. Predmet mojega govora do vas je torej podan, Bog sam ga je določil in vi, to berem iz vaših oči, pričakujete in zahtevate, da vam govorim o tem prizoru, posebno o glavni osebi te prigodbe. Kajti to je ravno najbolj znamenito, da vse to ni samo slika, ni samo domišljija, ampak da se je v resnici tako zgodilo. Rod ilo se je dete, rod ilo se je v hlevu, le ž a l o je v j a s l i h n a s l a m i.

1. Najprej, dragi vojaki, se čudimo s pastirji vred. Ali ni to vse skup silno preprosto? Tu v hlevu, takorekoč pod milim nebom, je bil rojen Zveličar! To naj bode božje dete! Kako proti vsemu pričakovanju, vsemu pojmovanju človeškemu, ki je pričakovalo videti blesk, sijaj, kraljevsko moč in vse posvetne pridobitve pri njegovem prvem nastopu. A kako nedoumno, zagonetno življenje je življenje, ki ga je živelo to-le dete! Dupljina, hlev, jasli, slama, beg v Egipt, trudapolne poti po pustih, mrtvih, kamenitih pečinah Palestine in ravnotako utrudljive poti skozi istotako nerodovita, pusta, okamenela srca Judov. In konča to življenje — na križu! Ali se ne zdi, da je to — izgubljeno življenje? In vendar ga je Kristus zaključil z zmagovitim, triumfalnim slavospevom: Dopolnjeno je! On se čuti na križu zmagovalca. In izza Golgate nam kliče besede: Blaženi ubogi, stiskani, žalujoci, preganjanci, oni, ki so obloženi s križi in težavami: kajti njihovo je božje kraljestvo!

In, dragi vojaki, v tej razsvetljavi zadobi naše življenje namah čisto drug smisel. Vi vsi ste postali resnični nosilci križa. Niste li tudi ležali v dupljih na mrzlem kamenju, po hlevih, na slami? Niste li hodili čez strme hribovite skaline, niste li korakali in plezali, dokler so vam krvaveli podplati, niso li bile tudi ranjene, prebodene vaše roke, noge in moške prsi?

Tu se je vzbudila v vas misel: Čemu sem jaz na svetu, ni li moje življenje izgubljeno življenje? Žena doma ne ve, kje začeti, kje prijeti, moje gospodarstvo nazaduje, gre pod zlo in

jaz naj tukaj prezebam, trpim žejo in lakoto, hiram in umiram v teh letih, v tej zorni mladosti! Pa tu, dragi vojaki, vam moramo reči, ne tuğujte, ne obtežujte se s takimi mislimi! Vaše življenje ni izgubljeno življenje, vaše življenje, vaš trud, vaši križi so dragoceni in mi ne moremo svojih trudov in zaslug primerjati z vašimi. Biser, za katerega ste vi trpeli, je večji, dragocenejši nego moremo mi in vi razumeti. Ta biser je naša domovina, naša Avstrija. In zakaj jo ljubite, čemu žrtvujete zanjo vse? Ali se ne vzbude tu v vaših srcih stotere in tisočere misli? Zakaj li ljubimo svojo domovino? Da, mi ljubimo svojo domovino, ker smo tukaj zagledali luč sveta, ker smo tu prve sladke otroške besede v maternem jeziku jecljali, ker so tu doma moji bratje, moje sestre, moja mati in moj oče! Ker snivajo v svetih domačih tleh moji dragi svojci, moji predniki svoje mirne, smrtne sanje, ker sem si pridobil v tej deželi vse, kar znam in zmorem. Tu je oni kos zemlje, ki sem ga jaz obdelaval, oral in poseval, kateremu sem posvetil ves svoj trud in znoj in vso svojo dobro voljo in ki v njem korenini vse moje žitje in bitje. Naposled, ker žive tu vsi moji dragi znanci, katere ljubim in spoštujem, vsi oni, ki so od nekdaj obdajali moje življenje s prijateljstvom in prijateljstvom. In ker je vse to moja mila Avstrija, pa so prišli pohlepni sovražniki, da nam jo raztrgajo in odtrgajo kos za kosom, zato ste se dvignili kot en mož in branili ste jo, tako da smemo reči: Naša domovina je varna. Ali se vam zdaj še dozdeva, da je vaše življenje vendarle izgubljeno življenje? Ne, kakor ni bilo življenje tega Deteta izgubljeno življenje, ampak je postalo v vedno naraščajočem toku velemogočen vir življenja za vsa bodoča stoletja, tako bo tudi vaše trpljenje, bodo vaše žrtve obrodile v prihodnosti krasen sad, ob katerem bo rastla in se razvijala mlada, lepša, srečnejša Avstrija!

2. Ob betlehemskih jaslicah je Bog s plamenečimi črkami zapisal v zgodovino človeštva stavek: Bog je ljubezen! Bog je ljubezen — to je ona ljubezen, ki je potrpežljiva in dobrotna, ki ne išče svoje koristi, ki vse prenese, vse veruje, vse upa, vse utрпи; tako zelo je namreč ljubil Bog svet, da je svojega lastnega, edinorojenega sina žrtvoval. Kdo izmed nas, dragi navzoči, bi mogel temu Bogu oponesti, češ: premalo si storil za nas! In isti program si je izbral za nebeško Dete v jaslicah.

S kratkimi besedami in vendar z nedosegljivo mojstrsko roko, s to svojo elementarno preprostostjo nam nariše sv. evangelij življenje tega deteta: Pokazala se je ljudomilost in dobrotnost med nami! In ta program ljubezni do bližnjika, požrtvovalnosti ter blagočinjenja za druge zahteva i od nas, in sicer na najljubkejši in najočarljivejši način: on se skriva, postavlja za hrbet ubogih: Lačen sem bil in dali ste mi jesti, žejalo me je in dali ste mi piti, bil sem tujec in sprejeli ste me, bil sem nag in odeli ste me, bil sem bolan in ste me obiskali! Sicer pa nam to

kar dejansko praktično sam pokaže: »Evo me. Jaz nimam stanovanja, nimam hiše, niti pravega ležišča nimam.« Kajti v prenočišču ni bilo zanj prostora. Ali ko steza svoje nezmožne, nežne ročice, tedaj najde najljubeznivejšo, najplemenitejšo mater, ki je kdaj živela na zemlji. Ona mu je bila vse, ona mu je nadomeščala vse! Mati in sin učita v Betlehemu in v celem življenju novo vero, nov nauk: Ljubezen do bližnjega!

Ljubezen do bližnjega, dobrodelnost, žrtvovanje za druge, negovanje šibkih in bolnih, vse to je iznajdba krščanstva, in ves ostali nekrščanski svet nas skuša v tem posnemati.

Niste li resnico tega programa sami na sebi izkusili? Bili ste ranjeni, zdravniki so obvezovali tu vaše rane, bili ste bolni, in mile ženske roke so vas obdajale z neutrudljivo, obzirno nego, blage strežnice so hodile od postelje do postelje. Bili ste do smrti izmučeni, svojih udov niste mogli rabiti, lačni in žejni, evo tu so bili nosači, ki so vas prenašali po stopnicah navzgor in navzdol. V kuhinji pa je delovala nevidna, a fina ženska roka, ki je umela pripravljati za ves nebroy raznih bolnikov njim prikladne jedi, in nad vsemi temi postrežljivimi rokami so delovali, urejevali, skrbeli, ugibali, premišljali in prosili za vas člani Rdečega križa. Na kratko: bolnišnica Rdečega križa je živa ilustracija k življenjskemu geslu tega deteta: Blagor usmiljenim, kajti oni bodo usmiljenje našli. In ali niste čuli, da je tudi današnje slavlje, božična darila, ki vas čakajo, plemeniti plod te krščanske dobrodelnosti? Plemenita gospa predstojnica N. bi vam rada z današnjo obdaritvijo nadomestila dom. Pač dobro znamo, da je božični praznik, slavlje družine, dobro vemo, na kaj mislite, kakšne želje prešinjajo danes vaša srca: Kaj li ljubi svojci doma poreko, o čem se li razgovarjajo, ali mari tiho in nemo v hiši delajo in kaj li počenjajo otroci? Smem li ugibati? Zdi se mi celo, da mi je natančno znano: Na v a s mislijo in povprašujejo se med seboj, kaj li počenjata mili mož ali blagi brat, kaj li mislita in delata zdaj nežno ljubljene sin ali predragi oče tam v daljnem mestu v bolnišnici Rdečega križa?

Glejte, vaši dobrotniki, ti strežniki v hiši, te plemenite usmiljene sestre, gospodje zdravniki, plemeniti gospodje in gospe Rdečega križa, hoteli bi vas videti vesele! Želijo, da bi vi mogli pozabiti tu svoje težave, svoje bóli, da oživite iznova v radosti na ta svečani večer, in kaj ne, predragi vojaki, dovoljeno mi je pokloniti tem blagim dobrotnikom zahvalo vaših hrabrih vojniških src? Kaj ne, mili mi vojaki, jaz smem kot vaš duhovnik v vašem imenu priklicati božji blagoslov in božje povračilo za vse te dobrotnike ter jih smem zagotavljati, da je vaša iskrena želja, naj se uresničijo nad njimi besede tega deteta: Kar ste najzadnjemu izmed svojih bratov storili, to ste storili meni!

Zdaj pa, dragi prijatelji, vprašam ob koncu, ali se nismo od božjega Deteta nečesa naučili, kar je za naše sedanje živ-

ljenje, za naš položaj važno? V starih časih so učenjaki in modrijani dolgo časa in z vso resnobo iskali način, kako bi iz raznih rudnin in preprostih tvarin napravili zlato. Delali so take poskuse posebno ob svetih časih, v sveti noči, hoteli so biti pravi čarovniki. A kar se jim ni posrečilo, izpremeniti namreč surove sile in snovi v dragoceno zlato, to je zmoglo v tisti noči nežno, rahlo dete. Ono je izpremenilo temno noč v nebeški soj, trdi goli kamen, preprosto slamo in jaslice v čisto zlato večne zasluže, neskončnega dopadenja v očeh njegovega nebeškega očeta. To umetnost uči tedaj tudi nas božje Dete! Kakor Jezus, tedaj se ne dam podjarmiti od vseh skrbi in nadlog, ki me hočejo zaigrniti kakor sneženi plaz ter potegniti v globočino. Ne protivim se jim, ker vem, da jih morem izpremeniti z nebeško umetnostjo, alkemijo potrpežljivosti, požrtvovalnosti in vdanosti v božjo voljo, v neminljive, blesteče zaklade, ki se bodo nabirali in hranili zame gori v kraljestvu večnega krasu, kjer ni več manjvrednih tvarin, ne več smeti in prahu, to se pravi morečih skrbi, ampak vse samo čisto, vekotrajno zlato.

Dr. Lambert Ehrlich.

Nagovori za mladino.

8. O Jezusovem trpljenju.

(Konec.)¹

Devetletna deklica, Marija Paciška po imenu, je dobila v dar knjižico o Jezusovem trpljenju. Silno rada je brala to knjigo, in kar je čitala, o tem je češče premišljevala podnevu, celo ponoči je vstajala in v duhu govorila z trpečim Zveličarjem.

Otroci moji! Posnemajte to pridno deklico! Kadarkoli vidite Jezusa na križu, spomnite se njegovega groznega trpljenja, in vedite, da je Jezus vse trpel iz ljubezni do nas, da bi se mogli zveličati. Pokažite tudi vi njemu svoje ljubeče srce v tem svetem postnem času zlasti s tem, da boste radi in pobožno molili sveti križev pot. Ta pobožnost vam odkriva Jezusovo grozno trpljenje in vas uči njega nadvse ljubiti. Amen.

9. O veliki časti sv. Jožefa.

Danes obhajamo god sv. Jožefa. Marsikaj ste že slišali, preljubi otroci, o tem mogočnem in znamenitem svetniku. Že doma so vam dobri starši govorili o sv. Jožefu, tudi v šoli ste veliko slišali o njem. Bil je sicer preprost in ubog mož; živel se

¹ Gl. Duh. Past. 1917, str. 132.

je s tem, da je bil tesar. Toda Bog ne gleda na zunanost, temveč na dušo, po njej sodi človeka. In kakšna je bila Jožefova duša? Sv. pismo pravi: »Jožef je bil pravičen.« (Mat. 1, 19.) Jožef je bil svet mož, delal je ono, kar je dopadlo Bogu. Zato ga je Bog povišal in mu podelil visoko čast v življenju, še večjo pa po smrti. O tej veliki časti sv. Jožefa želim danes nekaj izpregovoriti.

Mnogo angelov se je v nebesih pregrešilo z napuhom. Bog jim ni prizanesel. Kaznoval jih je z večnim pogubljenjem. Grešili smo tudi mi v Adamu in zaslužili kazen kot hudobni angeli. Pa Bog se je nas usmilil in poslal na svet svojega Sina, milega Jezusa, da nas je odrešil. »Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinega Sina, da kdorkoli vanj veruje, se ne pogubi, temveč ima večno življenje.« (Jan. 3, 16.) Kako usmiljen je pač naš nebeški Oče! — Odrešenik je prišel na svet. Marija je bila njegova mati, tista Marija, preljubljeni otroci, je bila mati Jezusova, ki je bila omožena s sv. Jožefom. Edino njemu je Bog zaupal Marijo, tako odlikovano in blagoslovljeno ženo med vsemi ženami. Kolika čast je bila to pač za ubogega tesarja, da je bil mož Marijin, mož Matere božje! Ljudje so počesčeni, ako se jim zaupajo imenitne reči: denar, znamenito delo ali kaj drugega; da, otrok je nekako ponosen in počesčen, če mu doma, v šoli ali drugod kaj zaupajo ali v varstvo izroče. O kako je bil povzdignjen še-le sv. Jožef, ko mu je Bog sam izročil Devico Marijo, najčistejšo in najsvetejšo, mater Jezusa Kristusa, da zanjo skrbi, jo preživlja in varuje! Zares, to je bila velika čast za preprostega, pa pobožnega moža iz hiše Davidove. — Toda še večja čast ga je čakala tu na zemlji.

Rimski cesar Avgust je zapovedal, naj se popiše ves svet, in sicer vsak v svojem domačem mestu. Jožef in Marija gresta iz Nazareta v Betlehem, da bi spolnila cesarjevo povelje. Opolnoči pride tu v ubornem hlevu na svet mili Jezusček kot reven in nezmožen otrok. Nova, a nad vse imenitna služba se je s to uro začela za sv. Jožefa. Jezus, dasi je bil odvekomaj Bog, je vzel nase človeško podobo — dušo in telo, postal je človek, da bi nas odrešil. O ljubezen božja! Bog postane človek, kot majhen otročiček pride na svet. Dasi je bil Bog njegov oče — vendar je potreboval moža, da bi zanj skrbel, ga redil in oblačil. In to imenitno službo je opravljal sv. Jožef; bil je Jezusov rednik. S kolikim veseljem, preljubi otroci, bi angeli stregli Jezusu in ga varovali! Kako radi bi kralji, cesarji, imenitni možje skrbeli za Odrešenika in ga vzgojevali! Toda Bog ni izvolil ne kralja, ne cesarja, ne plemenitaša za rednika svojemu Sinu, temveč ubogega tesarja, ženina prečiste Device Marije — sv. Jožefa. Kako povzdignjen je bil pač tu na zemlji! — Poslušajte še, kako je bil sv. Jožef poveljčan po smrti.

Največja čast, preljubi otroci, za vsakega človeka je — večno zveličanje. To veliko čast uživa sv. Jožef. Na zemlji mu

je Bog odkazal imenitno službo. V njegove roke je izročil — kakor smo slišali — svojega Sina in njegovo ljubo mater. In sv. Jožef je vestno in natanko spolnjeval, kar mu je Bog naložil. Skrbel je za Marijo, svojo ženo; spremil jo je v Betlehem. Z Jezusom je bežal v Egipt, da ga ni umoril kruti Herod. Kratko: trudil se je od jutra do večera v svoji delavnici, da je preživel oba. Zares, noben oče tako ne skrbi za svojega otroka in noben mož ne tako za svojo ženo, kakor je skrbel sv. Jožef za svojega rejenca-Jezusa, in za svojo čisto nevesto, preblašeno Devico Marijo. S tem si je zaslužil nebeško krono. Sv. pismo pravi: »Bodi zvest do smrti, in ti bom dal krono plačila.« Zvest je bil sv. Jožef v službi, katero mu je Bog naložil, zato sedaj uživa plačilo, saj Bog je neskončno pravičen: vse dobro plačuje. Poplačal je obilno tudi sv. Jožefa. V družbi Jezusovi in Marijini uživa neizmerno veselje. To je največja čast, katero je dosegel skrbni gospodar in modri varih sv. Družine.

K tej nebeški časti si poklican tudi ti, moj otrok! Katekizem pravi: Bog je ustvaril človeka, da ga spoznava in časti, ga ljubi in mu služi ter se tako večno zveliča. Pri sv. krstu si postal dedič nebes. Spolnuj ono, kar si po svojih botrih obljubil pri tem zakramentu — in nebesa bodo tvoja. Da boš pa laže prišel tja gori, priporočaj se tudi sv. Jožefu. Vsak večer, preden greš spat, moli iz molitvenika prav pobožno:

Jezus, Marija, Jožef! Vam podarim svoje srce in svojo dušo.

Jezus, Marija, Jožef! Stojte mi na strani v zadnjem boju.

Jezus, Marija, Jožef! Naj združen z vami izdihnem svojo dušo. Amen.

P. Arhangelj Appej, katehet.

10. O angelovem češčenju.¹

V severnem delu Palestine ali sv. Dežele se nahaja majhno mestece Nazaret. V njem prebivajo Turki, judje in kristjani; zato je v tem kraju tudi katoliška cerkev. Stopimo vanjo, preljubi otroci! Trojne stopnice zagledamo v njej. Po enih se pride k velikemu oltarju, po drugih na kor; srednje stopnice pa vodijo v spodnji prostor, ki se razteza pod glavnim oltarjem. Od vseh strani sveta prihajajo ljudje v to podzemeljsko votlino in kleče pobožno molijo. Mnogim pri molitvi tu doli pridejo solze v oči in teko po licih. In zakaj? Zato, ker je na tem kraju skoro pred 2000 leti molila najsvetejša Devica, preblašena Marija, in ko je molila, jo je angel Gabriel pozdravil v imenu nebeškega Očeta in ji prinesel veselo novico, da bo postala mati Jezusova, mati našega Odrešenika. Znamenit in svet je torej ta prostor! Bog nam je tu razodel svoje neskončno usmiljenje. In ravno danes

¹ Za praznik oznanjenja bl. Device Marije.

se spominjamo tega veselega dogodka, namreč da je angel oznanil Mariji Jezusovo rojstvo. A ne samo danes, temveč vsak dan: zjutraj, opoldne in zvečer nas zvon opomni na veliko milost našega odrešenja, ko zveni angelovo češčenje. V proslavo Jezusovo in Marijino želim danes govoriti o angelovem češčenju.

»Angel Gospodov je oznanil Mariji, in spočela je od Sv. Duha.« — Kaj je oznanil angel Mariji? Z nebes ji je prinesel veselo poročilo, da je izvoljena za mater Odrešenikovo. — Stoletja so ljudje željno hrepeneli po obljubljenem Odrešeniku in goreče prosili Boga, naj se jih usmili in pošlje na svet svojega Sina, da jih reši greha in jim pridobi izgubljeno zveličanje. Prišel je čas božjega usmiljenja. Preprosta Devica v Nazaretu je prva izvedela za to veselo novico in postala sama presrečna mati Odrešenikova — »in spočela je od Sv. Duha«. To se pravi, na čudežen način, z močjo Sv. Duha je Marija dobila Jezusa z nebes. O kako je Bog usmiljen! Zapusti nebesa in pride na zemljo. Kraj veselja zamenja za kraj trpljenja. Vse to stori iz ljubezni, da bi nas rešil večnega pogubljenja. Ali ni mogel morda kdo drugi popraviti one škode, katero nam je povzročil Adamov greh? Noben človek, vsi ljudje, celo nebeški angeli, — preljudi otroci, ne bi mogli nikdar potolažiti Boga Očeta in nam pridobiti milost in večno zveličanje, z drugo besedo: nihče nas ne bi mogel odrešiti. — Ako ti razžališ součenca, ga prosiš odpuščanja in popraviš svojo napako. Ako se kdo upre cesarju, kako ga razžali! Čeravno prosi odpuščanja, s tem še ni popravil one nečasti, ki jo je naredil s svojim uporom. In greh — kakšen upor zoper Boga, upor zoper kralja vseh kraljev! Kdo naj popravi to veliko razžaljenje? Nihče ga ne more, ne ljudje — ne angeli. Zato je prišel na pomoč Jezus sam. Ta edino je zadostil za naše grehe, in sicer zato, ker je bil božji Sin, pravi Bog. Pri raznih prilikah, zlasti s čudeži, katere je delal, je očitno pokazal, da je prišel z nebes. Povedal je pa tudi, da je prišel na svet »iskat in izveličat, kar je bilo izgubljenega«. (Luk. 19, 10.) — Jezus je naš Odrešenik. Ljubimo in častimo ga! Proslavljajmo pa tudi Marijo, po kateri je prišel Jezus na svet, saj je v to veliko dobroto privolila z večnopomenljivimi besedami, katere je govorila angelu: »Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi.« Hotela je reči: Bog je moj gospod, jaz njegova dekla; za deklo se spodobi, da uboga svojega gospoda; naj se torej zgodi, kar mi poročáš. V tem trenutku je Marija postala božja mati, in dosegla najvišjo čast. Povzdignjena je bila nad nebo in zemljo, nad vse angele in svetnike. In vendar se imenuje »deklo«! Glejte, ljubi otroci, njeno globoko ponižnost! Marija se ni ponášala s svojim odlikovanjem in mislila: nekaj velikega sem — kraljica nebes in zemlje, mati božja, nobeden nima tolike časti — tako ni govorila, temveč ostala je ponižna. Posnemajmo jo! Sv. Pavel piše: »Kaj imaš, cesar bi ne bil prejel?« (I. Kor. 4, 7.) Vse smo dobili od Boga. Nimamo vzroka, da bi se bahali z

obleko, z lepoto, z bogatimi starši. Ponižujmo se pred Bogom in ubogajmo ga, kar nam zapoveduje, prav po zgledu Marije Device, ki je rekla: »Zgodi se mi po tvoji besedi.« S tem je naznanila svojo pokorščino do Boga. Zmeraj je Marija veselo izpolnjevala, kar je Bog ukazal. Spolnujmo tudi mi božje in cerkvene zapovedi; podobni bomo Mariji in prijetni v očeh nje-nega Sina.

»In Beseda je meso postala in med nami prebivala.« — Beseda je Jezus, meso človek; »Beseda je meso postala« tedaj pomeni: Jezus je postal človek. Jezus Kristus je Bog in človek skupaj. Bog je bil od vekomaj, pa si je v času privzel človeško naravo, to je dušo in telo — učlovečil se je in med nami prebival — živel je v Palestini in še vedno živi med nami, skrit v sv. hostiji, v najsvetejšem Zakramentu. O neizmerna ponižnost božjega Sina! — Pa čemu je Jezus postal človek? Iz katekizma vemo: Sin božji se je učlovečil, da bi nas s svojo smrtjo na križu odrešil in večno zveličal. — Predragi otroci! z grehom smo zaslužili kazen. Neprestano bi morali trpeti v večnem ognju. Namesto nas je hotel trpeti mili Jezus. Ali kako? Bil je pravi Bog. Kot tak ne more trpeti, ker je zgolj duh, ki ima najpopolnejši um in najpopolnejšo prosto voljo, telesa pa ne. V svoji veliki ljubezni do nas si je privzel telo in dušo, postal je človek, in kot tak lahko trpi. In Jezus — je veliko trpel, trpel na duši in na telesu ter v groznih bolečinah umrl na križu. Prerok nam pojasnjuje vzrok tega trpljenja: »Z njegovimi ranami smo bili ozdravljeni.« (Iz. 53, 5,) Dà, Jezus nas je odrešil; zakaj njegovo trpljenje je imelo neskončno vrednost pred nebeškim Očetom, ker ni bil samo človek, ampak tudi Bog. Kot tak je zadostil pravici božji, nam pridobil milost in večno zveličanje. O neizmerna ljubezen božja! — Ljubi milega Jezusa, moj otrok, ljubi iz vsega srca, saj je zate vse daroval: kri in življenje! Ti si zaslužil večno kazen, pa Jezus se te je usmilil in trpel namesto tebe. Ljubi ga nadvse!

»Angel Gospodov je oznanil Mariji in spočela je od Sve-tega Duha« — angel je oznanil Mariji, da bo dobila Jezusa z nebes, pri tem bo pomagal Sveti Duh. »Glej, dekla sem Gospo-dova, zgodi se mi po tvoji besedi« — Marija postane Mati božja. »In Beseda je meso postala in med nami prebivala« — Jezus je postal človek in bival na zemlji. — Na to misli, kadar moliš angelovo češčenje. Trikrat na dan te zvon opomni k tej molitvi. Ne presliši tega vabila, saj z molitvijo angelovega češčenja se zahvaljujemo Jezusu, da nas je odrešil, in se zahvaljujemo tudi Mariji, ker nam je dala Odrešenika. Grdo je, kdor opušča to pobožnost. Ne posnemaj takih ljudi, temuč pobožno in zbrano moli angelovo češčenje vselej, kadar se zvon oglasi. Amen.

P. Arhangelj Appej, katehet.

Pogled na slovstvo.

Duhovne vaje za duhovnike. Po raznih virih sestavil Urban Nežmah, misijonar iz družbe sv. Vincencija Pavl. Str. 264. Ljubljana, 1916. Tiskala Katoliška tiskarna. Broširana knjiga stane K 2-50, vezana K 3-20 in se dobiva v samostanu misijonarjev sv. Vincencija Pavl. v Ljubljani, Trg Tabor, št. 12.

Veseli smo te knjige; kajti vse drugo slovstvo se obdeluje pri nas, le asketičnih knjig imamo premalo. Zlasti za nas duhovnike bo velikega pomena, da smo dobili toliko potrebne duhovne vaje v slovenskem jeziku.

Knjigo je pisatelj razdelil na tri dele; v vsakem razvija po en cikel duhovnih vaj. Dva cikla sta namenjena za tri, zadnji pa za dva dni.

V lepih potezah je naslikan v prvem delu namen in poklic duhovnikov, kakor ga je zamislil sam božji Učenik. Na trpečem Zveličarju gleda duhovnik smrtni greh v njegovem bistvu in v njegovih posledicah, vidi na zapuščenem Jezusu podobo duhovnika v smrtnem grehu in razmišlja strašne posledice greha za lastno dušo. V premišljevanju o spovedi so nanizane misli o učinku sv. spovedi, o pripravi, o napakah pred in po spovedi. Slede premišljevanja o sodbi, o daritvi sv. maše in o mlačnem duhovniku, o duhovniku grešniku pred oltarjem, o usmiljenju božjem. Za tretji dan so postavljena premišljevanja o pokorščini po zgledu Jezusovem v sv. zakramentu, o potrebi molitve, o deviškem življenju duhovnikovem, o njegovi gorečnosti in dušnopastirskem delovanju. Zaključuje cikel premišljevanje o Mariji in duhovniku.

Drugi del ima za uvod misli o duhovnih vajah sploh, o njih potrebi, koristi, namenu. Prvi dan se razpravlja o duhovnikovem poklicu in njegovem dostojanstvu, o duhovniku v smrtnem grehu, o smrti mlačnega duhovnika, o pogostni sv. spovedi. Drugi dan govori o izpreobrnjenju po zgledu sv. Petra, stavi za vzor pokorščine Jezusa samega in pouči o milostih sv. daritve in kako naj se opravlja. Tretji dan je posvečen napredku v krščanski popolnosti in pravičnosti, katerega pogoj je popolnost v naših dejanjih, dobri namen pri delu in molitvah in pa čisto, zdržno življenje, ki se ohrani s ponižnostjo, čuječnostjo, velikodušnostjo. Četrto premišljevanje odgovarja na vprašanje, kako si zagotovim in ohranim sad duhovnih vaj; med sredstvi se nasvetuje red v vsakdanjem življenju: dnevni red, red uradovanja, hišni red in kot sredstvo za redno življenje se priporoča mesečno obnavljanje, vsakoletne duhovne vaje, molitev za stanovitnost in srečno smrt, ter ljubezen do Marije.

Tretji del vsebuje premišljevanja za dvadnevne duhovne vaje. Dolžnost duhovnikova je, da hrepeni po svetosti; to zahteva duhovski stan sam, zahtevajo dolžnosti njegove delati za božjo čast in blagor bližnjega. Ogibati se mora mlačnosti, ki nasprotuje božji postavi, bistvenim dolžnostim duhovskega stanu, duhovnikovim opra-

vilom — ogibati se mu je treba smrtnega greha, ki duhovnika tako ponižuje —, rabiti mora sredstvo proti mlačnosti, sv. spoved, o njej si mora pridobiti vzvišene misli. Dalje govori o večnosti, brevirju, o pokorščini in nje lastnostih.

Sledi še d o d a t e k o mesečnem dušnem obnovljenju s kratkim navodilom, kako ga napraviti, o glavnem in temeljnem vprašanju: Zakaj me je Bog ustvaril? Knjigo zaključujeta dva sveta za življenje: Ohrani si dušo v božjem miru, in: Bodi svojim vidni angel varih.

Knjiga ima obilo lepih misli in upamo, da bo dosegla namen, ki si ga želi pisatelj, tudi v tej obliki. Za morebitno drugo izdajo bi želeli pred vsem, da se snov drugače razdeli. Na prvo mesto, kot uvod v vse tri dele spada brezdvomno razlaga, kaj so duhovne vaje, kar pa g. pisatelj razpravlja šele v drugem delu; v uvod spada tudi dnevni red, molitve in navodila, da se duhovne vaje napravijo z večjim uspehom. Pogrešamo v knjigi temeljno premišljevanje o cilju in namenu človekovem, ki je šele v dodatku prav kratko omenjeno. Zdi se nam tudi, da bi bilo bolje, če bi se misli le nakazale in ne že izvedle na dolgo in široko. Glede jezika bi želeli še večjo uglajenost.

Duhovne vaje so napisane po metodi sv. Vincencija Pavl., dasi so v uvodu naštetih avtorji vsi pisali po metodi sv. Ignacija. Zakaj je g. pisatelj izvolil prvo metodo, je jasno. Nam se pa le zdi škoda, da je opustil drugo, po stoletni praksi preizkušeno in skoro v vse redove sprejeto metodo, ker je s tem knjiga izgubila precejšnjo moralično moč in ne bo najbrž imela istega učinka kakor sicer pri duhovnih vajah v pravem pomenu besede. Kajti le one duhovne vaje, ki se pri njih premišljujejo prve in temeljne večne resnice, bodo preobrazilno vplivale na vsakdanje življenje. Duhovne vaje, kakršne imamo zdaj v roki, bodo pa vsem čč. gospodom prav dobro služile za mesečno obnovenje. In v to svrho priporočamo knjigo najtopleje.

P. Fl. Ramšak, S. J.

O p o m b a u r e d n i š t v a. G. kritik nekoliko preveč poudarja moč metode. Glavna stvar so vendarle krščanske resnice. In zgodovina misijonarjev sv. Vincencija Pavl. jasno priča, da tudi oni po svojem načinu dosegaajo najlepše uspehe.

Kruh življenja. Štirideset različnih obhajilnih molitev, primernih svetim časom cerkvenega leta. Po L. Soengenu preveli goriški bogoslovci. Po pomnoženi izdaji priredil Andrej Zupanč. Str. 556. Katoliška bukvarna. V Ljubljani, 1916. Cena vezani knjigi K 3.—

Med sklepe evharističnega kongresa na Dunaju je bila sprejeta tudi »reforma« javnih molitev in molitvenikov. Če hočemo, da se razširi in utrdi evharistično življenje med verniki, tako se je ukrepalo tedaj, je treba, da so tudi molitve vernikov zasnovane v smislu odlokov Pija X. Stremijo naj za tem, da bodo verniki lahko pogosto, pa ne le pogosto, ampak tudi kar najbolj mogoče koristno prejemale sv. obhajilo. Obenem pa naj prevevajo javne molitve duh cerkvenega leta, ker je silno važno, da

verniki čutijo s Cerkvijo. In tema dvema namenoma odgovarja molitvenik »Kruh življenja« v polni meri.

Saj je glavni namen knjižici s tako različnimi molitvami, kakor beremo v uvodu, ta, da bi se verniki za sv. obhajilo skrbno pripravljali in dobro zahvalili. Na to merijo kratka uvodna navodila o pogostem sv. obhajilu, za tem stremijo mašne in druge molitve, med katere so vpletene poleg molitev velikih častilcev presv. Rešnjega Telesa kakor: Tomaža Akvinskega, Frančiška Saleškega, sv. Ambroža in Bernarda, Marjete Alakok in sv. Mehtilde tudi najnovejše od Leona XIII. in Pija X. s premnogimi odpustki obdarovane molitve.

Se važnejše pa je, da molitvenik vpošteva v svojih pripravljalnih in zahvalnih premišljevanjih tudi cerkveno leto. Saj so vse molitve sestavljene in razvrščene tako, da odsevajo iz njih vsi važnejši dogodki iz življenja Gospodovega, Marijinega in svetnikov, kakor nam jih predočuje cerkveno leto v svojih treh dobah. (Seveda bi bila knjiga preobširna, če bi se ozirala na življenje posameznih svetnikov; zato so v zadnjem delu le skupne molitve za posamezne vrste svetnikov.)

Po vsem tem soditi smemo reči, da bo molitvenik lahko, zlasti tistim, ki imajo več časa, mnogo pripomogel, »da bodo oblekli Gospoda Jezusa Kristusa, ga vedno bolj spoznavali in ljubili, poobrazili na sebi njegove kreposti, pa tudi kreposti Device Marije in svetnikov«.¹

Seveda ta in ona dobra, pa tudi slaba stran se bo odkrila šele tekom let po pridni uporabi. A že sedaj bi opozorili, naj bi bil prevod v novi izdaji po svojih dolgih periodah manj dosloven. Tudi naj bi bilo v njem več krajših odstavkov z lastnimi mislimi, da se iste preveč ne ponavljajo. Pravtako bi bilo morda prav, če bi bila po načinu »Večnega življenja« takoj v začetku s par stavki posebej označena vsebina, namen in pomen vsake izmed treh dob cerkvenega leta, kakor je že na str. 523. kratka opazka o odpustkih. Morda bo kazalo v novi izdaji privzeti še več molitev iz cerkvene liturgije (seveda z navedenimi mesti, odkod so vzete), ker molitve svete Cerkve odgovarjajo potrebam vseh vernikov, dočim nalašč sestavljena molitev le dušnemu razpoloženju posameznika.

A kljub tem nedostatkom bodi molitvenik toplo priporočen. Našel naj bi pot zlasti do bolnikov, ki ne morejo obhajati dogodkov cerkvenega leta pri skupni božji službi. Obenem pa ima ta in oni bolnik več časa za pripravo in zahvalo, molitvenik pa mnogo tolažilnih mest. Tudi naj bi ga voditelji priporočili članom Mar. družb. Kakor »Večna molitev« (tudi oblika, tisk, vsa oprema spominja na najnovejšo izdajo iste), tako bo tudi »Kruh življenja« postal premnogim »vodnik in spremljevalec pri visokih obiskih, tolmač njihovih prošnjâ in željâ, ljubezni in čuvstev, pravi brevir našega ljudstva«.²

Ivan Filipič.

¹ Dr. Franc Ušeničnik: Cerkveno leto vobče. Duhovni Pastir, l. 1915, str. 451.

² Gl. predgovor k devetemu natisu »Večne molitve«.

Philosophisches Jahrbuch der Görres-Gesellschaft. 29. B. 1916.

Ta krščanski modroslovni obzornik tudi med vojsko marljivo nadaljuje svoje delo. Tudi zadnji letnik nudi modroslovcu dosti tvarine za razmišljanje. Frančiškan **Minges** razpravlja o razliki med bistvom in bitjo (essentia et esse). Star problem, a še vedno aktualen. Še l. 1911. je napisal dominikanec **Del Prado** knjigo »De veritate fundamentali philosophiae christianae«, ki v njej dokazuje, da je prva taka resnica krščanske filozofije nauk o stvarni razliki med bistvom in bitjo v stvareh, brez te resnice da ni mogoče uiti panteizmu in rešiti transcendence božje. **Minges** ugovarja, da bi sledile take posledice le tedaj, če bi bistvo in bit kar istovetili, česar pa **Duns Skotus** in **Suarez**, glavna nasprotnika tega nauka, nista storila. **J. Gotthardt** piše večjo razpravo o zadnji osnovi resnice. Zavrača razna moderna mnenja, dokazuje, da tak zadnji razlog, ki podaja zadnji odgovor na vprašanje o resnici, mora biti in da je tudi mogoč. Razprava še ni dovršena. Odlikuje se zlasti po bogati moderni literaturi. **J. Becker** je napisal razpravo o sli (Lust). Moderna psihologija še vedno ne more sli določiti pravega mesta med dušeslovnimi pojavi. Ne **Fechner**, ne **Herbart**, ne **Wundt** niso dali zadovoljivega odgovora. **Becker** dokazuje, da se je treba vrniti k **Aristotelu**. **Korenina** vseh afektov, čuvstev in »čutov«, je ljubezen, prvi dej želenja. Tako sta tudi sla in veselje pojava želenja, in sicer želenja, ki si je osvojilo predmet; sla je čuten, veselje pa duhoven pojav.

Kakor druga leta, je tudi letos nekaj razprav zgodovinsko-modroslovnih. **Dr. H. Krawski** razpravlja o **Leibnizu**, namreč kako se ima k nauku o monadah in **Leibnizovi** teoriji »de harmonia praestabilita« nauk o svobodni volji. **K.** dokazuje, da je mogoč v zvezi s temi teorijami le determinizem in da je **Leibniz** tudi bil determinist, toda ali ne dosledno logičen ali pa plašljiv, tako da se v svojih delih lovi. **Prof. dr. Hahn** opozarja na **Leibniza** »s češke zemlje«. **Bolzana** in njegovo lepo delo »**Athanasia**« (1838) o nesmrtnosti duše. **Gutberlet** je posvetil lepo razpravo **Rudolfu Euckenu**. **Eucken** je najplemenitejši predstavnik nemškega idealizma, ki se z veliko nravno resnobo bori za reformo filozofije in življenja. Upa tudi, da bo »nemški duh«, duh »notranjosti« (Innerlichkeit) izvedel to reformo. **Gutberlet** dvomi, da bi imel nemški duh, t. j. duh protestantizma, to moč v sebi, gotovo pa da po poti, ki po njej hodi **Eucken**, ne bo prišel do cilja. Rešitev moderne bede more podati le objektivna resnica, vsa filozofija **Euckena** je pa ob vsem idealizmu aristokracičen subjektivizem. **Grabmann** je pa napisal lepo študijo o kritičnem realizmu **O. Külpeja**. Med nemškimi filozofi se začena nova struja, ki sili iz subjektivizma in išče pota k realnosti. **E. Husserl** je početnik tega »objektivizma«, najvplivnejši predstavnik pa prerano umrl **Külpe** († 1915). **Külpe** je vzbudil pozornost tudi po **Francoskem** in **Laškem**. **Novosholastiki** opozarjajo na sorodnost, ki je med njegovimi vodilnimi idejami in mislimi največjega sholastika **Tomaža Akvinca**. **Leon Noël** misli, da

bo prodrla ta struja do prave metafizike. Silno zanimivo je, da se je Külpeju resnobno pojavil tudi tisti osrednji problem stare sholastike, ki so ga drugi moderni doslej s tolikim prezirom odklanjali, problem »univerzalij«.

Poleg razprav je v vsakem zvezku vrsta referatov in kritik. Opozarjamo le na kritike del: C. Isenkrahe, *Das Endliche und das Unendliche* (ostre distinkcije tega moža naj so apologetom opomin k previdnosti, vendar Isenkrahe pretirava); Wunderle, *Aufgaben und Methoden der modernen Religionspsychologie* (razpravlja o teorijah: teologični, genetični, individualni, poudarja empirično metodo, a preveč enostransko); Förbes S. J., *Lehrbuch der experimentellen Psychologie I, 1* (Förbes, učenec psihologa E. Müllerja, ima namen v svojem delu pokazati zlasti zvezo psiholoških vprašanj in rezultatov z drugimi vedami: pedagogiko, pravom, etiko, umetnostjo, zdravstvom itd.); C. Willems, *Grundfragen der Philosophie u. Pädagogik I in II* (široko zasnovano delo za širše izobražene sloje, zlasti za učitelje); J. Reiner, *Friedrich Nietzsche der Immoralist u. Antichrist* (Nietzsche poleg Haeckela največji moderni sovraživec Boga in krščanstva, v obče- vanju vljuden, v pisanju brezobziren; mojster jezika, satire, aforizmov; samozavesten do blaznosti: »utegne se zgoditi,« je dejal, »da bodo stoletja delala najvišje obljube na moje ime«).

Med zapiski je zanimivo poročilo psihologa E. Müllerja o elberfeldskih konjih. Müller se je s paznimi poizkusi prepričal, da konji ničesar ne ugamejo brez zveze s konjuhom Albertom, ki jih je izuril (dresiral).

Dr. Aleš Ušeničnik.

Einführung in die lateinische Kirchensprache. Von Johannes Zwior. 2. und 3. vermehrte Auflage. Freiburg im Breisgau 1916. Herdersche Verlagshandlung. Cena broš. knjigi M 1.40.

Knjižica ima 127 strani v dvanajsterki. Namenjena je predvsem redovnicam, ki morajo moliti *Officium parvum B. M. V.* v latinskem jeziku, potem pa tudi učiteljem, organistom, cerkvenim pevcem in sploh prijateljem liturgičnega jezika. Hoče podati na kar najkrajši in najpreprostejši način potrebno podlago za umevanje cerkvenega jezika. V uvodu podaja na kratko, pa točno, kar je treba vedeti o izgovarjavi in naglasu latinskih besedi. Dostaviti bi morda bilo, da je samoglasnik pred samoglasnikom redno kratek in da velja pri naglasu zlog za dolg, če sta za njim vsaj dva soglasnika. Nato obravnava pisatelj v 29 lekcijah latinsko oblikoslovje približno v tistem redu, kakor se obravnava ta tvarina v latinskih šolskih knjigah. Vendar obravnava, kar je namenu knjižice zelo primerno, vzporedno s samostalnikom tudi zaimek, glagol, najnavadnejše predloge in najvažnejše iz latinske skladnje, kolikor je potrebno za umevanje zglédov, ki so povzeti večinoma in skoro neizpremenjeno iz psalmov, antifon, lekcij. Tako obdela pisatelj že pri prvi sklanji glagol v sedanjem znanilniku, osebne zaimke in glavno o stavku; pri drugi sklanji cel znanilnik preteklega časa, sedanji in pretekli čas od pomožnika esse; nato obravnava v celoti pridevnike po prvi in drugi sklanji in pové potrebno iz skladnje pridevnikov. Obenem obdela ostale čase po-

možnika esse. Samostalnike tretje sklanje deli po spolu, ne po deblu, in obravnava najpoprej samostalnike moškega spola (sermo, pater), nato samostalnike ženskega spola (auris, urbs) in nato samostalnike srednjega spola (tempus, mare). Razdelitev je nova in v tako majhni knjižici zelo praktična. Sicer bi želeli, da bi pisatelj omenil pri pravilu o slovniskem spolu druge vrste (auris) tudi moške samostalnike na -is (-cis, -quis, -nis, collis, orbis etc.), toda vse te samostalnike najdemo brez težave pri prvi vrsti (sermo). Poleg tega je v slovarčku pri vsaki besedi označen spol. Na prav poljuden način pove posebnosti pri tej sklanji, posebno, kako se tvori rodilnik množine. Na tem mestu, ko govori o deblu, bi radi, da bi nam povedal, kako dobimo deblo, če namreč odpahnemo v rodilniku ednine končnico -is. Nato obravnava zelo pregledno nauk o sklanji in stopnjevanju pridevnikov tretje sklanje in o tvorbi in stopnjevanju prislovov, ki so napravljeni iz pridevnikov. Nato šele pride četrta in peta sklanja. Na koncu vsake sklanje podaja v verzih pravila o slovniskem spolu, ki popolnoma zadostujejo, posebno ker je tudi v slovarčku označen spol pri vsakem samostalniku. Za tem obravnava v celoti zaimke v navadnem redu in pove obenem potrebno iz skladnje zaimkov. Zaimki, katerih ne dobimo na tem mestu, so navedeni v slovarčku. Od 15. lekcije nadalje obravnava sistematično ves glagol. Najpoprej ponovi ves pomožni glagol sum in doda zloženke; nato dobimo štiri spregatve v aktivu in pasivu, deponentnike in najbolj navadne nepravilne glagole z zloženkami. Nato so naštetí predlogi in točno povedano, s katerim sklonom se vežejo, za tem vezniki, glavni in vrstilni števniki. Na koncu je še kratko navodilo, kako se prestavlja acc. cum inf., particip, abl. absolutus in gerund. Druga polovica knjižice (od 69. str. dalje) obsega najpoprej v abecednem redu urejene seznamke besedi posameznih sklanjatev oziroma spregatev in po abecedi urejeni slovarček besedi na širši podlagi, kjer so poleg Off. parv. preparirani odstavki iz misala oziroma vesperala. S tem bo ustrezno posebno organistom in cerkvenim pevcem. Pri vsaki lekciji so za sklanjo oziroma spregatvijo zgledi za vajo. Ti stavki so povzeti zlasti iz malih dnevnic M. B., iz misala in vesperala. Tu beremo cele stavke in odstavke iz psalmov, himnov, lekcij, antifone, absolicije, benedikcije; poleg Aperi in Domine in unione skoro cel Te Deum, Gloria, Regina caeli laetare, De profundis, psalm 8. in 62., Canticum Zachariae etc. Tudi zgledi, ki niso vzeti iz liturgije, so silno lepi. Človeku kar dobro dé, ko vidi toliko lepega zbranega na tako majhnem prostoru. Podal sem malo bolj natančen opis zanimive knjižice, da si vsakdo sam lahko napravi sodbo o njej. Vidi se, da je zelo pregledno sestavljena in obdeluje tvarino v obsegu, ki popolnoma zadošča namenu. Učenje olajšuje tudi to, da je pri paradigmi poleg vsake latinske oblike tudi nemška. Kdor je le malo zmožen nemščine, si bo pri nekoliko vztrajnosti s to knjižico priučil toliko latinščine, da bo z dobrim umevanjem in potem tudi lahko z večjo gorečnostjo sodeloval pri liturgiji. Zato knjižico priporočamo vsem, ki jim je namenjena.

Dr. Fr. Jerè.